

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
483

Subotica, 29. lipnja 2012. Cijena 50 dinara

NAGRADE NAJUSPJEŠNIJIM
UČENICIMA

ŽETVA PŠENICE
PITANJA BEZ ODGOVORA

RAZVOJ TURIZMA
U TAVANKUTU

HRVATSKI JEZIK
U SOMBORSKIM ŠKOLAMA

INTERVJU
JOVO BAKIĆ

PREDSTAVLJEN CD »KRALJICA BODROGA«
PJESME ZA POKOLJENJA

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

TIPPNET
INTERNET

SUBOTICA
KARADJORDJEV PUT 2
024.555.765

WWW.TIPPNET.RS

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

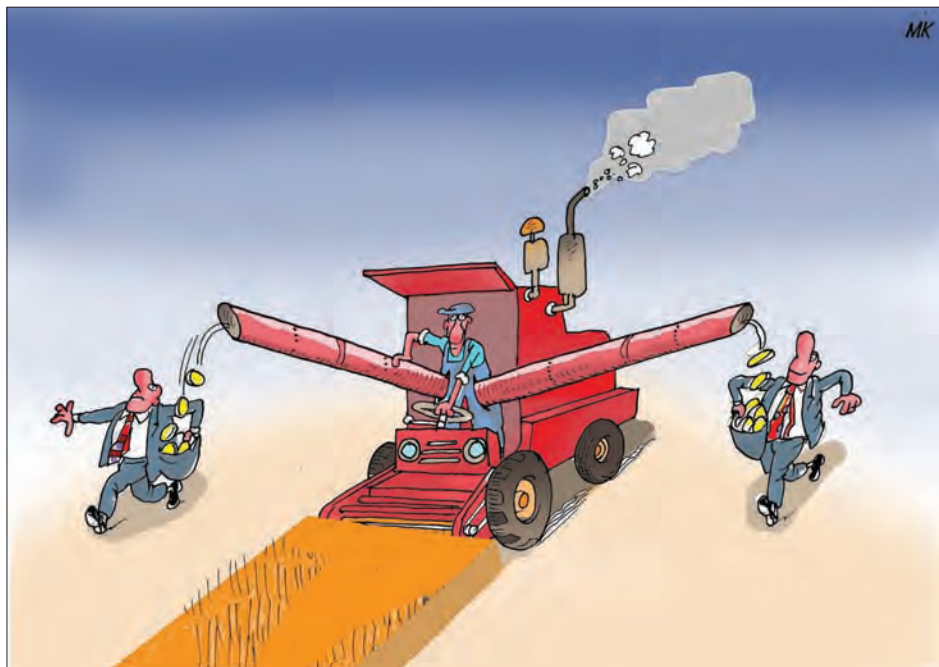
Dačić kaže...

Srbija dobiva vladu SNS-SPS-URS, piše »Politika« u srijedu. Dalje piše kako je poslije 48 dana pregovora i dramatičnih obrata »iz sata u sat« Ivica Dačić »prelomio« i Socijalistička partija Srbije ulazi u vladu sa Srpskom naprednom strankom i Ujedinjenim regionima Srbije, a Demokratska stranka odlazi u oporbu. Dio paketa je premijerska funkcija za Dačića. Ukoliko bude tako, opet se potvrđuje ocjena da Dačić jasno i glasno govori što drugi neće. Sjetimo se izborne noći kada je predsjednik Socijalističke partije Srbije, nakon povoljnih izbornih rezultata svoje stranke, izjavio: »Možda se ne zna tko će biti predsjednik, ali se zna tko će biti premijer«.

Pa da čujemo što je sve rekao Dačić posljednjih nekoliko dana. Rekao je kako još nije donio konačnu odluku o tomu s kim će formirati vladu. Poručio je i kako ne bira između Srpske napredne stranke ili Demokratske stranke, Tomislava Nikolića ili Borisa Tadića, nego bira hoće li voditi vladu ili će samo biti njezinim dijelom. Rekao je i kako je tek prije četiri dana dobio službenu ponudu iz SNS-a i da je to »vrlo ozbiljna ponuda« o kojoj se mora dobro razmisliti. Kaže i kako želi ostati korektan prema dosadašnjim koalicijskim partnerima DS-u i Tadiću i da za njega nije najvažnije hoće li biti premijer. Međutim, smatra Dačić, suštinsko pitanje za njihovu koaliciju ipak je – zašto biti u nečijoj vladi, ako je možeš voditi.

Osim ovih taktičkih pitanja i tvrdnji koje se tiču formiranja vlade i pitanja morala »najbolje udavače« koja ne želi uvrijediti bivšeg partnera (već se valjda mirno i bezbolno razići) u sadašnjoj političkoj realnosti Dačić, prije svega, vidi šansu za ozbiljno političko repozicioniranje SPS-a. Jer, kaže Dačić, ovo je povijesna prilika za njihovu koaliciju, kako bi svoj politički profil definirali tako da postanu jedan od tri najznačajnija politička čimbenika u Srbiji čime se pokušaji uspostave dvostranačja u Srbiji poništavaju. Nema sumnje, Dačić, osim što umije lijepo pjevati, zna dobro i plesati.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Primopredaja dužnosti predsjednika Skupštine APV

NAKON EGERESIJA – PASZTOR ..7

TEMA

Sigurnim koracima ka razvoju turizma u Tavankutu

DOBAR GLAS DALEKO SE ČUJE.....8-10

U Somboru nema nastave na hrvatskom jeziku

HRVATSKI SAMO U SONTI I BAČKOMONOŠTORU.....10-11

INTERVJU

Jovo Bakić, sociolog i politički analitičar

TRUO JE POLITIČKI SUSTAV.12-13

SUBOTICA

Počela žetva pšenice

BURZE ISPOD ŽITA.....18-19

DOPISNICI

U Apatinu obilježen Dan Dunava 2012.

RAZVOJ VEZAN UZ KORIDOR 7.....24-25

KULTURA

Predstavljen glazbeni CD »Alaj piva Šokica«

PJESME ZA BUDUĆA POKOLJENJA.....32-33

ZABAVA

»Alan Ford« u obveznu školsku lektiru

JUNACI SVAČIJE KNJIŽNICE.....48-49

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA JOSIPOVIĆA POVODOM DANA DRŽAVNOSTI

Rođendan naše matične domovine

»**D**an državnosti, rođendan naše domovine, velik je blagdan za sve nas. Istaknimo s radošću našu trobojnicu i sjetimo se s ponosom svih heroja koji su nam omogućili slobodu i demokraciju. Dan državnosti je dan koji nam iznova pruža priliku da ocijenimo gdje se – kao država i društvo – nalazimo. Što smo postigli, a što nismo? Kako vidimo našu budućnost i kakvu Hrvatsku želimo«, rekao je u obraćanju povodom Dana državnosti hrvatski predsjednik *Ivo Josipović*. »Hrvatska je danas europska zemlja stabilne demokracije, društvo koje je danas, sasvim sigurno, bolje nego jučer«, rekao je Josipović, ali je upozorio da se ove godine Dan državnosti dočekuje »sa zebnjom zbog neizvjesnosti koju je sa sobom donijela gospodarska kriza«. Zbog toga, poručio je Josipović, »odluke na svim razinama vlasti moraju se donositi brzo i usklađeno, s jednim ciljem: oporavkom gospodarstva i otvaranjem novih radnih mjesta«.

»U još težim okolnostima ostvarili smo uspjeh u stvaranju i obrani Hrvatske. Upravo je rođendan domovine pravi trenutak da podsjetim na to. Tada smo bili uspješni, možda ponajviše zato što smo i u najtežim trenucima bili usredoto-

čeni na najvažniji cilj i pri tome bili odlučni i solidarni. Kad je prije 21 godinu Hrvatska proglasila državnu neovisnost, glavni nam je motiv bio – sloboda. Htjeli smo demokraciju da bismo bili u potpunosti slobodni. Bez slobode nema napretka. Sloboda podrazumijeva otvorenost prema drugima i drukčijima od nas i poštivanje njihove slobode.

Podrazumijeva i odgovornost. Sloboda znači odbacivanje radikalizama i nasilja. Sloboda znači demokraciju. Moja Hrvatska, Hrvatska kakvu želim je upravo takva Hrvatska – zemlja slobode, demokracije, otvorenosti i razumijevanja, zemlja ljudskih prava. Zemlja pravednosti i solidarnosti.« Čestitao je ovim riječima Josipović 21. rođen-

dan Hrvatske i pozvao građane i građanke da radom, upornošću i optimizmom pobijede krizu i nastave graditi uspješnu i pravednu Hrvatsku!

OBAMA ČESTITAO DAN DRŽAVNOSTI

Američki predsjednik *Barack Obama* uputio je čestitku hrvatskom predsjedniku *Ivi Josipoviću* i građanima Republike Hrvatske povodom Dana državnosti, priopćilo je u ponedjeljak američko veleposlanstvo.

»SAD duboko cijeni svoje partnerstvo s Hrvatskom, snažnom saveznicom NATO-a i stupom stabilnosti u jugoistočnoj Europi«, rekao je Obama u čestitki, u kojoj se također navodi da je SAD-u bilo veliko

zadovoljstvo svjedočiti razvoju hrvatskih demokratskih institucija i širenju vladavine zakona, čime je Hrvatska »pružila važan uzor regiji«.

»Mi cijenimo predanost Hrvatske našoj zajedničkoj misiji u Afganistanu i potporu naporima NATO-a na Kosovu. Veselimo se jačanju našeg odnosa dok se Hrvatska približava članstvu u Europskoj Uniji iduće godine i učvršćuje svoje mjesto u euroatlantskoj zajednici«, ističe se u čestitki.

Obama je također čestitao hrvatskom narodu na mnogim postignućima i rekao je u čestitki kako se veseli nastavku suradnje za unapređenje zajedničkih ciljeva – »demokracije, napretka i mira na cijelom Balkanu i diljem svijeta«.

SKUPŠTINA I GRADSKO VIJEĆE U SOMBORU DSHV u lokalnoj vlasti

U Somboru je konstituirana nova lokalna vlast. Većinu čine Demokratska stranka, Demokratska stranka Srbije, Socijalistička partija Srbije, Liga socijaldemokrata Vojvodine i Savez vojvođanskih Mađara. Ova koalicija ima 32 od 61 vijećnika koliko ukupno ima gradska Skupština. U lokalnoj su vlasti i tri člana Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini koji su se nalazili na izbornoj listi DS-a. Vijećnici u Skupštini grada Sombora iz ove stranke su: *Snežana Periškić* iz Bačkog Monoštora, koja je i članica Gradskoga vijeća zadužena za obrazovanje, *Mata Matarić* iz Sombora i *Adam Tubić* iz Berega.

Z. V.

Znamenja Vojvodine u skladu sa Ustavom Republike Srbije

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *István Pásztor* priopćio je da je Ustavni sud Srbije donio odluku kojom je odbačen zahtjev za utvrđivanjem neustavnosti i nezakonitosti Odluke o uporabi povijesnog znamenja AP Vojvodine.

»To praktički znači da je Ustavni sud odbacio inicijative za utvrđivanjem neistovjetnosti Odluke kojom su definirani grb i zastava AP Vojvodine iz 2003. godine. Mislim da je ovo važno i sa aspekta ishoda i sa aspekta stavljanja točke na jednu proceduru i na jedno razdoblje sumnje«, naglasio je Pásztor i dodao da su u tijeku još neki postupci vezani za utvrđivanje ustavnosti i zakonitosti Statuta i Zakona o nadležnostima AP Vojvodine.

»Prema mojim saznanjima ti postupci su u poodmakloj fazi. Saslušani su svi eksperti koji su bili pozvani dati svoj sud o samom postupku pred Ustavnim sudom. Mislim da ćemo uskoro imati odluke i u odnosu na te situacije. Nadam se da će i u tim postupcima prevladati znanstveno zasnovani stručni stav, iznad političkih ambicija. To bi bilo važno, ne samo sa aspekta Skupštine, niti sa aspekta AP Vojvodine, nego i sa aspekta stabilnosti ukupnoga pravnog poretka Republike Srbije«, istaknuo je predsjednik Pásztor.

Nakon Egeresija – Pásztor

Primopredaja dužnosti između dosadašnjeg predsjednika pokrajinskog parlamenta *Sándora Egeresija* i novoizabranoga predsjednika *Istvána Pásztora* izvršena je u ponedjeljak u Skupštini AP Vojvodine.

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine István Pásztor zahvalio je dosadašnjem predsjedniku na vođenju Skupštine u protekle četiri godine i naglasio da će, na svoj način, nastaviti raditi započeto u prethodnom mandatu.

»Važno je nastaviti sve što je započeto na planu međunarodne i regionalne suradnje i na planu ispunjenja ustavno-pravnog okvira za AP Vojvodinu, na privlačenju investicija, kao i na socijalnom i planu sigurnosti svih građana«, rekao je predsjednik Pásztor.

On je istaknuo da je jedan od najvažnijih zadataka u narednim danima formiranje nove Vlade Vojvodine, ali da taj proces zavisi i od sastava nove Vlade Srbije.

Dosadašnji predsjednik Skupštine AP Vojvodine Sándor Egeresi rekao je da mu je bila čast što je četiri godine predvodio Skupštinu Vojvodine i zahvalio Pásztoru na ukazanom povjerenju.

Kao najznačajniji rezultat rada Skupštine APV u protekle četiri godine, Egeresi je naveo međuregionalnu suradnju Vojvodine u procesu eurointegracija Srbije, donošenje Statuta Vojvodine, očuvanje pokrajine kao sigurne zajednice i afirmaciju ugleda Vojvodine i Srbije u međunarodnim okvirima.

»U skladu s ovom politikom tražio sam što više međunarodnih prijatelja i rezultat toga je da smo u proteklom razdoblju potpisali sporazume o suradnji s oko 20 europskih regija«, rekao je Egeresi.

Pregovori o vladi se nastavljaju

Pregovori parlamentarnih stranaka u Srbiji o formiranju nove vlade još traju, a kako u srijedu prenose beogradski mediji sve je vjerojatnije da će predsjednik Socijalističke partije Srbije

(SPS) *Ivica Dačić* svog glavnog saveznika u dosadašnjoj vladi, Demokratsku stranku (DS) *Borisa Tadića*, zamijeniti Srpskom naprednom strankom (SNS), koju je do skora predvodio predsjednik Srbije *Tomislav Nikolić*.

Pozivajući se na neimenovane izvore, dnevnik »Večernje novosti« prenosi kako je Dačić sve bliži koaliciji sa SNS-om koja mu nudi premijersko mjesto i mandat za sastav nove vlade u koju bi ušli i Ujedinjeni regioni Srbije (URS) *Mladana Dinkića*.

Pregovori između Tadićeva DS-a, koalicije oko SPS-a, Liberalno-demokratske partije (LDP) *Čedomira Jovanovića* i URS-a, kako navodi list, »udarili su u zid«, a Dačić je »na korak« od odluke da ide u savez sa SNS-om. Dodaje se kako bi ovaj obrt u srijedu trebalo potvrditi predsjedništvo SPS-a, čime bi praktički bili omogućeni službeni pregovori sa SNS-om.

Kao najvjerojatniji novi premijer dosad je bio najavljivan Boris Tadić, ukoliko bi novu vladu sastavljao DS, a čelnstvo DS-a sada se, kako piše dnevnik »Danas«, nalazi pred odlukom prepustiti Dačiću mjesto premijera ili ostati dosljedni svojim načelima i uvjerenjima i otići u oporbu.

»DS ima rok do petka ponuditi Ivici Dačiću premijersko mjesto. Ukoliko to ne uradi SPS će praviti vladu s naprednjacima i URS-om, na čijem će čelu biti Dačić«, rekli su tom listu neimenovani dobro obaviješteni diplomatski izvori koji su, kako se ističe, u utorak bili u stalnom kontaktu s vrhom DS-a, SNS-a i SPS-a.

Za ratni zločin u Lovasu od 4 do 20 godina zatvora

Komentirajući presudu Odjela za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, za zločine koje su pripadnici srpskih paravojnih postrojbi, lokalnih srpskih vlasti i pripadnici bivše JNA počinili u Lovasu 1991. – načelnik te vukovarsko-srijemske općine *Stjepan Milas* izjavio je Hini kako nema te kazne koja može zadovoljiti obitelji žrtava, ali najbitnije je da su presude donesene i da su osuđujuće.

Milas je također upozorio da se presude odnose na kažnjavanje počinitelja ubojstava i mučenja tek polovice od ukupno 70 Lovasana, žrtava okupacije Lovasa. »Nadamo se da će se sudski postupak otvoriti i za preostale žrtve kako bi i njihovi krvnici bili kažnjeni«, istaknuo je.

Prvooptuženi *Ljuban Devetak* osuđen je na 20 godina zatvora zbog ratnog zločina počinjenog protiv civilnoga stanovništva u Lovasu 1991. godine, kada je ubijeno 70 osoba. Preostalih trinaestero optuženih sudsko vijeće je osudilo na kazne u trajanju od 4 do 14 godina zatvora. Sveukupno za zločin u Lovasu optuženi su dobili 128 godina zatvora.

Članovi obitelji poginulih iz Lovasa i predstavnici lokalnih vlasti u Lovasu, koji su nazočili izricanju presude, bili su razočarani visinom kazni. *Nataša Kandić*, koja je neko vrijeme bila zastupnica žrtava, rekla je kako je neprimodno da se za ratni zločin dobije kazna od samo nekoliko godina zatvora. »Neprimodno je da za ratne zločine netko bude osuđen na šest, sedam, osam ili devet godina, kada znamo da se u postupcima za druga kaznena djela, za teška ubojstva, katkad dobivaju kazne u visini od 40 godina zatvora«, kazala je Kandić.

Ministar branitelja Republike Hrvatske *Predrag Matić* izjavio je da su optuženi dobili zaslužene kazne. Rekao je kako sada ostaje nadati se da se neće ponovno dogoditi, kao u ranijim slučajevima, vezanima uz suđenje za zločin na Ovčari, da se donesena presuda promijeni na višoj sudskoj instanci.

SIGURNIM KORACIMA KA RAZVOJU TURIZMA U TAVANKUTU

Dobar glas daleko se čuje

Suveniri i slike od slame nisu jedino što Tavankučani žele ponuditi svojim gostima, te je polazna točka bila, osim postojeće ponude, osigurati i smještajne kapacitete, kao i odgovarajući prostor za gastronomsku turističku ponudu

Tavankut je tijekom protekle godine započeo svoju turističku priču koja je za kratko vrijeme polučila očite rezultate realizacije te iste ideje. Tako je turističke potencijale ovoga sela na krajnjem sjeveru Bačke, već imalo prigodu upoznati nekoliko organiziranih skupina gostiju, kojima su, osim obilaska mjesta, gastronomske ponude i predstavljanja lokalnih običaja i tradicije, otnedavno na raspolaganju i smještajni kapaciteti. No, razrada tavankutske turističke priče tek predstoji.

KAKO JE POČELO?

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« apliciralo je prošle godine na projekt Klastera Istar 21 »Bogatstvo različitosti«, temeljem čega je Tavankut izabran među 14 sela u Vojvodini koja u predstojećem razdoblju trebaju postupno razviti svoju turističku ponudu i postati sastavni dio domaćeg turističkog tržišta.

Naime, projekt je, osim pisanih, trebao zadovoljiti i konkretne kriterije, odnosno svako

od ukupno 45 prijavljenih sela predstavilo je izravno svoje turističke mogućnosti odabranom povjerenstvu, sastavljenom od predstavnika pokrajinske Vlade i Klastera Istar 21. Budući da se većina sela koja su bila u konkurenciji za izbor nalazi pokraj rijeke, Tavankut se bez toga prirodnog privilegija morao više potruditi kako bi osvojio naklonost povjerenstva i ušao među prvih deset sela s najvećim turističkim potencijalom, podsjeća predsjed-

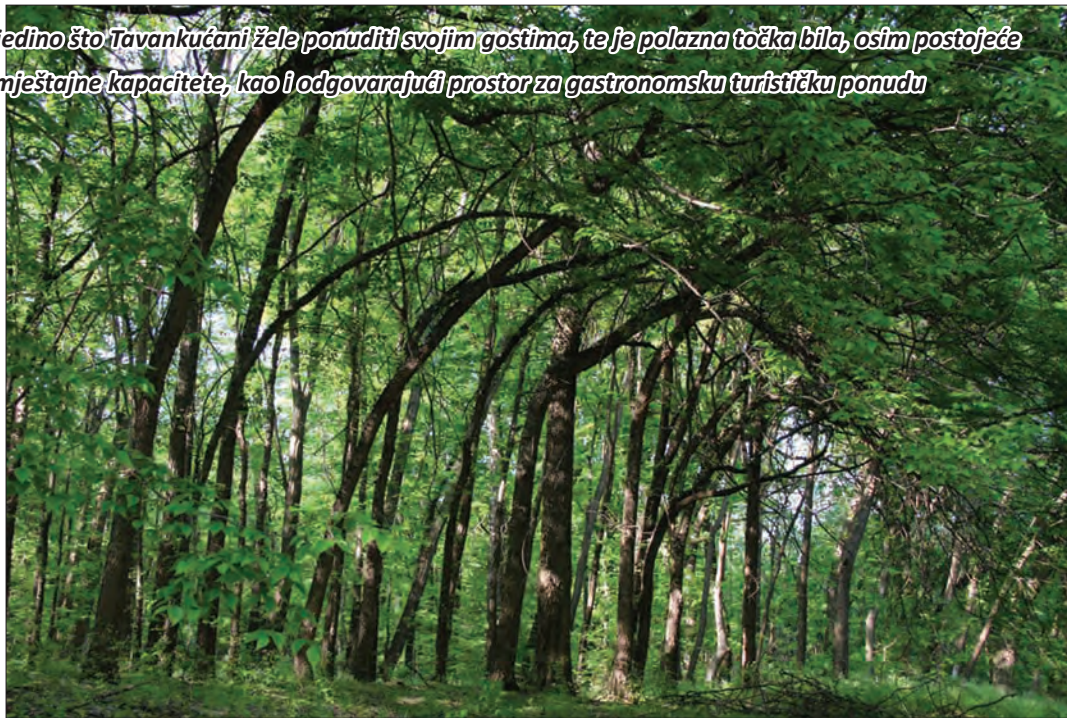
nik HKPD-a »Matija Gubec« *Ladislav Suknović*.

»Morali smo učiniti dodatni napor kako bismo privukli pozornost ponajprije povjerenstva, a potom i turista da pože-
le doći u Tavankut. Stoga smo odlučili da turistička ponuda ne bude svedena samo na središte sela, nego smo ju proširili i na okolna mjesta, odnosno Gornji Tavankut, Ljutovo i Čikeriju, te na različite oblike turizma, poput lovno-gostinskog, vjerskog, đakškog i eko turizma, i na taj smo

način zaokružili cjelinu naše turističke ponude.«

Unatoč davanju prednosti ruralnom turizmu pokraj rijeke, povjerenstvo se, zahvaljujući dobrim idejama i angažmanu članova HKPD-a »Matija Gubec«, ubrzo uvjerilo da Tavankut raspolaže odgovarajućim turističkim potencijalima i da zasluhuje biti među deset sela u čiji će se daljnji turistički razvitak ulagati.

Izbor je potom proširen s 10 na 14 sela, a proglašenje i dodje-

U jesen se priređuje »Tavankutski festival voća«

la priznanja upriličena je prošle godine na Sajmu turizma u Novom Sadu, nakon čega su Tavankučani krenuli u realizaciju svojih ideja u cilju afirmacije sela u području ruralnog turizma.

INVESTIRANJE U INFRASTRUKTURNO OPREMANJE TURISTIČKIH KAPACITETA

Suveniri i slike od slame nisu jedino što Tavankučani žele ponuditi svojim gostima, te je polazna točka bila, osim postojeće ponude, osigurati i smještajne kapacitete, kao i odgovarajući prostor za gastronomsku turističku ponudu. Tako se u sklopu »Gupčevih« prostorića, u kojima se ranije nalazila Galerija slika od slame, suvenirnica, te depo i ured HKPD-a, početkom ove godine započelo s uređenjem soba za smještaj gostiju, te višenamjenske dvorane za razne skupove i gastronomsku ponudu lokalnih specijaliteta, pojašnjava predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« Suknović.

»U veljači smo od bivšeg predsjednika HKPD-a Branka Horvata dobili u vlasništvo njegovu kuću, u kojoj je i ranije bila smještena Galerija slika od slame, što nam je otvorilo dodatne mogućnosti za apliciranje na investicijske projekte, koji nam dotada nisu bili dostupni, budući da Društvo nije imalo nekretninu u svojem vlasništvu. Zahvaljujući

izboru za turističko selo, naši su projekti u Pokrajini otada u većoj mjeri bili odobravani, a sukladno tomu uspjeli smo osigurati i odgovarajuća sredstva, neophodna za uređenje prostorića u turističke svrhe. Tako smo za manje od tri mjeseca osposobili potkrovlje kuće, gdje se nalaze dvije sobe s ukupno deset ležaja, dok je u prizemlju smještena višenamjenska dvorana koja služi održavanju sastanaka, seminara, potom kao mjesto gdje turisti mogu probati naša tradicionalna jela, a također će se i iznajmljivati za potrebe različitih skupova.«

Vrijednost radova na adaptaciji objekta iznosila je oko pola milijuna dinara, koje je HKPD »Matija Gubec« djelomično osigurao iz vlastitih sredstava, dio od Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo, a u velikoj mjeri pomogle su i brojne donacije, kako u materijalu, tako i u radnoj snazi. Prostoriće su svečano bile otvorene u svibnju, tijekom održavanja manifestacije Noć muzeja.

U ponudu turističkih sadržaja su, osim HKPD-a, uključeni i Župa, u okviru koje se nalazi i postavka slika od slame, te Osnovna škola »Matija Gubec«, u kojoj je također dio prostorića preuređen u smještajne jedinice koje trenutačno raspolažu s 12 ležajeva.

Smještajni kapaciteti namjeravaju se proširiti i opremanjem dijela prostorića bivše osnovne škole, a u idućoj godini turistič-

Galerija slika od slame u tehničari

Smještaj čeka turiste

Uređen je novi restoran

Bogata je gastronomska ponuda

ki sadržaji Tavankuta bit će prošireni na uređenje etno kuće u središtu sela, gdje će kroz živuće kućanstvo turisti moći vidjeti starinske predmete, te općenito doživjeti nekadašnji način života mjesnog stanovništva. Osim toga, u turističku ponudu bit će od iduće godine uvršten i salaš na Čikeriji, sada već slabo naseljenom mjestu s iznimnim prirodnim blagodatima, gdje će turistima biti priređena prava seoska idila.

TURISTIČKA PROMIDŽBA TAVANKUTA NA SAJMOVIMA TURIZMA

Članstvo u Klasteru Istar 21, koji se bavi razvitkom ruralnog turizma, omogućilo je Tavankučanima u proteklih godinu dana sudjelovanje na sajmovima u Novom Sadu, Beogradu, Budimpešti i Berlinu, a Tavankut se kao turističko odredište već nalazi u ponudi nekoliko vojvodanskih

U SOMBORU NEMA NASTAV

Hrvatsk i Bačko

U Zapadnobačkom okrugu

izborni predmet Hrvatski jezik

s elementima nacionalne kul-

ture pohađaju učenici u Sonti

*i Bačkom Monoštoru * Ovaj*

izborni predmet u Somboru je

ukinut prije dvije godine.

Na području Školske uprave Sombor, koja obuhvaća teritorij Zapadnobačkog i Sjevernobačkog okruga, nastavu na hrvatskom jeziku pohađa 697 učenika u 52 odjela, a izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture 233 učenika u 12 grupa. U Somboru je interes za hrvatski jezik slab, pa se na teritoriju grada Sombora hrvatski jezik kao izborni, odnosno fakultativni predmet izučava samo u Bačkom Monoštoru. »Nastavu na hrvatskom jeziku pohađaju učenici u školama Sjevernobačkog okruga. U OŠ 'Vladimir Nazor' u Đurđinu u četiri odjela nastavu na hrvatskom jeziku prati 20 učenika, u OŠ 'Matija Gubec' u Tavankutu 48 učenika u sedam odjela, OŠ 'Ivan Milutinović' Subotica u 12 odjela 95 učenika, u subotičkoj OŠ 'Matko Vuković' u osam odjela je 129 učenika, a u školi 'Sveti Sava' 15 učenika u dva odjela. Ukupno u osnovnim školama u 33 odjela nastavu na hrvatskom jeziku prati 307 učenika«, kaže načelnik Školske uprave Sombor *Borislav Staničkov*. Prema njegovim riječima nastava na hrvatskom jeziku organizira se u dvije subotičke srednje škole – u Politehničkoj školi i Gimnaziji »Svetozar Marković«, gdje je 92 učenika u četiri odjela.

turističkih agencija. Ladislav Suknović ističe da Tavankut po pitanju turističkog razvitka ima značajnu logističku potporu Klastera Istar 21, s kojim sudjeluje u projektima razvitka ruralnog turizma na području Vojvodine.

Na Međunarodnom sajmu turizma u Berlinu definirana je ciljna skupina turista koju se želi privući u Vojvodinu, pa tako i u Tavankut. To su poglavito njemački umirovljenici zainteresirani za obilazak Srbije i susjednih zemalja, koji bi svoju turističku putanju pomaknuli i do Subotice i Tavankuta, kaže Suknović:

»Cilj nam je osloniti se na turističku priču Subotice i Palića, u sklopu koje će turisti posjetiti i Tavankut, te provesti u njemu nekoliko sati, tijekom kojih im možemo ponuditi obilazak mjesta, lokalne specijalitete, kao i izlet u prekrasnu šumu koja se pruža duž granice s Mađarskom. Osim toga, Tavankut raspolaže i s dva, sada već prepoznatljiva brenda, a to su jabuka i slama. Tako je prošle godine zaživjela i manifestacija 'Tavankutski festival voća', s ciljem objedinjavanja gospodarskoga i kulturnog segmenta sela kako bismo zajedničkim nastupom pridobili medijsku pozornost i povećali turističku atraktivnost«.

Međutim, ideja o razvitku ruralnoga turizma namjerava se proširiti i na sela koja se

nalaze u blizini Tavankuta, poput Đurđina i Žednika, navodi Ladislav Suknović:

»Već smo u pregovorima s predstavnicima ovih sela, koja također imaju što ponuditi potencijalnim turistima. Tako, primjerice, u Đurđinu postoji prekrasan etno salaš i crkva koji zavređuju pozornost turista, a Žednik isto tako može ponuditi turistima zanimljive sadržaje. Stoga je namjera turiste iz Beograda provesti kroz sva tri sela, uključujući u povratku Suboticu i Palić«.

Iako je Tavankut tek zaplovio u turističke vode, već je bilo nekoliko organiziranih, kao i individualnih posjeta Galeriji slika od slame, koja je svakodnevno otvorena od 9 do 13 sati, gdje turisti mogu pogledati, ali i kupiti sliku ili suvenire od slame koji su u posljednje vrijeme sve raznovrsniji, budući da se želi izići u susret potrebama turističkoga tržišta.

GLAS SE ČUO I DO AMERIKE

U prilog onoj čuvenoj da se »dobar glas daleko čuje«, ide i činjenica da je, zahvaljujući angažmanu »Gupčevih« članova priča o potencijalima Tavankuta otplovila i do daleke Amerike, odakle je od strane ravnatelja Američkog muzeja slame stigao prijedlog da upravo Tavankut 2014. godine bude mjesto održava-

nja velike međunarodne kolonije, na kojoj bi sudjelovali umjetnici sa svih strana svijeta. To će dakako biti prilika za dodatnu turističku promidžbu Tavankuta, ali i Subotice, Palića, te općenito Vojvodine, budući da je u planu sudionicima ove kolonije tijekom sedam dana njihova boravka u Tavankutu, predstaviti svih 14 sela iz ovog projekta naše pokrajine.

Dio logističke i materijalne potpore osigurat će Američki muzej slame, dok će se za ostali dio organizacije trebati pobriniti HKPD »Matija Gubec«, navodi Ladislav Suknović, dodajući kako pri tom očekuje i potporu mjerodavnih tijela i institucija, poput Gradskog muzeja Subotice, Lokalne samouprave, te Turističke organizacije grada Subotice.

Pokusna proba ovoga velikog događaja za Tavankut bit će predstojeća, već tradicionalna Kolonija naive u tehnici slame, koja će ove godine biti održana od 13. do 22. srpnja. Tom će prigodom, uz uobičajene programe i rad slamarki, biti premijerno u Tavankutu prikazan dokumentarni film reditelja *Branka Ištvanića* »Od zrna do slike«, kao i predstavljanje starih zanata, što će također pridonijeti upotpunjavanju turističke ponude Tavankuta i promidžbi njegovih turističkih potencijala.

Marija Matković

»Etno« kao turistički potencijal

AVE NA HRVATSKOM JEZIKU

ki samo u Sonti om Monoštoru

ĐACI U MONOŠTORU UČE HRVATSKI

Izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture uveden je samo u dvije osnovne škole na području Zapadnobačkog okruga. U Osnovnoj školi »22. oktobar« u Bačkom Monoštoru za ovaj izborni predmet opredijelilo se 138 učenika u sedam grupa. »U ovoj školskoj godini smo imali 270 učenika, a skoro polovica njih opredijelila se za Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, fakultativno ili kao izborni predmet. Učenici od prvog do četvrtog razreda hrvatski uče kao fakultativni predmet, a od petog do osmog razreda to je izborni predmet. Niži razredi sat imaju jednom tjedno, a kada je riječ o izbornom predmetu to je dva puta tjedno. U nižim razredima nastavu drže četiri učiteljice koje su prošle obuku, a u višim razredima nastavnici koji je također obučeni za ovaj izborni predmet. Imamo dobru suradnju s Hrvatskim nacionalnim vijećem, subotičkim ško-

lama koje organiziraju nastavu na hrvatskom jeziku, a surađujemo i sa školom iz Sesvetskog Kraljevca u Hrvatskoj«, kaže ravnateljica Osnovne škole »22. oktobar« *Marija Mrgić*. Škola je osigurala nekoliko rječnika i udžbenika pravopisa hrvatskoga jezika, a nastavnici u radu koriste priručnu literaturu jer udžbenici za Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture nisu standardizirani. U Zapadnobačkom okrugu, osim u Bačkom Monoštoru, hrvatski jezik kao izborni predmet uče đaci u Sonti, u tamošnjoj Osnovnoj školi »Ivan Goran Kovačić«, gdje ovaj izborni predmet pohađa 95 učenika u pet skupina.

SLAB INTERES U SOMBORU

U ovom dijelu Podunavlja hrvatski kao izborni predmet organiziran je još u Vajskoj i Plavni, mjestima koja pripadaju novosadskoj školskoj upravi. »U Vajskoj izborni predmet Hrvatski jezik s elementima

nacionalne kulture pohađa 20 đaka, a u Plavni 27. Ukupno se u Vojvodini za ovaj izborni predmet opredijelilo 418 učenika. U Somboru je nekoliko godina bio jedan odjel u Osnovnoj školi »Bratstvo jedinstvo« s desetak učenika. Međutim, zbog neredovite isplate nastavnici *Moniki Vekonj* odustalo se od daljnjeg upisa učenika i trenutačno se u Somboru hrvatski ne izučava kao izborni predmet. Nadamo se da će Školska uprava imati razumijevanja i za narednu školsku godinu naći sredstva da se u istoj školi organizira odjel«, kaže predsjednik Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora *Mata Matarić*. On smatra da je jedan od razloga slabog interesa za hrvatski kao izborni predmet ograničenje na samo jedan izborni predmet, pa se učenici i njihovi roditelji radije opredjeljuju za neke atraktivnije predmete. »Djeca su mnogo zainteresiranija za informatiku nego za jezik s elementima nacionalne kulture. Ubuduće će u osnovnoj školi učenici moći izabrati dva izborna predmeta, što je velika prednost. Mi bismo trebali za narednu školsku godinu imati barem 15 učenika koji su zainteresirani za hrvatski jezik kao izborni predmet. Onda bi u školi trebalo taj predmet uključiti u nastavni plan škole, s fondom, od npr., dva sata tjedno. U školi u kojoj bi bilo

takvog odjela trebalo bi provesti natječaj za nastavnika, osigurati sredstva iz lokalne samouprave, pokrajinskog tajništva ili republičkog ministarstva, kako bi se platilo nastavnik. Prema momu mišljenju veliki problem u slaboj zainteresiranosti učenika za ovaj predmet je to što roditelji nisu bili u dovoljnoj

Borislav Staničkov

mjeri animirani da motiviraju djecu za ovaj izborni predmet. Animozitet prema hrvatskoj zajednici negdje je više, a negdje manje izražen, pa je i to jedan od razloga zbog kojega roditelji ne upućuju djecu na ove sate. Mislim da bi na roditeljskim sastancima trebalo roditelje upoznati sa sadržajem ovog izbornog predmeta. Sramota je da se u Somboru ne može formirati odjel s 15 učenika za ovakvu nastavu, tim prije ako znamo da na ovom području ima oko 8.600 Hrvata. Naročito je poražavajuće ako znamo da u Vajskoj s 450 Hrvata 20 učenika prati predmet hrvatski jezik, a nastavnica putuje iz Berega«, kaže Matarić.

S obzirom da je ova školska godina pri kraju na hrvatskoj zajednici je sada da u suradnji sa školskim vlastima stvori uvjete da se u Sombor ponovno učenicima omogući pohađanje izbornoga predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Matarić kaže da su tu od HKUD-a »Vladimir Nazor«, kojemu je prije svega uloga promicanje kulture, nadležniji Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Zlata Vasiljević

Škola Bratstvo-jedinstvo - bez nastave na hrvatskom dvije godine

JOVO BAKIĆ, SOCIOLOG I POLITIČKI ANALITIČAR

Truo je politički sustav

Razgovor vodila: Slavica Mamužić

Glavna opasnost je u oligarhizaciji našega društva, gdje su se stvorile dvije frakcije oligarhije: jedna je, razumije se, financijska oligarhija, druga je politička. I financijska dobrim dijelom financira političku, a politička osigurava ubrzani obrt kapitala financijskoj. To je sprega koja, naravno, dovodi do toga da se gube republikanski ideali, gubi se ono što je javna stvar, što je opće dobro, za što su svi građani jednako zainteresirani

Sociolog i ugledni politički analitičar dr. Jovo Bakić u svojim znanstvenim radovima bavi se povjesnom sociologijom politike i sociologijom saznanja, a osobito teorijama nacije i nacionalizma, različitim ideologijama, bivšom Jugoslavijom i njezinim državama nasljednicama. Osim niza studija u znanstvenoj periodici, autor je knjiga »Ideologije jugoslovenstva između srpskog i hrvatskog nacionalizma 1918. – 1941.« i »Jugoslavija – razaranje i njegovi tumači«. Docent je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a stručno se usavršavao na sveučilištima u Oxfordu, Helsinkiju i na Sveučilištu Massachusetts u Amherstu.

HR: Čemu prisustvujemo za ovih mjesec i pol dana za kojih nikako da se formira vlast u Srbiji, i to ne samo na državnoj nego i na razinama većine lokalnih samouprava?

Prisustvujemo trgovini. Političari se cjenkaju oko resora, mandata, stranačkih sinekura po javnim poduzećima. Apetiti su veliki, često međusobno suprotstavljeni, i nije ih stoga lako podmiriti.

HR: Pred izbore ste rekli da će se građani poslije izbora osjećati kao u priči o tamnom vilajetu – kajat će se i oni koji su izašli na izbore i oni koji nisu. Jesu li ipak rezultati pokazali da se izborima nešto može promijeniti?

Bojim se, kako su pokazali, da ne može. Promijenjen je predsjednik, pa što? Može se promijeniti i vlada, pa što? Dakle, u tom smislu meni se čini, možda griješim, da se ne može promijeniti ništa dok imamo faličan politički sustav. Politički sustav je truo, pa čak i ako se promijeni taj sustav, dakle, ako eksplodira u jednom trenutku, što me ne bi iznenadilo, opet je pitanje hoće li doći do suštinskih promjena. Recimo, u Italiji kada je prije 20 godina politički sustav propao, Berlusconi je osobno ušao u politiku. Dotad je financirao stanke. Tada to više nije mogao, jer su demokršćani, socijalisti pali pod teretom korupcijskih skandala, veza s mafijašima i

politički sustav se raspao, ali novi sustav koji je stvoren zapravo je produžio stanje koje je već postojalo u Italiji. I u tom smislu, kao netko tko se bavi proučavanjem sociologije politike, bojim se da ne samo izbori ništa ne mogu promijeniti, nego bi čak i potpuni slom političkoga sustava teško mogao nešto promijeniti. Zato što su društveni osnovi takvi da imate jedan ograničen broj ljudi koji financira stranke, i to imate pa imate. E, onda bismo mogli govoriti: da li bi društvena revolucija nešto promijenila? Ako bi bila prava – bi. Ali je društvena revolucija toliko rizična stvar, nikada ne znate na što može izići.

HR: Nalazi li se Srbija ponovno na početku kada treba tražiti odgovore o vlastitoj budućnosti, ustrojstvu, mjestu u Europi, odnosima sa susjedima i sl.?

Mislim da ne. Neke izjave Tomislava Nikolića su bile loše od kada je stupio na dužnost predsjednika, ali mislim da to ne treba pripisivati nikakvoj njegovoj zloj namjeri, nego se prije radilo o njegovu nesnalaženju u vanjskoj politici. On je, i pored toga što se bavi 22 godine politikom, relativno neiskusn u vanjskoj politici i napravio je pogreške. Za njega bi bilo dobro, a i za zemlju koju predstavlja, da što prije dođe do kvalitetnih i stručnih savjetnika za vanjsku politiku kako mu se ovakvo što ne bi ponavljalo. Njegove reakcije poslije danih izjava su bile krajnje pomirujuće i po tome se vidi da on nije htio nikoga uvrijediti, ali je to de facto uradio.

HR: U Vašoj kolumni »Izbori i republikanski ideali«, sugerirate da se Srbija udaljava od onoga što je republikanski oblik vlasti, odnosno, javna stvar. Gdje u tom kontekstu vidite glavne opasnosti?

Glavna opasnost je u oligarhizaciji našeg društva, gdje su se stvorile dvije frakcije oligarhije: jedna je, razumije se, financijska oligarhija, druga je politička. I financijska dobrim dijelom financira političku, a politička osigurava ubrzani obrt kapitala

financijskoj. To je sprega koja, naravno, dovodi do toga da se gube republikanski ideali, gubi se ono što je javna stvar, što je opće dobro, za što su svi građani jednako zainteresirani. U tom smislu mi smo kao društvo upali u jedan gotovo začarani krug, jer štogod građani radili osjete se na kraju izigranima. I to je problem koji u republici, ili onomu što bi trebala biti republika Srbija, zapravo postoji već dobrih desetak godina, ako zaboravimo ono Miloševićevo razdoblje kao nešto što je bilo apsolutno nenormalno. Poslije 2000. godine građani su gajili nade da će doći do republike, da će javna stvar biti iznad posebnih i pojedinačnih interesa. Mi smo, nažalost, svjedoci da su danas stranački interesi uvijek pretpostavljeni javnoj stvari, da su posebni interesi oligarha, bilo finansijskih, bilo političkih, uvijek suprotstavljeni javnoj stvari. Zapravo smo izgubili pojam o republici i zato je ta kolumna u Politici bila posvećena tomu, da apeliram na ljude da ponovno razmišljaju o onome što je republika i možemo li mi kao građani nešto uraditi samoorganiziranjem. Mi nemamo novca, nemamo sredstava, ali možemo li samoorganiziranjem napraviti jedan pomak u republikanskom smislu kako bi republika opet nešto u Srbiji značila.

HR: Spominjete partokraciju, međutim ponovno se otvoreno govori o stranačkim podjelama poduzeća i dužnosti, unatoč tomu što je tijekom predizborne kampanje bilo čak i potpisivanja nekih međustranačkih dogovora da se to više ne radi. Kako ih spriječiti da rade takve stvari?

Moglo bi se, ali samo kada ne bi bilo stranačke ostrašćenosti, no nažalost Srbija je puna stranačke ostrašćenosti. Kada ne bi bilo stranačke ostrašćenosti moglo bi se apelirati na građansku neposlušnost, uskratiti poslušnost strankama time što nećemo izaći na izbore. To je bila inicijativa intelektualaca, pa vidjeli ste, onda se jedna stranka naljutila kako su ti zločesti intelektualci, zaboga, krivi za poraz. A zašto ona nije ništa uradila da zadrži

to biračko tijelo koje je tijekom proteklih 20 i kusur godina bilo stalno uz nju? Što je to ponukalo te intelektualce da budu toliko razočarani? To je pitanje koje je prvenstveno upereno Demokratskoj stranci, ali ide i na adresu Liberalno-demokratske partije. Dakle, što su te stranke uradile da zadrže one koji su im bili skloni tradicionalno? Zašto su sada ti ljudi izgubili iluzije ili, još bolje, zašto su ih prethodno gajili?

HR: Gdje se sada nalaze ključni problemi za zaostajanje Srbije u političkom i društvenom pogledu?

Jedan sam naveo, to je oligarhizacija. Sukladno tomu je uvijek prevaga političkih, stranačkih, posebnih interesa nad općim. Tu su, naravno, onda rasprostranjeni kriminal i korupcija. Mi tu kao društvo jako loše stojimo. Zatim, pravosuđe koje je kriminalno. Ta reforma pravosuđa, koju je opet radila Demokratska stranka, bila je očajna i dok smo mi kao društvo kukali, oni nas uopće nisu uvažavali. Bilo je potrebno da im to iz Europske Unije kažu kako bi onda i sami rekli – da, u pravu ste. I po tome zapravo vidite odnos vlasti prema građanstvu koji je ispod svake kritike.

HR: Može li se očekivati ponovni porast nacionalizma? Kraj školske godine opet su obilježile slike maturanata koji kliču Ratku Mladiću.

Nezaposlenost je ozbiljan problem. Imamo državu s 25 posto nezaposlenih od kojih je svaki drugi među mladima, a to je onda 50 posto. Ako je svaki drugi mladi čovjek do 25 godina nezaposlen onda je to tako eksplozivan potencijal i tako je lako nacionalističkom demagogijom utjecati na takvog čovjeka, reći mu da je netko drugi kriv zato što on nema posla, a onda dolazi i do tih problema. To je istodobno povezano i s pravosuđem, jer kada netko napravi kazneno djelo on mora biti kažnjen na temelju tog kaznenog djela koje je napravio. Ako se to ne dogodi, šalje se loša poruka. U tom smislu najdrastičniji su slučajevi tzv. navijača, zapravo pripadnika različitih krajnje desnih grupa i kriminalnih bandi, koji su ubijali

ili osakatali ljude, uništili čitave obitelji, da bi im onda bilo suđeno i da bi se prva kazna preinačavala, prepolovljivala, i tu se onda vidi slabost državnih institucija. Nama su i određene državne institucije slabe, pravosuđe na prvom mjestu. A ako nemate dobro pravosuđe vi ne možete krenuti dalje. Ako ne možete po pravdi osuditi nekoga tko je zaslužio biti kažnjen onda ste u velikom problemu.

HR: Spomenuli ste Nikolićeve nesmotrene izjave da je Vukovar srpski grad, da Srebrenica nije genocid. Međutim, on je na inauguraciji rekao da će učiniti sve radi razvijanja dobrih odnosa u regiji. Ipak, hrvatski i slovenski predsjednici nisu bili na inauguraciji. Kakve odnose očekujete u regiji?

Tomislav Nikolić je vrlo loše rekao to što je rekao, i sad – vidjet ćemo. Ivo Josipović je dosad pokazivao zavidnu mjeru trpeljivosti, normalnog ophođenja, ali imao je i adekvatnog prethodnog sugovornika na mjestu predsjednika Srbije. To su bila, poslije dugo vremena, dva normalna čovjeka na mjestu šefova država koji su mogli normalno graditi dobrosusjedske odnose. Ono što mene hrabri kod Nikolića jest to što on po psihičkoj strukturi nije ekstremist. Upoznao sam se s njim, imao i neke vrlo neugodne razgovore pred televizijskim kamerama, pa opet smo poslije toga fino pili kavu. Dakle, on umije podnijeti nešto što mu nije ugodno, zna se iskontrolirati, umije biti civiliziran i u tom smislu nadam se da će zaista učiniti sve kako više ne bi pravio pogreške ove vrste koje je napravio. Ako se to dogodi, tj. on ne bude pravio više takve pogreške, vjerujem da će odnosi biti dobri. Mislim da je Ivo Josipović, koji zaslužio je svo poštovanje, možda malo ovdje reagirao nervozno. Mislim da nije morao toliko naglašavati povrijeđenost. Možda je to bila reakcija na hrvatsko biračko tijelo koje je odmah dočekalo na nož te izjave, pa je onda on htio pokazati da kao predsjednik brani nacionalne interese. Sve u svemu, mislim da je mogao

reagirati nešto malo umjerenije, izreći kritiku, ali možda doći na inauguraciju i pokazati da Hrvatska pruža ruku. No, sve je to procjena u datom trenutku što će netko uraditi, kako će se ponašati i sl. Meni se čini da EU svakako ne želi dopustiti nove gluposti na ovim prostorima, i s te strane i Srbija i Hrvatska će imati poticaje za razvijanje dobrosusjedske suradnje. Jako je to važno, jer ako fale ti dobri poticaji, nedajbože ako su loši, onda smo mi, nažalost, kao nedovoljno razumni spremni učiniti jedni drugima zlo. To je ono čega se ja uvijek plašim – loših poticaja sa strane. Međutim, ukoliko imate dobru atmosferu u EU ni ovdje neće biti većih problema.

HR: Još jedna Nikolićeva izjava je skrenula pozornost javnosti. On je rekao da se neće smiriti dok se ne pronađu krivci za pljačkašku privatizaciju. Može li se to doista očekivati?

To je demagoška izjava, nema veze sa stvarnošću. Dakle, on je odavno smiren što se toga tiče. Ono što priča u predizbornoj kampanji ili poslije što će reći, to nema mnogo veze. Vidjeli ste njegovo obraćanje *Miškoviću*, oni su na ti. Otkud na ti? Oni se jako dobro poznaju i u tom smislu nema se tu što očekivati. To je najsmješnija priča Srpske napredne stranke u predizbornoj kampanji kako će se oni boriti protiv političke oligarhije. Znači, borit će se protiv sebe samih. Tko to može očekivati? Utoliko sve će ostati po starom, sve što je loše ostat će loše. Jedina zaista dobra stvar jest što po prvi put neće doći do kršenja Ustava od strane predsjednika, i onog članka 115. Nadam se kako to neće biti samo jedan presedan nego će postati pravilo da zaista više šef republike neće moći istodobno biti i šef stranke. Činjenica jest da je Tomislav Nikolić bio »davljenik« koji se hvatao za slamku poslije prvog kruga izbora i da je to tek tada obećao, no ništa ne oduzima na značaju ako dođe do tog rezultata. Onda je to jedan civilizacijski iskorak, a civilizacijski iskoraci se veoma često ne događaju s namjerama, pa tako ni ovo ne bi bio prvi takav slučaj.

U Beogradu obilježen Dan državnosti i Oružanih snaga Republike Hrvatske

Veleposlanik Željko Kuprešak s djelatnicima Veleposlanstva

Veleposlanica SAD Mary Warrick i vojni izaslanici RH

Prisustvovalo je više od 700 uzvanika

U povodu Dana državnosti i Oružanih snaga Republike Hrvatske hrvatski veleposlanik *Željko Kuprešak* održao je u Beogradu svečani prijam, na dan kada je Hrvatski sabor donio odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske.

Prijmu u rezidenciji na Dedinju su prisustvovali veleposlanica Sjedinjenih Američkih Država *Mary Warrick* i njemački veleposlanik *Wolfram Maas* kao i mnogi drugi predstavnici diplomatskog zbora u Beogradu.

Prijmu su, također, prisustvovali i predstavnici Vojske Srbije, a od istaknutijih političara lider Liberalno-demokratske partije *Čedomir Jovanović*, državni tajnik u Ministarstvu za Kosovo i Metohiju *Oliver Ivanović*, bivši premijer *Zoran Živković*, *Vesna Pešić*, *Dragomir J. Karić*, nekoliko republičkih zastupnika, dok drugih istaknutijih političara nije bilo. Savjetnik za vanjsku politiku predsjednika Srbije *Tomislava Nikolića*, *Marko Đurić* prisustvovao je prijmu i zadržao se u kratkom razgovoru s veleposlanikom Kuprešakom. Kao i prethodnih godina, najbrojnije uzvanice su bile iz krugova uglednih umjetnika, novinara i sportaša te predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji – predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća dr. *Slaven Bačić*, predsjednik Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini i republički zastupnik *Petar Kuntić*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, pomoćnik tajnika za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica*, te predstavnici hrvatskih institucija, udruga i Rimokatoličke crkve.

Nakon intoniranja himne Republike Hrvatske i himne Republike Srbije veleposlanik Kuprešak se prigodnim govorom obratio prisutnima. Za glazbeni ugođaj tijekom prijma zaduženi su bili dalmatinska klapa i Tamburaški orkestar »Panonica« iz Sombora.

U rezidenciji je priređena i izložba slika od slame iz Galerije prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta, uz predstavnike HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta obučenih u nošnju bunjevačkih Hrvata.

Svečano i u Zemunu

Zupljani Zemuna su u nedjelju 24. lipnja, kao i niz godina prije, na svečani način obilježili Dan državnosti Republike Hrvatske. U crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije euharistijsko slavlje predvodio je pater *Vinko Maslač*, župnik crkve Svetog Petra iz Beograda. Zbor Svete Cecilije, koji je vrijedno radio na pripremi programa za ovu prigodu, dao je svoj žig euharistijskom slavlju. Nakon

mise, sestra *Ozana* predala je grb Republike Hrvatske koji je sama izradila od cvijeća veleposlaniku *Željku Kuprešaku*. Uslijedio je kratak program koji su pripremili članovi Društva hrvatske mladeži Zemun, dok su *Aleksandar Pantelić*, *Višnja Dimitrijević* i *Vanja Biserčić* izveli nekoliko prikladnih pjesama uz klavirsku pratnju *Tee Hadžibegović*.

D. L.

Na prijmu Generalnog konzulata u Subotici

Dan državnosti Republike Hrvatske obilježen je prošle srijede, u organizaciji Generalnog konzulata RH u Subotici, u paličkom restoranu »Mala gostiona«.

Na domjenku se tom prigodom okupilo čelništvo hrvatske nacionalne zajednice, predstavnici nekoliko lokalnih samouprava, državnih tijela i vjerskih zajednica, a među ostalima bile su tu i javne ličnosti te suradnici Generalnog konzulata.

»Sve diplomatske misije u svijetu održavaju ovakve domjenke i oni su sjajna prilika da se sretne veći broj ljudi, a zahvaljujući tomu i razgovori su bogatiji pa je moguć i nastanak novih ideja i proje-

kata«, kaže generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici mr. *Ljerka Alajbeg*.

»Prilika je to da se ljudi susretnu i razmijene mišljenja. Prilika je to i da mi zahvalimo na suradnji svima s kojima smo protekle godine surađivali. Svakako nam je cilj, prije svega, obilježiti nacionalni praznik i to je važno zbog odavanja počasti tome datumu. Ipak, susreti imaju posebnu važnost zbog razvijanja suradnje, bez obzira događaju li se u povodu Dana državnosti ili u nekom drugom povodu«, dodala je konzulica Alajbeg.

Ljerka Alajbeg i Slaven Bačić

29. lipnja 2012.

Intoniranje himne

»Svi putevi vode kroz Srijem«

Píše: dr. Zsombor Szabó

Vodene i kopnene komunikacije postojale su već u kameno doba i bile su važne u uspostavi veza između pojedinih ljudskih naseobina. Razvojem društva, prije svega trgovine, ovi putevi su bili i od strategijskog značaja. U zborniku radova naziva »Putevi i komunikacije u anti-ci«, koji je nastao kao rezultat simpozija Saveza arheoloških društava Srbije, u uvodu se konstatira kako je jedan od osnovnih rezultata simpozija u Peći saznanje o kontinuitetu korištenja mreže puteva na Balkanu od prapovijesti, preko antike, srednjega vijeka do našeg vremena. Geografske karakteristi-

u Sremu u svjetlu arheoloških istraživanja». On je uz rad priložio i jednu skicu na kojoj vidimo da se antički rimski put gotovo poklapa s današnjom autocestom kroz Srijem što dokazuje gore iznijetu opću konstataciju.

KRIŽARI PONOVNO MARŠIRAJU KROZ SRIJEM

Za vrijeme vladavine ugarskoga kralja *Svetog Stjepana I.* (I. Szent István) ovaj putni pravac zapad – istok je ponovno oživio kao dio hodočasničkog puta prema Jeruzalemu. Ovim putem su prolazili i sudionici Prvoga križarskoga rata 1096/99. godine, usput praveći proble-

sumu novca kako bi Nijemci što brže napustili Kraljevinu. Hrvatsko-ugarski kralj je ovu sumu prikupio uglavnom od Crkve. U drugoj polovici ljeta, zemljom prolazi francuska vojska *Luja VII.* s kojim je Geza II. imao prijateljske odnose i francuski je kralj pristao biti kum novorođenomu princu *Stjepanu*, kojega je Geza II. odredio za svoga nasljednika. Kumstvo je značilo i dobre odnose između dvaju kraljevstava, a rezultat dobrih odnosa je značio da će uskoro pristići i prvi »gosti«
hospesi, zapravo naseljenici iz Francuske u Srijem.

RJEČNI PRIJELAZI, PRI-STANIŠTA

Osim putnih pravaca bitni su i rječni prijelazi, osobito preko Dunava, granice Rimskoga carstva – limesa. Sudeći prema pisanim izvorima i arheološkim

dišta trgovanja sa Sarmatima, a car *Marko Aurelije* je regulirao posjet rimskim trgovima (sajmovima) u određene dane. Interesantno je da u blizini svakog rječnog prijelaza nalazimo po jednu zemljanu utvrdu čiji graditelji uglavnom nisu identificirani. Jedan važni prijelaz je bio kod Onagrinuma s Bačke strane Dunava. On se definira kao contra Bononia in barbarico. Onagrinum se nalazio između današnjeg Begeča i Futoga. Bononia se identificira s današnjim Banoštorom (Keu, Monasteri Bani) koji je bio glavno dunavsko pristanište Sirmiuma, s kojim je bio povezan kopnenim putem. Car *Konstancija II.* je 358. godine tu podigao pontonski most prilikom napada na Sarmate. Futog u XV. stoljeću postaje glavni prijelaz vojske prema Bosni u ratovima s Turcima, ono je i čuveno trgovačko mjesto, a

ke, navodi se, diktirale su smjer kretanja od sjevera ka jugu, od zapada ka istoku, i obratno. »Jednom trasirani pravci korišteni su nekad u većoj mjeri, zadržavajući kontinuitet njihova korištenja o čemu svjedoče brojni tragovi – od očuvane putne podloge, preko mostova i prevoja, naselja i nekropola kraj puteva, do njihovog pominjanja u najstarijim putnim kartama i drugim pisanim izvorima.«¹

U ovom zborniku je za naša razmatranja interesantan rad *Dragana Popovića*, naziva »Glavna antička komunikacija

1 Putevi i komunikacije u anti-
ci. Materijali XVII. Iva-Mikl-Curk.
Savez arheoloških društava
Jugoslavije. Muzej Kosova-
Priština, Beograd, 1980.

me okolnim stanovnicima i tadašnjem hrvatsko-ugarskom kralju *Kolomanu* (Kálmánu). Drugi križarski pohod je krenuo 1147. godine kada je Konrad III. primio križ i s njemačkom vojskom krenuo u oslobađanje Svete zemlje. Početkom lipnja stigli su na granicu hrvatsko-ugarskog kraljevstva. U ovom pohodu vojska je prolazila kroz zapadnu Ugarsku i prelaskom Drave marširala kroz Srijem. Ovom prigodom također je bila napeta situacija, jer tadašnji hrvatsko-ugarski kralj *Geza II.* (II. Géza) i Sveto njemačkorimsko carstvo nisu bili u prijateljskim odnosima. Situacija je riješena tako što je Geza II. platio Konradu III. golemu

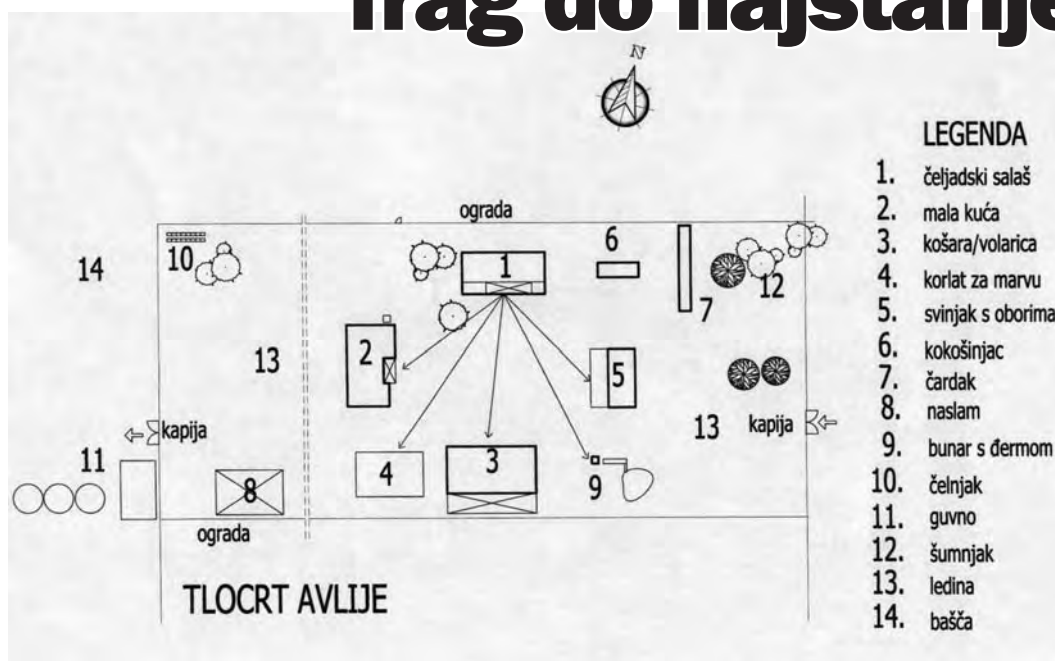

Treća križarska vojska je isto prolazila kroz Srijem

nalazima, kao i putni pravci, i rječni su prijelazi stoljećima konstantni te se današnja lokacija mostova na Dunavu podudara s drevnim prijelazima. Već smo naglasili da su Rimljani gradili tzv. *contra burgose*, utvrde na barbarskoj zemlji radi osiguravanja prijelaza. Te utvrde su u doba mira ujedno bila i sre-

stanovnici su imali privilegij prijevoza čamcima. Naime, tu su se brodovi »prevlačili« na drugu stranu rijeke. Na križanju ovih dvaju putnih pravaca u srednjem vijeku nastao je važan grad u Srijemu Franca Villa koja se spominje već 1154. godine u arapskoga putopisca *Idrisija*.

Trag do najstarijeg salaša

Najviše salaša izvornog oblika više nema. Jedni su pošli ukorak s vrimenom, priobrazili se u osoben oblik farme, a drugi se spremadu za posljednji izdah

118-121).

Dugo me kopkalo pitanje kako to da su prve salaše pravili na istu formu, a međ sobom su dosta daleko. Uzor su mi bili salaši *Gerarda Tome Stantića* iz Đurđina i salaš *Tomice Vojnić Mijatovog* iz Šebešića koji su hamade isti, a njima dodajem i ruševinu starog Stantić – Zizinog salaša u Hrvatskom Majuru i dr. Tri salaša u tri pustare, desetina-ma kilometri daleko jedan od drugog, a u osnovi isti kao i toliki drugi. To znači da su se naši stari ugledali na već ranije napravljen salašarski domazluk, ali – di?. Odgovor sam našo u etno parku Ópusztaszer u Mađarskoj da je taki panonski salaš, vikovima izučavan i usavršavan napravljen taki kaki je. Ovaj uzor na najstarije bunjevačke salaše, virno je oživljen izvorni panonski salašarski domazluk, čak je i vino-grad iza čeljackog salaša.

István Iványi u povisti Subotice (Szabadka város története) spominje da je varoška vlast 1780. godine dopuštala da salaše, gospodarski domazluk sa čeljackim salašom, mogu praviti samo poljodilci koji imaju najmanje trideset lanaca (1 lanac = 7200 m²) zemlje. Vrimenom su »na svoju ruku, brez dopuštenja varoške vlasti«, salaše pravili i poljodilci s manje zemlje.

Od pamtivika najveći izazov istraživačima bio je kako dokučiti kad su bunjevački Hrvati počeli praviti salaše, domazluk sa čeljackim salašom. No, još je veći izazov odgovor na pitanje na koji salaš su se ugledali kad su njim najstariji salaši isti u osnovi, a i po di čemu drugom.

Odgovor bi moglo bit u tumačenju šta je salaš kao domazluk i kako su se salaši razvijali do vrva gospodarskog sjaja, do velikog društvenog zaokreta posli II. svickog rata, kad je počelo njevo lagano umiranje. Najviše salaša izvornog oblika više nema. Jedni su pošli ukorak s vrimenom, priobrazili se u osoben oblik farme, a drugi se spremadu za posljednji izdah, kao tice za posljednji let na galapagoske otoke Pinta i Wolf.

U mojim poznim godinama počo sam temeljnije izučavati salaše. Počo sam od našeg sala-

ša u kojem sam se rodio i proživio mladost. Izučavo sam svaki dio salaša, sve poređane zgrade u avliji i kako se u njemu obavljao skladan suživot čeljadi sa josa-gom sjednani sa ravnom. Kad sam vidio kako je dida stego rog (udarao po drvenom čepu u sastavak roga i pajante) sitio sam se i da su i žioke i vinčаницe, pa i sva građa bile tesane, samo gredice ropandom poravnate, posnopica svezana rogoznom pletenicom itd. Posli sam skonto da su i to dokazi da je salaš napravljen prija XIX. vika. Dok su u tušta najstariji salaša vrimenom što-god priopravili, podešavali što podesnijem hasniranju, moj »staromodan« dida na saslašu nije tío ništa prominit ali ga redovno održavo. Samo je rušenje salaša za koju godinu nadživilo didu. Posli sam se uvirio da je naš salaš »na dva zida« po gori poređanim neprominjenim dilovima, ali i dodatom ambetušu, sa po dvi pendžere u zabatnom zidu i podrumu pod salašom, spado med one koji su pravljani u XVIII. viku, ali malo posli prvi salaša.

Ako su vrimenom što-god i prominili na starijem salašu, nabijanica, jedna ili dvi pendžeri u zabatu, tavanica, građa krova i krovina salaša ostali su netaknuti. Po tom čime su i kako naprav-

ljeni mož se približno odrediti vrimo kad su napravljeni.

U traganju za najstarijim salašom pomogo mi je i podatak etnologinje *Valerije Besedeš* koja je pokazala dosad nađen najstariji tlocrt salaša iz 1800. g. (čuva se u Državnom arhivu /Országos Levéltár/ u Budimpešti). On je po tom važan jel je u temelju iz tri dila. Ima dvi sobe i »kuću« s pododžakom. Po toj osnovi pravljani su i salaši bunjevački Hrvata u subatičkom ataru (v. Beszédes Valéria: Emberek és otthonok, »Életjel« 1994. str.

SA ROGLJA

Sporedne hasne od trske I.

Ova naša krovopokrivna trska nepravedno je bačena u zaborav, iako su daci samo prija oko sto godina u Poljoprivrednoj škuli na Paliću učili i gazdovanje trskom.

I ova trska ima šećera, istina dobrim manje od njezinog srodnika šećerne trske. Za to su znali i naši stari koji su živili pod dolovima. U vrimo kad iz trske počimaje đikat mladi izdanci, nji su reduše hasnirale za spravljenje ila. Od vršni dilova mladi izdanaka posikli su listove, stabaljku isickali na komadiće i dodavali je sa ostalim zeljem (grašak šećerac, zelen gra/maune/, peršin, šargaripa i dr.) u tzv. »litnju čorbu« u koju su zakuvale debele rizance. Đurđinarka »Mara Ivković Ivandekić« i druge žene su liti, do isušivanja dolova oko šezdeseti godina prošlog vika, često trsku dodavale u »litnju čorbu«.

U ovo vrimo žene su iskomadale mlade izdanke trske brez listova, osušile ih na suncu i samlili u žrvnju. Brašno trske je sladunjavo pa su ga dodavali u zakuvavanje sitnog tista i u tisto za pečenje kruva

ŽETVA PŠENICE POČELA POD UOBIČAJENO VELIKIM BROJEM PITANJA BEZ ODGOVORA

Burze ispod žita

Dok se poljoprivrednici masovno odlučuju pšenicu staviti na lager, bitku za svako zrno otkuplivači vode među sobom * Rekordno malim površinama pod pšenicom kraj se ne nazire ni ove jeseni, tako da možda već sljedeće godine Srbija postane uvoznicom osnovne sirovine za kruh

Iako je jesenas zasijano rekordno malo površina (računa se između 400.000 i 450.000 hektara), žetva pšenice u Srbiji nikada nije počela mirnije. Niti Vlada pokazuje bilo kakve znake zabrinutosti što će rod biti manji od dva milijuna tona – što je na rubu domaćih potreba za najvažnijom strateškom prehrambenom sirovinom – niti poljoprivrednici pokazuju volju da joj na to, na svoj prepoznatljiv način, ukažu. Jednostavno, svi su se pomirili s činjenicom da je pšenica tržišna, a ne strateška roba kojoj cijenu određuju burze u Budimpešti, Parizu ili Chicagu.

CIJENA? – STROGO POV.

Anekako pred sam početak žetve, koja je na oko 20.000 hektara u subotičkom ataru počela prošloga četvrtka (21. lipnja), na internetskoj stranici »Agroservisa« pojavila se informacija da je tehnička Vlada odlučila za potrebe Robnih rezervi otkupiti 100.000 tona pšenice ovogodišnjeg roda. U informaciji je još stajalo da će se taj posao odvijati preko Produktne burze u Novom Sadu, ali joj je nedostajala cijena. Iako je naveo da se o takvoj mogućnosti najozbiljnije razmišlja, direktor Produktne burze *Žarko Galetin* potpisniku ovoga teksta izjavio je kako je ipak riječ o »običnoj dezinformaciji«, jer o tome ni s kim nije službeno razgovarao. Direktor Direkcije za robne rezerve *Goran Tasić* bio je još konkretniji kada je rekao da za takvo što prvi put čuje. Ističući kako je u svakodnevnom kontaktu s Ministarstvom

poljoprivrede i trgovine, *Tasić* je rekao kako na tu temu nije bilo razgovora. Međutim, i on je, kao i *Galetin*, dodao kako je realno očekivati da država za svoje potrebe otkupi dio ovogodišnjeg roda pšenice.

Ništa konkretniji nisu ni otkuplivači, što će reći žitomlinske organizacije i zadruge. Međutim, primjer čantavirskoga »Gebija« ili subotičkog »Confido Tima« početkom je tjedna objelodanio kako se unutar otkuplivača nešto itekako ispod žita valja. Naime, dva su otkuplivača do ponedjeljka u ponoć proizvođačima nudila cijenu od 22,57, odnosno 22,50 dinara po kilogramu da bi već u utorak prešli na akontacijski otkup: »Gebi« po cijeni od 15,75, a »Confido Tim« po 19 dinara za kilogram. Jedan od dva predstavnika te tvrtke neslužbeno nam je priopćio kako su na njih vršeni pritisci da se ne istrčavaju s cijenom, koju nitko još nije utvrdio, odnosno da se uklope u »pravila igre«, koja kod nas diktiraju veći otkuplivači kakvi su mlinovi, onaj u Senti, recimo. Pritisnuta »zdravom konkurencijom« dva su otkuplivača doslovce preko noći promijenili uvjete otkupa, tako da se dogodilo da onaj tko je žito u Čantavir predao 25. lipnja u 23 sata i 48 minuta može računati da će mu ono do ponedjeljka biti isplaćeno prema jednoj cijeni, a onaj tko je došao u jutarnjim satima 26. lipnja jednostavno »nije imao sreće«. Nekako u isto vrijeme, u ponedjeljak (25. lipnja), dogodilo se da je komercijalni direktor »Agroposlova« – koji su unajmili »Fidelink« mlin

(i silos) – *Dejan Pilja* zapucao iz Beograda kako bi u Subotici objelodanio cijenu po kojoj će ova kompanija otkupljivati ovogodišnji rod pšenice. *Pilja* je tako priopćio da »Agroposlovi« nude akontacijsku cijenu od 19 dinara po kilogramu, plus 5 posto PDV-a, što je ravno 20 dinara. On je još dodao da će »Agroposlovi« izaći s konačnom otkupnom cijenom kada ona bude utvrđena, odnosno najkasnije do 15. srpnja, kada proizvođači mogu računati i s isplatom razlike u odnosu na akontacijsku cijenu.

ODGOVOR? – JASAN!

Ova borba ispod žita, koju međusobno vode otkuplivači, ne samo da nameće pitanje kako netko nekomu može narediti po kojoj će cijeni što kupovati i je li to stvar za istražna tijela, nego istodobno nudi i odgovor koji će biti mnogo jasniji nakon iščitavanja redaka koji slijede. U ovu dramu, naime, još nismo uveli njezine najvažnije aktere, a to su proizvođači. S kojim god da smo pričali, a za ovu prigodu odabrali smo trojicu, dobili smo jednoznačne odgovore: prodat će samo onoliko pšenice koliko moraju da bi isplatili arendu ili uložili u novu proizvodnju, a sve ostalo stavit će na skladištenje. To, recimo, potvrđuje i *Josip Mačković* s Ljutova, koji će najveći dio od 60 zasijanih hektara staviti na lager, kao i *Slavko Vukov* s Verušića ili *Tomislav Milodanović* iz Starog Žednika. Naravno, osnovni motiv koji ih navodi na ovakvo razmišljanje je cijena. *Milodanović*, primjerice,

ističe kako bi minimalna cijena koja bi koliko-toliko pokrila troškove proizvodnje morala biti 23 dinara po kilogramu, dok *Mačković* sve ispod 30 dinara smatra ekonomski neisplativim. Sva trojica ističu kako su posljednjih nekoliko godina proizvodnju pšenice smanjili od 20 do 50 posto, a sva je prilika, kažu, da na tome neće stati ni ove jeseni. Jednostavno, kada se podvuče crta, ne treba puno škole da bi se došlo do zaključka kako proizvodnja kukuruza, pa čak i suncokreta ili bilo koje druge kulture koja se ovdje gaji, novčarku puni daleko deblje u odnosu na pšenicu. Jedinu motiv, i to sva trojica jednoznačno podvlače, koji ih tjera da u potpunosti ne odustanu od proizvodnje pšenice jest plodored.

Kada smo već kod cijena, jedina organizacija koja se tim povodom dosad oglasila jest Asocijacija poljoprivrednika. U ime 53 članice ove organizacije predsjedavajući Upravnog odbora *Miroslav Kiš* uputio je u utorak priopćenje u kojem se od tehničke Vlade traži hitno donošenje uredbe prema kojoj će Direkcija za robne rezerve otkupiti 200.000 tona pšenice po cijeni od 25 euro centi po kilogramu, s uračunatim PDV-om. Osim navođenja rasta troškova u proizvodnji žita 2012., u tekstu se upozorava i na niži prosječan prinos žita (za Vojvodinu se navodi 4, a za Srbiju 3,5 tone po hektaru). Stoga, možda nije zgorega pročitati zaključak Asocijacije poljoprivrednika koji, iako kratak, dosta toga otkriva: »S obzirom na višegodišnji trend smanjenja površina pod pšenicom, što je slučaj i ove godine, smatramo kako cijena pšenice mora biti viša u odnosu na prethodnu godinu, te da će intervencija Robnih rezervi spriječiti obaranje cijena pšenice na tržištu od strane prerađivača i trgovaca. U protivnom će niska cijena pšenice, uz nepo-

Ovogodišnji rod manji od dva milijuna tona – na rubu domaćih potreba za pšenicom

voljne agroekološke uvjete i proizvodnju na granici isplativosti, dovesti do drastičnijih smanjenja površina pod pšenicom u narednoj godini i deficita ove žitarice na domaćem tržištu.

ŽITA PREKO GLAVE

Pozabavimo se malo ovim navodom iz još nekoliko uglova. Jasno je, recimo, da je prilično teško povjerovati da deseci tisuća proizvođača pšenice jednostavno lažu kada kažu da proizvodnja kilograma pšenice nadilazi cijenu od 23 dinara po kilogramu, a što u slučaju računice Asocijacije poljoprivrednika iznosi 28,75 dinara, a Josipa Mačkovića i čitavih 30 dinara. Jasno je i da Srbija, zapravo Vojvodina – ne samo uslijed smanjene proizvodnje, nego i stoga što su ih i sami ratari u međuvremenu izgradili – raspolaže čak i viškovima skladišnog prostora, što je bitan segment

u priči o otkupu. Konačno, jasno je stoga i kakve su igre ispod žita što ih otkupljivači ovih dana međusobno igraju: bitka za svaku tonu po što jeftinijoj cijeni, dok svaki onaj koji daje nešto više od malo ne samo da ugožava ostale nego na taj način za sebe otima od »velikih«. Jedino što je u priopćenju Asocijacije, a na što smo proteklih godina navikli, izostalo jest odgovor na pitanje što će proizvođači učiniti ukoliko država ne iziđe u susret njihovim zahtjevima. Ali, i to je valjda jasno na temelju prethodnih jasnoća: čuvati žito i smanjiti proizvodnju.

Malo koga, a posebno državu, u ovoj priči zanima tema o kvaliteti pšenice. Jer, dok sve više zemalja, čak i u našem okruženju, prelazi na otkup žita po kvaliteti u Srbiji se i dalje proizvodi što se stigne. Naravno, nije teško pretpostaviti da se proizvođači u takvim uvjetima odlučuju za

dvije osnovne strategije: sijanje sorti koje najbolje rode ili, ako se ni za to nema novca, sijanje »tavanke«. Nitko normalan zbog toga ne može optužiti proizvođače, jer što bi »sijali kvalitetu« kada on, poput hrane u truhu, završava na jednom mjestu, a poznato je da »trbu nije od cakla, pa da se vidi šta je u njemu«. Magistrica za tehnologiju prerade žita *Radmila Sekulić* kaže kako se iza neuvođenja otkupa žita prema kvaliteti podjednako kriju i aljkavost države i nečiji interesi. Ona dodaje kako mlinarima to svakako nije u interesu, jer je lakše proizvoditi dobro brašno ili kruh od dobre pšenice negoli od loše. Međutim, kako navodi, poput proizvođača, i mlinari su razjedinjeni da bi sami prešli na takvu vrstu trgovine, a velike sustave još nitko nije »lupio po prstima« zbog isporučene loše kvalitete pšenice. Stoga se i na njezine riječi kako

će kvaliteta ovogodišnje pšenice kod nas biti čak i nešto iznad prosjeka može gledati ili kao laskanje proizvođačima ili kao na veliko iznenađenje, napose glede (samo)svijesti ratara.

Sve gore rečeno teško da daje osnova za optimistične prognoze glede žita. Iako je na Danu polja strnih žita govorio samo o tomu da Srbija ove godine može računati s proizvodnjom od oko 1,7-1,8 milijuna tona žita, dr. *Miroslav Malešević* s Instituta za ratarstvo u Novom Sadu vjerojatno bi se složio s davno izrečenim proročanstvom predsjednika Skupštine Asocijacije poljoprivrednika *Miroslavom Ivkovićem* da će Srbija vrlo brzo, od izvoznice, postati uvoznicom pšenice. Primjeri Mačkovića, Vukova i Milodanovića zapravo su samo »reprezentativni uzorak« svih njihovih kolega u Srbiji kojima je žita preko glave.

Z. R.

Predstavnici Internacionalne policijske asocijacije u Subotici

Policajci iz sedam zemalja regije i svijeta boravili su u Subotici u okviru manifestacije »Subotica otvorenog srca 2012«. Ovu manifestaciju organizira subotička regija Internacionalne policijske asocijacije (IPA), s ciljem povezivanja policajaca i uspostavljanja međusobne suradnje. Na manifestaciji su sudjelovali policajci iz Izraela, Mađarske, Rumunjske, Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i predstavnici drugih IPA regija sekcije Srbija i policijskih uprava Srbije.

Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić*, obraćajući se okupljenim policajcima, naglasio je da subotička IPA na najbolji način reprezentira Suboticu u svijetu, »povezujući različite regije i organizacije«. Kako je istaknuo predsjednik IPA regije Subotica *Aleksandar Rajinović*, kroz ovakva druženja se ostvaruju bilateralni kontakti policajaca. Prema njegovim riječima, IPA regija u Subotici postoji već pet godina, okuplja preko 180 članova i predstavlja jednu od najorganiziranijih i najaktivnijih regija u Srbiji. Prošle godine ova sekcija imala je 43 međunarodne aktivnosti.

Manifestacija »Subotica otvorenog srca« iskorišćena je i za predstavljanje novih počasnih članova. Tako je ove godine za novog počasnog člana IPA sekcija Srbija proglašen kantautor *Zvonko Bogdan*. Međunarodno policijsko udruženje IPA je strukovna organizacija policajaca, koja okuplja preko 360.000 članova u preko 60 zemalja svijeta.

Priznanja Lei Vidaković i Maji Rakočević Cvijanov

Predsjednik Skupštine grada *Slavko Parać* je na svečanosti u Velikoj vijećnici Gradske kuće uručio diplome i plakete priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyvári«. Na prijedlog Povjerenstva za dodjelu zvanja i priznanja, Skupština grada Subotice je na 12. izvanrednoj sjednici 26. travnja 2012. godine donijela odluku da se za istaknuto djelo i zapažena ostvarenja u 2011. godini priznanje »Dr. Ferenc Bodrogyvári« dodijeli likovnoj umjetnici *Lei Vidaković*, koju je predložio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i vajarici *Maji Rakočević Cvijanov* koju je predložila Moderna galerija »Likovni susret«. Umjesto Lee Vidaković, koja je na diplomskom studiju u Belgiji, nagradu je primio njezin otac *Tomislav Vidaković*.

Najbolji maturant putuje u Prag

Učenik generacije Gimnazije »Svetozar Marković« *Milan Bodić* izabran je za najboljega subotičkog maturanta srednjih škola. Njemu je uručen poklon vaučer za putovanje u Prag. Milan je, osim odličnog uspjeha u srednjoj školi, u prošloj školskoj godini osvojio i prvo mjesto na republičkom natjecanju iz engleskoga jezika. Ovo je druga godina kako se najboljem maturantu dodjeljuje poklon putovanja i rezultat je suradnje Gradske uprave i Turističke agencije »Big Blue«.

Dužijanca malenih

U okviru programa ovogodišnje Dužijance, u subotu i nedjelju, 7. i 8. srpnja bit će održana »Dužijanca malenih«, dio manifestacije u kojoj sudjeluju najmlađi članovi kulturno-umjetničkih društava. Za

njih je u subotu planiran izlet i etno radionica u Đurđinu, a navečer na Gradskom trgu folklorna večer, te predstavljanje maloga bandaša i male bandašice. Sljedećeg dana, iza nedjeljne mise u subotičkoj katedrali u 10 sati, bit će održana povorka, a potom će mali bandaški par predati kruh gradonačelniku u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Susret oldtajmera

Od 29. lipnja do 1. srpnja u Subotici će po 14. put biti održan Međunarodni susret oldtajmer vozila. Organizator je subotičko Udruženje ljubitelja starih motornih vozila »Oldtajmer«. Očekuje se oko stotinu vozila iz Mađarske i zemalja s teritorija bivše Jugoslavije.

U subotu će sudionici biti gosti Segedina, a po povratku u Suboticu, od 18 do 20.30 sati, bit će kod Zelene fontane. Poslije toga slijedi svečani prijam u Velikoj vijećnici Gradske kuće. U nedjelju će biti organizirana burza dijelova, posjet Vinskom dvoru na Hajdukovu, kao i izložba na Velikoj terasi na Paliću, koja će trajati od 12 do 15 sati.

Natječaj za najljepši vrt

U organizaciji Javnog komunalnog poduzeća »Čistoća i zelenilo« u tijeku je tradicionalni natječaj za najljepši vrt, balkon, školsko i predškolsko dvorište i prostor oko stambenih zgrada. Prijave se primaju do 9. srpnja u »Čistoći i zelenilu«, ili putem maila: cistoca@yunord.net, a prvih 40 prijavljenih »Čistoća« će u rujnu nagraditi jednodnevnom izletom u Budimpeštu na Sajam hortikulture. Za tri prvoplasirana prema kategorijama predviđene su kao nagrade sadnice i baštenski rekviziti.

Ne preporuča se kupanje u Paliću

Mikrobiološka ispitivanja, koja je tijekom lipnja uradio Zavod za javno zdravlje, pokazala su da je voda u jezeru Palić ista kao i lani, te se kupanje ne preporuča. Načelnica Centra za higijenu i humanu ekologiju dr. *Zorica Kukuć Mamužić* izjavila je da se voda u bazenima u Dudovoj šumi i na Prozivci kontrolira dva puta tjedno i da je ispravna za kupanje. Ona je apelirala na kupaće da se pridržavaju higijenskih mjera, prije i poslije korištenja bazena, u cilju sigurnosti samih kupaća i preporučila da stariji, djeca do tri godine i kronični bolesnici ipak ne koriste javna kupališta.

Nastavak konstituirajuće sjednice

Unastavku konstituirajuće sjednice Skupštine grada, zakazanom za 28. lipnja, najavljen je izbor dosadašnjeg predsjednika Skupštine *Slavka Paraća* na istu dužnost i u novom mandatu, te imenovanje tajnika Skupštine, ali kako za ovog potonjeg nije na vrijeme pripremljen skupštinski materijal, njegovo ime ostat će nepoznanica do same sjednice. Neslužbeno se može čuti da će Parać biti samo privremeni predsjednik, odnosno da osobno želi koristiti mandat vijećnika u pokrajinskoj Skupštini. Upravo zbog tog vijećničkog mandata u Pokrajini, bude li izabran za predsjednika gradske Skupštine, naći će se u izravnom sukobu interesa. Prijedlog da Parać bude predsjednik Skupštine podržalo je 38 vijećnika, među kojima su predstavnici svih

stranaka osim Saveza vojvođanskih Mađara i Srpske napredne stranke. Paraćevim reizborom, navodno, popunjava se zakonski rok prema kojemu bi Skupština trebala biti konstituirana do 7. srpnja, a najduže do 7. kolovoza trebala bi biti izabrana izvršna vlast, odnosno gradonačelnik, njegovi pomoćnici, zamjenici i članovi Gradskog vijeća. Na pitanje kako bi se zaokret SPS-a k naprednjacima mogao odraziti na formiranje lokalne koalicije u Subotici, István Pásztor, predsjednik vojvođanske Skupštine i predsjednik SVM-a, u intervjuu za »Dnevnik« kaže: »Mislim da formiranje republičke vlade na to nema nikakav utjecaj. Što se tiče lokalnih samouprava, načelan dogovor između SVM-a i DS-a postoji i izvjesno je da većina u Subotici neće biti upitna. Uostalom, očito je da formiranje lokalne vlasti nije tako striktno vezano za dogovore na republičkoj razini, pa čak postoje i takve lokalne samouprave u Srbiji u kojima DS i SNS imaju koalicijski dogovor. Danas više ništa nije kao što je nekada bilo«.

Kasza svojoj tvrtki osigurao 20 milijuna eura

Subotička tvrtka »Azohem« dobila je kredit od 20 milijuna eura od Agrobanka, a njezin predsjednik Upravnog odbora *József Kasza* je do lipnja prošle godine bio ravnatelj subotičke filijale ove banke, navodi se u tekstu objavljenom u Blicu 22. lipnja. »Azohem« je vlasnik Azotare Subotica koja se nalazi u

stečaju, a Blicov izvor tvrdi kako nije slučajno da je baš ova tvrtka dobila kredit dok je na njezinom čelu bio Kasza. Na pitanje je li točno da je izravno utjecao na to da 20 milijuna eura bude dodijeljeno Azotari koja je otišla u stečaj, József Kasza odgovara da se »takav zaključak ne može izvesti«. »Krediti su odobravani u središnjici, na Izvršnom odboru banke, a ne u filijali. Filijala je samo mogla uputiti prijedlog. Bio sam određen od strane banke radi nadzora rada u Azotari upravo zbog osiguravanja plasmata«, tvrdi nekadašnji gradonačelnik Subotice. Inače, Agrobanka je tijekom 2008. i 2009. godine odobravalala kredite tvrtkama koje su po pravilu propadale, ili tako što su otišle u stečaj, bankrotirale, ili su bile u fazi restrukturiranja. Sporni krediti odobravani su vlasnicima tvrtki koji su ili bili u sprezi s političarima ili i sami u prošlosti bili na visokim državnim dužnostima. Neki od njih su uhićeni, a nalazili su se i na čelu velikih srpskih tvrtki, dok je o pojedinim zajmodavcima Agrobanka javnost već čula po koruptivnim radnjama, navodi »Blic«.

Crveni križ dijeli pakete hrane

Crveni križ Subotice podijelio je 1.100 paketa s namirnicama koje će korisnici usluga Narodne kuhinje koristiti tijekom srpnja i kolovoza. Narodna kuhinja tijekom ta dva mjeseca neće raditi iz higijensko-epidemioloških razloga, a distribucija kuhanih obroka početak će ponovno od 1. rujna.

Kasne isplate za nezaposlene

Nacionalna služba za zapošljavanje priopćila je da će u narednom razdoblju kasniti isplata sredstava korisnicima aktivnih mjera zapošljavanja, jer Uprava za trezor nije prenijela novac iz državnog proračuna za te namjene. U ovom trenutku Nacionalna služba za zapošljavanje potražuje od Trezora 314 milijuna dinara, od čega je 90 posto namijenjeno za plaće angažiranih osoba. Prema kategorijama novac je neophodan za javne radove, programe dodatnog obrazovanja, programe zapošljavanja, lokalne akcijske planove zapošljavanja, program »Druga šansa«, program obuka i za sajmove zapošljavanja – kažu u Službi i dodaju da je posljednji prijenos sredstava iz proračuna bio prije dvadesetak dana, 4. lipnja. Uprava za trezor je, međutim, negirala da kasni s uplatom novca i tvrdi da je riječ o poštivanju mjesečne dinamike trošenja sredstava predviđenih proračunom.

Obljetnica rada Elektrovojvodine

Obilježavajući 54 godine postojanja, Elektrovojvodina je pustila u rad novoizgrađeno razvodno postrojenje »Pačirski put«. Time su stvoreni uvjeti za stabilnu opskrbu strujom južnog dijela grada, prije svega Aleksandrova. Izgradnjom ovog postrojenja izbjegavaju se oscilacije u opskrbi velikih industrijskih potrošača u okviru Slobodne zone i Industrijskog parka u Malom Bajmoku. To konkretno znači da je pored snage od 6 megavata za sadašnje potrošače osigurano dodatnih pet megavata za kompanije Swarovski i Calzedonia koje će tek intenzivirati proizvodnju. Novi razvodni objekt stajao je 14 milijuna dinara.

INICIJATIVA ZA VRAĆANJE NAJSTARIJEGA SOMBORSKOG SPOMENIKA JOŠ NA ČEKANJU

Sveto Trojstvo neće skoro na Trg

Oštećeni kipovi sa spomenika su jedno vrijeme stajali u Gradskoj kući u podrumu.

Postolje je odneseno na Veliko katoličko groblje, ali je i ono kasnije uništeno

S pomenik Svetog Trojstva najstariji je spomenik u Somboru. Podigli su ga Somborci 1774. godine, kao zahvalu Bogu poslije velike epidemije kolere, a srušen je 1947. godine. O vraćanju ovog spomenika na središnji gradski trg – Trg Svetog Trojstva, govori se dulje vrijeme, a prije godinu dana podnesena je i službena inicijativa, prvo od Mađarske građanske kasine, a potom i od grupe Somboraca koja se zalaže na obnavljanje i podizanje nekoliko spomenika u Somboru. Međutim, ni poslije godinu dana nije se daleko odmaknulo, jer ove inicijative nisu još ni stigle do Gradskoga vijeća koje je tek prva stepe-nica, a konačnu odluku donose vijećnici Skupštine grada.

katoličko groblje. Godinama su vjernici odlazili onamo i molili se na blagdan Svetoga Trojstva, ali je 60-ih godina prošloga stoljeća i postolje uništeno. Tako danas praktički nema materijal-nih tragova nekadašnjeg spomenika, ali ukoliko bude donesena odluka za njegovim obnavljanjem može poslužiti spomenik u Baji koji je identičan som-borskomu.

INICIJATIVE NA ČEKANJU

U Mađarskoj građanskoj kasini smatraju da spomenik Svetog Trojstva treba biti vraćen, jer je to bio prvi spomenik u Somboru. Njega su podigli svi građani Sombora, bez obzira na vjeru i naciju. Iako je nadležno povjerenstvo ovu ini-

SOMBORCI GRADILI, SOMBORCI RUŠILI

Spomenik Svetog Trojstva na istoimenom trgu stariji Somborci još pamte. Sjećaju se i prvih poratnih godina kada je spomenik postao smetnja i kada je srušen. Onako kako samo mogu nametnuti turbulentna vremena tako se dogodilo da spomenik nisu srušili ljudi sa strane nego upravo Somborci, nekolicina njih čijih se imena, oni koji pamte te dane, još sjećaju. Skoro svi su imali su tragičnu sudbinu. Poslije rušenja spomenika među starijim ljudima zavladao je strah, jer su vjerovali da će zbog tog djela grad zadesiti nekakva nesreća. A davne 1774. godine priča je bila sasvim drukčija. Tada su Somborci, svih nacija i vjeroispovijesti, zajednički podigli spomenik Svetog Trojstva u znak zahvalnosti Bogu poslije velike epidemije kolere koja je harala gradom. O tomu koliko je ljudi u Somboru umrlo od kolere nema podataka, ali podatak da su tada podignuta četiri groblja kazuje da je umirao veliki broj ljudi u svim dijelovima grada.

Spomenik je klasično barokno djelo s uzdignutim stupom na čijem vrhu se nalazio kip Svetog Trojstva. Postavljen je ispred Gradske kuće i tu je ostao 173 godine. Srušen je 1947. Pisanih tragova o tomu je li postojala službena naredba tadašnjih vlasti za rušenje nema. Oštećeni kipovi sa spomenika su jedno vrijeme stajali u Gradskoj kući u podrumu, no jesu li i danas tamo ne zna se. Postolje je odneseno na Veliko

cijativu prihvatilo zasada je na tomu sve i ostalo.

Za obnovu somborskih spomenika, ali i podizanje novih zalaže se i grupa Somboraca okupljenih u Inicijativnom odboru građanske orijentacije koju čine i njihove inicijative podnesene prije godinu dana. Osim spomenika Svetog Trojstva za njih je važna i revitalizacija nekadašnjeg muzeja Batinske bitke i podizanje spomenika znamenitim Somborcima *Janošu Hercegu* i *Ernestu Bošnjaku*. Dosad je jedino postavljena bista akademika Janoša Hercega u

vrtu dječje knjižnice. »Smatramo da je demokratizacija Srbije dostigla taj stupanj, gdje se grijesi prošlosti konačno mogu ispravljati. Tu mislimo na poruše-ne spomenike iz bliže i dalje prošlosti«, obrazložili su prije godinu dana svoje prijedloge članovi ovog Inicijativnog odbora. Oni smatraju da postavljanje spomenika Svetom Trojstvu mora biti prioritet, a da eventualna rekonstrukcija Trga mora biti prilagođena spomeniku.

Iako je nadležno povjerenstvo prijedlog za vraćanje spomenika Svetog Trojstva prihvatilo, cijela priča je praktički još na početku. Ovaj prijedlog treba stići do vijećnika Gradskoga vijeća i konačno dobiti potporu lokalne skupštine. S obzirom da je nova vlast tek konstituirana pitanje je kada će i hoće li ovi prijedlozi doći na dnevni red. Nakon toga nameće se i pitanje koliko bi to stajalo novca i na koji način bi se osigurala potrebna sredstva.

Zlata Vasiljević

Današnji izgled Trga Svetog Trojstva

PROSLAVLJENO GERARDOVO 2012.

Uzor i zagovornik na nebu

U somborskoj karmelićanskoj crkvi završena je proslava Gerardova o 56. obljetnici smrti Sluge Božjega o. *Gerarda Tome Stantića*. Za ovo slavlje karmelićani i vjernici u Somboru pripremili su se posebnom Duhovnom pripravom koja je bila od 18. do 23. lipnja. Svaku večer u 18.30 održana je sv. misa i prigodna propovijed, a nakon mise molitva na grobu o. Gerarda za njegovo proglašenje blaženim.

Na dan smrti o. Gerarda, u nedjelju 24. lipnja, održano je svečano slavlje. Vjernici iz Sombora i okolice te brojni hodočasnici iz Subotice, Sente i Bačkog Monoštora počeli su pristizati u karmelićansku crkvu od ranoga popodneva. Molitvu krunice i svetu misu koja je održana poslijepodne, animirao je o. *Mato Miloš*, karmelićanin, vicepostulator kauze S.B. o. Gerarda, a pratila ju je pjesma djece i mladih iz subotičkog VIS »Proroci« i »Ritam vjere« te somborskoga VIS »Antunići«.

Večernju svetu misu predvodio je subotički biskup mons. *Ivan Pénzes* s dvanaesticom svećenika, a đakonsku službu na misi vršio je stalni đakon *Stipan Periškić* iz Bačkog Monoštora. Prigodnu propovijed održao je mons. *Bela Stantić*, župnik subotičke župe

Isusova Uskrsnuća, koji je podsjetio na životni put o. Gerarda, dok je u drugom dijelu propovijedi ukazao na brojne kreposti tog jedinog kandidata za oltar iz Subotičke biskupije. Propovjednik je istaknuo duboko vjerničko iskustvo o. Gerarda, njegov pokornički i samoprijekorni život, pastoralni rad, osobito brigu za bolesnike i pokornike koje je rado ispovijedao, tako da su ga u Somboru nazivali »tješiteljem svake duše, a posebno bolesnika«. Za o. Gerarda »duše su skupe kao što je skup Isusov život«, podsjetio je propovjednik. Mons. Stantić je osobno istaknuo njegovo iskustvo sjedinjenja s Bogom u mističnim doživljajima. Navodeći misli o. Ante Stantića, dugogodišnjeg vicepostulatora u kauzi o. Gerarda, propovjednik je rekao: »Možemo s pravom zaključiti da cijeli Gerardov hod ide k sjedinjenju s Bogom. Polazi od utjelovljenog Sina Božjega, bogati se bogatstvima Isusovih otajstava... U utjelovljenom Sinu Božjemu kuša Božju blizinu i sjedinjenje sa Isusom. Njegova se duša susreće s Kristom kao zaručnica sa zaručnikom«. O. Gerard »neprestano gleda Isusa, susreće ga, razgovara s njim i ugađa mu«, zaključio je propovjednik i upitao: »Treba li nam bolja preporuka da o. Gerarda Tomu

zavolimo kao uzor i zagovornika na nebu. Možda nismo čuli da je o. Gerard činio čudesa dok je bio na zemlji. To je samo privid, jer je njegov zemaljski život bio živo čudo sjedinjenja čovjeka i Boga na zemlji. Kao što je bio do zadnje stanice svojega života predan Bogu u službi i na slavu, tako sada s nebesa sigurno želi pomoći nama da to isto postignemo«.

Objavljena je slikovnica posvećena životu i djelu o. Gerarda

Pjevanje na misi predvodili su članovi zbora Collegium musicum catholicum iz Subotice zajedno s mladima iz spomenutih VIS-ova i drugim članovima župnih zborova iz Sombora i Subotice. Združenim je zborom ravnao *Miroslav Stantić*, a za orguljanje bio mr. *Kornelije Vizin*.

U prikaznoj procesiji uz darove za euharistijsko slavlje vjernici su prinijeli i novu

slikovnicu posvećenu životu i djelu o. Gerarda za koju je tekst napisala *Katarina Čeliković*, a ilustracije napravila *Ružica Miković Žigmanov*. Umjetničku sliku koja prikazuje karmelićansku crkvu u Somboru prinijela je i darovala slikarica *Ruža Tumbas* iz Subotice, svoj dar – ikonu Majke Božje – prinijele su grkokatoličke časne sestre Službenice bezgrješne djevice Marije. Djeca su prinijela umjetničku sliku maloga praškog Isusa, rad Ružice Miković Žigmanov.

Slavlje je završilo na grobu o. Gerarda molitvom za njegovo proglašenje blaženim i uslišanje molitvi prema njegovu zagovoru, koju je predmolio biskup Ivan Pénzes.

Slično slavlje održano je prethodni dan i na mađarskom jeziku. Misu je predvodio mons. *Istvan Koncz*, prepozit i ravnatelj ureda Subotičke biskupije u zajedništvu s priorom somborskoga karmelićanskog samostana o. *Bernardinom Viszmegom* i drugim svećenicima koji su došli sa svojim vjernicima na svečano slavlje. Prigodnu propovijed je održao *Karoly Szungyi*, župnik subotičke župe Rođenja BDM.

Obije duhovne pripreme slavlja, na mađarskom i hrvatskom jeziku, prenosio je Radio Marija Srbije.

Andrija Anišić

U APATINU OBILJEŽEN DAN DUNAVA 2012.

Razvoj vezan uz Koridor 7

Piše: Ivan Andrašić

U subotu 22. lipnja u 29 mjesta diljem zemlje i s preko 100 događanja, obilježen je i proslavljen međunarodni Dan Dunava. Završna manifestacija održat će se na Adi Huji, nadomak Beograda, uz nazočnost Europskog povjerenstva za regionalnu politiku, *Johannesa Hahna*, dužnosnika Ureda za europske integracije i delegacije Europske Unije u Srbiji.

Proteklog vikenda u Međunarodnoj marini u Apatinu, u prisustvu velikog broja građana, Dan Dunava je obilježen nizom popratnih događanja. Manifestaciju je otvorio predsjednik općine Apatin dr. *Živorad Smiljanić*. »Koridor 7 postaje glavna europska prometnica i postat će značajniji od Koridora 10, ne samo zbog energetske krize, nego i činjenice da je transport rijekom višestruko jeftiniji i ekološki opravdaniji. Na vrijeme smo to shvatili kao razvojnu šansu Apatina i u tom smislu već su izgrađeni Međunarodna marina i Pristan za putničke brodove Apatin, a uskoro će početi izgradnja Luke za kontejnerski prijevoz i pretovar roba«, rekao je dr. Smiljanić.

BOCA S PORUKOM MIRA

Tijekom dana odvijale su se brojne aktivnosti na prostoru Međunarodne marine. Na platou kod statue božice Nike održane su edukativne radionice za zainteresirane za brodogradnju i prirodne resurse Gornjeg Podunavlja, a bilo je riječi i o mogućnosti razvoja podunavskoga kraja u svim segmentima. Najmlađi su oslikavali plato ispred Marine, a na pozornici je izveden i kraći kulturno-zabavni program apatinskih fitnessa i članova lokalnih KUD-ova. Točno u podne skupina mladih Apatinki i Apatinaca, u pratnji općinskoga čelništva, s pramca turističkoga brodića »Apatinka« spustila je u Dunav bocu s porukom mira – »Duhovni mostovi koje Dunav stvara među narodima mogu biti trajniji od onih koje gradi čovjek kako bi spojio obale

rijeka. Dunav treba ljubiti kao sudbonosnu rijeku europskoga jedinstva. Samo zajednička briga oko njezinog očuvanja može nas lišiti bahate samovolje i bezobzirnog pljačkanja njegove snage«.

U poslijepodnevnom satima organizirano je i natjecanje kajakša na trasi od restorana »Plava ruža« do Međunarodne marine, a za brojne zainteresirane organizirane su i vožnje turističkim brodićem »Apatinka« po Dunavu. Za vrijeme vožnje organizirane su i kraće edukativne radionice s ciljem podizanja svijesti o potrebi očuvanja neprocjenjivoga prirodnog resursa rijeke Dunav.

SAJAM NAUTIKE, POLJOPRIVREDE I MALE PRIVREDE

U večernjim satima na platou kod božice Nike, u prisustvu brojnih gledatelja, organizirano

je i uvijek atraktivno natjecanje u kuhanju nadaleko poznatoga apatinskog ribljeg paprikaša. Prethodnog dana, u petak, u suorganizaciji Turističke organizacije općine Apatin i Totalnautika doo iz Sombora otvoren je I. međunarodni vikend sajam nautike, ribolova, poljoprivrede i male privrede. Na sajmu je sudjelovalo 37 izlagača iz Slovenije, Hrvatske i Srbije. Otvorenju su nazočili mnogobrojni gosti iz zemlje i inozemstva, a među njima su bili i predstavnici Regionalne privredne komore iz Sombora, Privredne komore Vojvodine, Siepe, predstavnici Hrvatske gospodarske komore, predstavnici Veleposlanstava Njemačke i Hrvatske, Vojske Republike Srbije i drugi. U okviru sajamskih aktivnosti održan je i sastanak Financijskog povjerenstva Privredne komore Vojvodine, kojim je predsjedavao vlasnik somborskog »Totala« *Tomislav Bošnjak*.

Koordinator svih aktivnosti Dana Dunava 2012. bilo je udruženje »EkoRural Net« iz Apatina, u suradnji sa Šumskom upravom Apatin, JP Putničko pristanište i Marina Apatin, Kulturnim centrom Apatin, Ribolovačkim klubom »Bucov«, Turističkom organizacijom Apatin i KZM Apatin, uz logističku potporu stručnih službi općine Apatin. Apatinska lokalna vlast prepoznala je i u svo-

Uz stvaranje uvjeta za gospodarstveni razvoj na području općine Apatin mnogi subjekti nalaze svoje mjesto u turizmu

Na sajmu je sudjelovalo 37 izlagača iz Hrvatske, Slovenije i Srbije

DOPISNICI

joj strategiji razvoja potencirala mogućnosti koje u turizmu ovoj mikroregiji pruža Dunav sa svojim bogatim priobaljem. U prvoj polovici 2011. godine zainteresiranim subjektima je prezentiran Projekt »EkoRuralNet - klaster turizma i tradicionalnih načina proizvodnje«. Koordinator istomene udruge *Branko Milešević* kaže da je riječ o Projektu koji se financira iz IPA fonda Europske Unije, a odnosi se na prekograničnu suradnju Hrvatske i Srbije. Projekt »Tradicija za budućnost – ruralni turizam bez granica« jedini je projekt iz Zapadnobačkog okruga koji je u konkurenciji 110 natječajnih projekata dobio sredstva iz ovoga fonda na prvom pozivu.

TURISTIČKA MAPA APATINA

Udruženje »EkoRuralNet« osnovano je u svrhu organiziranja svih turističkih i ruralnih resursa, kapaciteta i potencijala prema principima klastera kako bi logistički pomagalo ekonomskom razvoju svojih članova. Tako je i na ovom sajmu izložen niz brošura, kao npr. turistička mapa Apatina i okolnih mjesta. Osim toplica »Junaković« i destinacija poput »Zelene glave«, »Brankovog salaša«, o kojima smo prošle godine pisali, na turističkoj mapi Apatina svoje mjesto je našla i etno kuća »Margita«. Ova stara građanska kuća, građena od 1927. do 1929. godine, sazidana je od čuvene apatinske »klinger« opeke, koja je u to vrijeme bila dostupna samo imućnijim obiteljima. Tom opekom su izgrađeni i mnogi objekti u Beču i Budimpešti. Kuća je očuvana u autentičnom stilu, primjerenom vremenu gradnje. Prostorije u stambenom dijelu kuće opremljene su originalnim pokućstvom s početka dvadesetog stoljeća, a posebnu draž daju unikatne kaljeve peći u svakoj prostoriji, koje su i danas u funkciji. Prostrano ograđeno dvorište obiluje brojnim eksponatima koji potječu iz 19. stoljeća, a prema dogovoru, domaćini za posjetitelje

Kip božice Nike u Apatinskoj marini

u ponudi imaju i brojna starinska jela. Kao jedan od zaštitnih znakova današnjega Apatina predstavljena je i čarda »Zlatna kruna«, na samoj obali Dunava, nasuprot pristanu za bijelu flotu. Stoljetna ugostiteljska djelatnost više generacija obitelji *Višekruna* u »Zlatnoj Kruni« je sačuvala najbolje tradicije i čari poznatih dunavskih čardi. Posjetiteljima se nude vrhunske delicije, a svakako, osjetila mirisa i okusa najviše izazivaju nadaleko poznati apatinski riblji paprikaš, te veliki izbor jela od riječne i morske ribe. Ljubazno osoblje, ugodno ozračje, kvaliteta hrane i pogled na ljepotu Dunava, posjetiteljima ostaju u dugom sjećanju. Dulje od 110 godina aktivan je

i restoran »Šaran«, u kojemu je desetljećima stvaran mit o apatinskom ribljem paprikašu. Ovaj objekt je kulturno mjesto, u koje su zbog paprikaša i pržene ribe, ali isto tako i zbog glazbenika iz romske obitelji *Petrović*, dolazili i dolaze gurmani, ne samo iz Srbije, nego i iz zemalja iz okruženja. »Šaran« je izdržao sve vihore ratova, poplave i druge nevolje na ovim prostorima, pa i danas privlači brojnu klijentelu. Od Apatina udaljeno sedam kilometara, smješteno je eko selo Svilojevo. U ovom selu, najmanjem u općini, živi oko 1400 žitelja. Većinsko stanovništvo su starosjedioci mađarske nacionalnosti, jedan broj hrvatske nacionalnosti i doseljenici srpske

nacionalnosti iz bivših jugoslavenskih republika. I u drugom selu, s većinskim mađarskim življem, Kupusini postoji kuća s uređenom etno zbirkom. U Prigrevici se posjetiteljima nudi zavičajni etno muzej Banijaca i Ličana i spomen-knjižnica izgrađena poslije II. svjetskog rata, a od ovoga ljeta, nakon završetka gradnje prve faze Šokačkog doma i Sonta će dobiti etno muzej, koji će posjetiteljima dočarati jedno razdoblje iz prošlosti sončanskih Hrvata Šokaca. Tako će općina Apatin imati zaokruženu ponudu koja će tvoriti najljepši vrt sličnosti i različitosti svih segmenata života u prošlosti brojnih nacionalnih zajednica koje je naseljavaju.

Turisti u etno kući »Margita«

NEIZVJESNA SUDBINA SOMBORSKE ULJARE »SUNCE«

Radnici na plaćenom odsustvu strahuju za budućnost tvornice

Značajan udio u vlasništvu ima i država koja posjeduje 23 posto akcija, pa bi po toj logici za sudbinu uljare i svog kapitala u njoj trebala biti zainteresirana

U godini u kojoj se obilježava četiri desetljeća postojanja, Tvornica ulja i biljnih masti »Sunce« u Somboru proživljava svoje najteže dane. Ova informacija za one koji ne prate događanja u somborskoj uljari proteklih nekoliko godina djeluje iznenađujuće, a za one koji znaju ovo je samo logičan slijed događaja. Čudnije sve zvuči kada se kaže da se sve ovo događa u regiji zapadne Bačke koja ima više od 200.000 hektara zemlje, pa osiguravanje sirovine za uljaru ne bi trebao biti problem. Međutim, kada se u cijelu priču doda privatizacija onda sve postaje jasno.

TUŽBE ZA UMANJENJE ZARADA

Trenutačno je najveći broj od 170 preostalih radnika na plaćenom odsustvu. Tomu je prethodila odluka poslodavca o jednostranom raskidu Pojedinačnog

kolektivnog ugovora, kako bi se Pravilnikom o radu plaća gotovo svih zaposlenih u uljari svela na minimalac. Kako bi onemogućio radnike da pred sudom osporavaju nezakonit Aneks ugovora o radu poslodavac im je »ponudio« da potpišu izjavu u kojoj se »dobrovoljno« izjašnjavaju da njihova prava ubuduće štiti Pravilnik, a ne Granski kolektivni ugovor. Kada su stavljali potpis radnici su pozivani jedan po jedan, a dokument koji su potpisali bilo je samo u jednom primjerku. Skoro svi zaposleni su stavili svoj potpis pod prijetnjom da će ukoliko ne potpišu stotinu radnika odmah ostati bez posla, a tvornica će za tri mjeseca biti zatvorena. Zbog smanjenja zarada ovih je dana četrdesetak radnika, članova Samostalnog sindikata, podnijelo tužbe protiv poslodavca. Što će dalje biti s njihovim radnim mjestima i tvornicom zaposleni ne znaju, ali strahuju za opstanak

uljare. Suncokreta već odavno nema, a tvornica nije spremna za novu kampanju. U »Suncu« i Kompaniji »Invej« drukčije vide cijelu situaciju. Kažu da su zarade smanjene zbog krize i da je riječ o privremenoj mjeri. Svi radnici su potpisali, nikakvih problema oko toga nije bilo i sve je urađeno u skladu sa zakonom. U »Inveju« također kažu da namjera većinskoga vlasnik nije gašenje tvornice u Somboru.

OD »DELTE« PREKO »INVEJA« DO NEIZVJESNOSTI

Problemi u somboskoj uljari počeli su 2007. godine kada ova somborska tvornica prelazi iz ruku »Delte« Miroslava Miškovića u sustav »Invej« Predraga Rankovića Peconija.

Vlasnik uljare najprije je početkom 2000-ih postala kompanija »Delta« i o tom periodu radnici danas govore

kao o vremenu kada se dobro poslovalo. Obarani su rekordi u poslovanju, otkupljivano je najviše sirovina, na tržište su izbacivani novi proizvodi, uveden je HCCP standard, počela je suradnja sa svjetskim gigantom »Unleverom« u proizvodnji margarina i majoneze, izgrađen je suvremeni platenik na 1,5 hektara, zaposlenost je bila skoro potpuna. Sve to trajalo je do 2007. godine kada »Sunce« preuzima »Invej«. Prvo je ugašen platenik u čiju je izgradnju svojevremeno bilo uloženo 750.000 eura i u kome su se za zagrijavanje kao energenti koristile ljuske suncokreta i druge nečistoće iz prerade suncokreta i proizvodnje sirovog ulja. Na red je došlo i otpuštanje radnika, pa se broj radnika s 800 sveo na 175, koliko ih danas ima na spisku zaposlenih, ali ne i na radnim mjestima nego na prinudnim odmorima. Sjećaju se dobro radnici »Sunca«, ali i Somborci koji su 2007. pratili prosvjede radnika koji su upućivani na rad u Vrbasu i to dvokratno i obećanja nekih čelnika »Inveja« o novim investicijama u Somboru. Najavljivali su tada suvremenu tvornicu čokolada jednog poznatog europskog proizvođača i to u službenim razgovorima s tadašnjim predstavnicima lokalne somborske vlasti. Od najave se nije dogodilo ništa, ni poslije pet godina.

Ovdje treba reći i da značajan udio u vlasništvu, 23 posto akcija, ima država, pa bi po toj logici za sudbinu uljare i svog kapitala u njoj trebala biti zainteresirana. Međutim, kao i u slučajevima nekih drugih somborskih poduzeća koja su propadala, a da država kao vlasnik značajnog udjela kapitala nije učinila ništa i ovaj put dogodilo se isto. O stanju u »Suncu«, od ožujka kada je počelo smanjenje plaća i upućivanje radnika na prinudni odmor, lokalna vlast, točnije socio-ekonomski savjet oglašili su se samo jednom informacijom u kojoj tek traže razgovore s vodstvom »Sunca«, no od njih nisu dobili nikakav odgovor.

Zlata Vasiljević

SLIKARSKO-KNJIŽEVNA VEČER U VAJSKOJ

Tragovi naše opstojnosti

Željko Pakledinac, Zvonimir Pelajić,
Tomislav Žigmanov i Josip Horvat

Mjesni odbor DSHV-a Vajska i mjesna HKPU »Zora« organizirali su u subotu 23. lipnja III. likovnu koloniju na jezeru Provala kod Vajske, a cjelodnevni kulturni događaj završio je književnom večeri posvećenoj Godini hrvatskih velikana u Vojvodini.

Program je započeo otvorenjem likovne kolonije u jutarnjim satima na jezeru Provala, u kojoj su sudjelovali slikari iz udruge »CroArt« iz Subotice.

Navečer je u obiteljskoj

kući *Balić* održana književna večer na kojoj je *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, govorio o hrvatskim velikanima čije obljetnice obilježavamo ove godine. Prije početka književne večeri, u vrtu obiteljske kuće *Balić*, priređena je izložba radova nastalih na III. likovnoj koloniji.

Na književnoj večeri okupio se lijep broj prijatelja »Zore« iz Vajske, Bođana, Plavne i Bača te druge uzvanice. Poslije pozdravne riječi *Željka*

Pakledinca i uvodnog izlaganja *Zvonimira Pelajića*, publici se obratio *Tomislav Žigmanov*. U zanimljivom predavanju on je na popularan način prikazao sve hrvatske velikane čije obljetnice obilježavamo ove godine, iznijevši pritom neke od detalja koji nisu dovoljno poznati u ovome kraju.

»Ustrojavanje sjećanja tek je prvi korak u našoj povijesti, koja dosad nije relevantno prikazana. Sjećanja su nam, uglavnom, lokalna i tu moramo učiniti značajan iskorak stvarajući cjelovitu sliku o našem ishodištu i sveukupnoj povijesti. Opus *Ante Jakšića* ostao je nepoznat iz više razloga, od kojih je jedan njegovo kršćansko nadahnuće.« *Žigmanov* je istaknuo i »Hrvatsku riječ« koja donosi važne tekstove o svim obljetnicama, te dodao: »*Beato Bukinac* je prvi koji je na temelju znanstvenih činjenica prikazao doseljenje šokačkih Hrvata iz Bosne u ove krajeve, a čiju je knjigu s latinskoga preveo *Bela Tonković*«. *Žigmanov* je

govorio i o svećeniku *Ivanu Kujundžiću*, koji je dijelio sudbinu mnogih drugih intelektualaca svojega vremena. Istaknuo je zasluge *Ante Miroljuba Evetovića*, kao prvog hrvatskog pjesnika i sljedbenika *J. J. Strossmayera*, koji je mnogo radio na emancipaciji i stvaranju moderne hrvatske nacije. Na završetku svoga predavanja *Žigmanov* je istaknuo da su naši velikani pratili suvremene trendove u kulturi i ostavili značajne tragove, a današnja nezainteresiranost naših ljudi je posljedica trenutačne apatije i dugogodišnjeg prešućivanja svega onoga što nam pripada.

HKPU »Zora« ovakvim djelovanjem u svojoj sredini postaje sve uspješnija, što potvrđuju i riječi *Mate Matarića*, zastupnika u Skupštini AP Vojvodine na završetku ovoga skupa: »U ovoj situaciji pojačane asimilacije bitno je sačuvati sve što je naše, a to se upravo radi na način kako to čini 'Zora'«.

Program su svojim pjevanjem i prigodnim stihovima uljepšali pjevačka skupina »Zora« te pjesnik iz Bođana *Josip Dumendžić Meštar*.

Zvonimir Pelajić

TRADICIONALNI IZLET ČLANOVA HKPD »MATIJA GUBEC« IZ RUME

Druženje u prirodi uz glazbu tamburaša

U nedjelju je, 24. lipnja, za sve aktivne članove HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume, od članova Uprave, tamburaša, nogometaša i ostalih članova s obiteljima, na poznatom rumskom izletištu Borkovac organiziran tradicionalni izlet s

doručkom i ručkom. Ove godine na druženju se okupilo 80-ak ljudi, a cijeli dan se uživalo u lijepom vremenu, kotliću, glazbi tamburaša, sportskim nadmetanjima u odbojci i navlačenju konopca. Okupljanje na ovogodišnjem izletu počelo je u ranim jutarnjim satima i potrajalo do kasnog poslijepodneva.

N. J.

DUŽIJANCA 2012.

»Priskakanje« vatre na Sv. Ivana Cvitnjaka

Na blagdan Sv. Ivana Cvitnjaka, u nedjelju 24. lipnja, održano je »Priskakanje« vatre na

Gornjem Verušiću, na salašu *Martina Gabrića*, na kojemu će ove godine biti održano i Natjecanje risara. Ovaj goto-

vo zaboravljeni narodni običaj prvi je put uvršten u program Dužijance prošle godine, u povodu obilježavanja 100.

obljetnice njezina održavanja.

Program »Priskakanja« vatre na sv. Ivana Cvitnjaka započeo je paljenjem vatre, koju su pre-

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadordev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

skakali i kroz koju su skakali mladi obučeni u narodne nošnje, a potom i prisutni posjetitelji. Nakon običaja preskakanja vatre, članovi folklorne skupine HKC

»Bunjevačko kolo« upriličili su običaj plesa parovnih bunjevačkih plesova s vijencima od ivanjskoga cvijeća te postavljaju vijenca iznad ulaznih vrata

salaša gdje će visjeti do sljedećeg Cvitnjaka, vjerujući da će vijenac zaštititi salaš od groma i vatre.

Slavlju je nazočilo stotinjak posjetitelja koje je na početku

programa pozdravio predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance 2012« Marinko Piuković.

M. P.
Foto: A. S.

Ljetujte sa Subotica-Transom u Haniotiu, Polihronu, Pefkohoriju, Lefkadi, Pargi...Polasci iz Subotice. Za detaljne informacije pozovite 555-466 ili nas posjetite na novoj adresi u Matka Vukovića br. 9.

Vaš Subotica-Trans

UNAPRED PRODATO

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Vojvođani u zborniku pučkih pisaca

ĐELETOVCI – Zajednica kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije u Vinkovcima organizirala je 31. Sijelo pučkih pisaca Slavonije, Baranje i Srijema, koje je održano 15. lipnja u Đeletovcima. U okviru susreta objavljen je i Zbornik literarnih radova u kojem su zastupljeni i autori iz Vojvodine: *Josip Dumendžić* iz Bođana, *Kata Kovač* i *Antun Kovač* iz Sombora i *Marija Lovrić* iz Novog Sada. Urednik Zbornika je *Ivan Bušić*, a nakladnik ZAKUD Vinkovci.

»Panon« okupio slikare u Subotici

SUBOTICA – Likovna kolonija »Panon« okuplja slikare iz triju udruga koje dolaze iz Hrvatske, Mađarske i Srbije, u nastojanju da putem slikarskih ostvarenja prikažu život, ljude, njihove običaje i kulturnu baštinu, kako ruralnoga, tako i urbanog dijela Panonske nizije. Ovogodišnji, treći po redu, saziv kolonije održan je 19. i 20. lipnja u Subotici u organizaciji Hrvatske likovne udruge »CroArt«. Skup slikara održan je u vrtu Doma Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini, u čijim prostorijama inače radi i djeluje »CroArt«.

U Subotici se okupilo 13 slikara među kojima je bilo i onih s akademskim zvanjem, već solidno afirmiranih amatera s dugim stažom u likovnom stvaralaštvu te likovnih pedagoga.

»Radilo se u više tehnika, od akrila, akvarela, ulja na platnu i lezonitu, pastela, s jednim zajedničkim ciljem – stvarati lijepo, učiti i družiti se. U ugodnom ambijentu, ali i još ugodnijemu hladu podrumskih prostorija DSHV-a, jer je vani bilo 35 stupnjeva, nastalo je dvadesetak radova različitih panonskih motiva, upravo ono što kolonija »Panon« čuva, njeguje i potiče«, kaže *Josip Horvat*, predsjednik udruge »CroArt«.

Idući saziv kolonije »Panon« bit će održan u srpnju 2012. godine, u Mohaču u Mađarskoj, gdje će domaćin biti hrvatska udruga »Šokačka čitaonica«. Kolonija će biti održana u okviru manifestacije »Pranje na Dunavu«, koja ima tradiciju dugu 135 godina.

Prvi saziv kolonije »Panon« održan je prije tri godine u Belom Manastiru, u organizaciji Likovne udruge »Baranja Art« koja je idejni tvorac ove kolonije.

Kulturna suradnja Osijeka i Novog Sada

OSIJEK – U okviru obilježavanja Svjetskog dana glazbe, koji je zbog nogometnog prvenstva Europe u Osijeku obilježen dan ranije 20. lipnja, slavonska je metropola na terasi Bastiona u Tvrdi ugostila poznati ansambl iz Srbije – Studio Alektik. Koncert je održan sukladno nedavno potpisanoj povelji Umjetničke akademije u Osijeku i novosadske Akademije umjetnosti. Studio Alektik je u samo 5 godina postojanja održao više od 400 koncerata, a među ostalim muzicirao i na otvaranju festivala u Cannesu, vjenčanju španjolske princeze u Madridu, te u oficijelnom programu Eurosonga.

Dr. *Andrej Bursać*, profesor na novosadskoj i osječkoj akademiji, ovoga puta u svojstvu pročelnika za kulturu Grada Novog Sada predstavio je ovaj, kako za sebe vole reći, krajnje ekstravagantni ansambl.

Dekanica UAOS-a *Helena Sablić-Tomić* naglasila je uspješan nastavak suradnje dva europska i panonska grada, Osijeka i Novog Sada, u kojem su sutradan gostovali studenti Likovnog odsjeka osječke Akademije na završnoj izložbi tamošnje Akademije umjetnosti.

S. Ž.

Ekološko-glazbeni festival »Regeneracija Dunava«

BAČKI MONOŠTOR – Već petu godinu zaredom u Bačkom Monoštoru na Međunarodni dan Dunava organizira se Ekološko-glazbeni festival Regeneracija Dunava. Festival predstavlja jedinstvo edukacijskih sadržaja vezanih za podizanje svijesti o značaju ove rijeke, uz glazbene sadržaje u vidu dvodnevni koncerta. Suradnici u realizaciji ekoloških aktivnosti su eminentne međunarodne organizacije kao što je WWF, a manifestaciju posjeti značajan broj mladih iz zemlje i okruženja. Festival se održava 29. i 30. lipnja na prostoru Eko-rekreativnog centra u Bačkom Monoštoru, koji je smješten na samom obodu Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje«, a predstavlja ekološku učionicu u prirodi.

Z. M.

Likovna kolonija »Ivan Gundić Čiso-Dalmata«

STANIŠIĆ – Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića organizira sutra (subota, 30. lipnja) četvrti saziv Likovne kolonije »Ivan Gundić Čiso-Dalmata«. Jednodnevna kolonija bit će održana u dvorani MKUD-a »Ady Endre«. Sudjelovat će petnaestak akademskih i amaterskih umjetnika iz Srbije i Hrvatske koji će djela raditi u tehnikama ulje na platnu, pastel, akvarel i duborez u drvetu.

Izložba fotografija »Kurnatska idra« u Subotici

SUBOTICA – Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priređuju izložbu splitskog fotografa *Borisa Kragića* naziva »Kurnatska idra«.

Izložba će biti otvorena u ponedjeljak 2. srpnja u vestibulu Gradske kuće u Subotici, s početkom u 19 sati. O izložbi će govoriti voditeljica splitske podružnice HMI *Branka Bezić-Filipović* i autor. Izložba traje samo jedan dan.

Poziv za natjecanje aranžera izloga

SUBOTICA – U okviru »Dužijance« i ove godine bit će održano natjecanje aranžera izloga. Natjecanje podrazumijeva opremanje izloga u duhu ove žetvene svečanosti. Svi koji žele sudjelovati trebaju se prijaviti do 20. srpnja organizatorima na telefon 064/97-38-601. Tri najbolja aranžerska ostvarenja bit će proglašena nekoliko dana prije središnje svečanosti »Dužijance« u kolovožu.

Dani Balinta Vujkova u znaku Godine velikana

SUBOTICA – Organizacijski odbor jedanaestih Dana Balinta Vujkova, koji će se održati od 18. do 20. listopada, odredio je teme dvodnevnog stručnog skupa: »Pisci Godine hrvatskih velikana u Vojvodini (*Ante Evetović Miroljub*, *Ante Jakšić*, *Ivan Kujundžić* i *Beato Bukinac*)« te »Izazovi, sumjeravanja i valorizacija rada Balinta Vujkova«. I ove će godine biti dodijeljena nagrada za životno djelo na području književnosti, a posebno Povjerenstvo izabrat će najbolju knjigu tiskanu u Vojvodini (ili u sunakladništvu).

Stoljetnice rođenja hrvatskih velikana u Vojvodini donijet će posebnu prepoznatljivost ovogodišnjih Dana na kojima će sudjelovati znanstvenici i istraživači iz zemlje i okruženju, ali i učenici osnovnih i srednjih škola u svom dijelu programa.

U MONOŠTORU PREDSTAVLJEN GLAZBENI CD »ALAJ PIVA ŠOKICA«

Pjesme za buduća pokoljenja

Suvremeni način života ne ostavlja mnogo mjesta za druženja na »prelima«, na »sokaku« ili »mobi«, pa je ovakav nosač zvuka jedan od posljednjih načina da se očuva izvorna pjesma monoštorskih Šokaca

Piše: Zdenka Mitić; Foto: Gordana Mučalov

Bogato pučko stvaralaštvo, oličeno dijelom i u izvornim pjesmama, prava je riznica tradicije šokačkih Hrvata na ovim prostorima. Bački Monoštor, kao selo u najvećoj mjeri napućeno ovom etničkom skupinom, svom snagom njeguje izvornost dijalekta, običaja, nošnji, plesova te narodnih pjesama. Kako ovo bogatstvo ne bi ostalo nezabilježeno i na koncu zaboravljeno, značajno je raditi na njegovu očuvanju, a u današnje vrijeme suvremene tehnologije i približiti ga mlađim naraštajima.

Prošloga je petka 22. lipnja u Monošturu upriličeno svečano predstavljanje nosača zvuka na kojemu su snimljene izvorne narodne pjesme monoštorskih Šokaca naziva »Alaj piva Šokica«. Ovaj značajan događaj okupio je velik broj poštavalaca tradicije vojvođanskih Hrvata, među kojima su bili predstavnici ustanova kulture, umjetnici, lokalni zvaničnici kao i mnogobrojni mještani Monoštora.

ČUVARICE TRADICIJE

Život Monoštoraca oduvijek je bio vezan za prirodno okruženje – vode Dunava, Dunavaca i kanala, bogate šume i plodne oranice. Ljudi su živjeli veoma oskudno, teško radeći, ali su bili ponosni na svoje selo i običaje, što su pretočili u pjesme, poeziju i prozu, te u sve segmente svakodnevnog života. U očuvanju tradicije i sjećanja na minula vremena prednjače članice i članovi Kulturno-umjetničkoga društva Hrvata »Bodrog«, koji nošnjama, plesovima i pjesmom nastoje

prenijeti budućim generacijama dio narodnoga bogatstva. Pri KUDH-u egzistira pjevačka skupina »Kraljice Bodroga«, žene dobi od 25 do 73 godine. One su glavne nositeljice vokalnoga pučkog izričaja, jer izvede pjesme koje čuvaju život Monoštora iz nekih prošlih vremena, motive Dunava, voda, šuma, ljubavi, patnje, obitelji... Ova ženska skupina snimila je nedavno CD na kojemu je zabilježeno petnaest izvornih narodnih pjesama koje se pjevaju »a capella«, bez instrumentalne pratnje, različitog tempa i dinamike, kombinirajući gore navedene elemente u jedinstveni sklad. Sudionice i članice pjevačke skupine su: Marijana Šeremešić, Marija Francuz, Marija Kovač, Marija Kaplar, Anica Šuvak, Ana Periškić, Anica Kovač, Marija Leka i Anita Đipanov. U skupini se izdvajaju »počimalje« – Marijana Šeremešić i

Marija Francuz, koje započinju pjesmu, a ostale – »rožalje«, pridružuju im se u pjevanju kasnije, prateći prvi glas, dok se na određenim mjestima u pjesmi spuštaju za kvartu niže. Ove žene ponosno pjevaju šokačke, monoštorske pjesme, svjesne njihove ljepote i značaja opstanka.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA

Svečano predstavljanje nosača zvuka započelo je u Etno kući »Mali Bodrog« – tradicionalnoj monoštorskoj kući nabijači

i trščari, poznatom turističkom odredištu u selu. Tom je prigodom organizirana izložba autora Augustina Jurige, poznatoga subotičkog fotografa, koji je u postavci »Lica Bačke« kroz portrete Bačvana dočarao melankoliju, upornost, nadu i radost – osobine ljudi ovih prostora.

Prema riječima Tomislava Žigmanova, ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, ova izložba dočarava Bačku upravo kroz lica ljudi koji ovdje žive. Fotografije oslikavaju zebnje i poteškoće,

no unatoč tomu navode nas da razumijevamo život kao dobar, bez obzira na konstantno kretanje ka njegovu svršetku. Bačku, kroz njezina lica, doživljavamo kao radosnu i punu života, kao zemlju radosnih ljudi.

Augustin Juriga je u svojem dosadašnjem radu formirao, između ostalog, i dva vojvođan-

kulture u kojemu je KUDH »Bodrog« organizirao prikladan program. Željko Šeremešić, predsjednik KUDH-a, obratio se gostima prilikom čega je zahvalio svim suradnicima, od Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je nakladnik nosača zvuka, do onih koji su omogućili održavanje ove

ovakav projekt. Snimajući i pripremajući materijal upoznala je članice skupine te uvidjela ljubav prema pjesmama koje čuvaju, dodala je. Suvremeni način života ne ostavlja mnogo mjesta za druženja na »prelimu«, na »sokaku« ili »mobu«, pa je ovakav nosač zvuka jedan od posljednjih načina da se

treba posebno skrbiti i promovirati ih.

Na koncu programa zaspivali su mladi tamburaši, članovi Dječjeg festivalskog orkestra HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice koji su, uz pjevače, bili specijalni gosti predstavljanja glazbenoga CD-a.

Dječja pjevačka skupina KUDH »Bodrog«

Reprezentativni izričaj

Govoreći o glazbenom projektu »Alaj piva Šokica« Tomislav Žigmanov je naglasio da pjevanje koje postoji u Monoštoru predstavlja jedno od najreprezentativnijih glazbenih izričaja ove vrste u vojvođanskim Hrvata. Bitno je ono što je vrijedno, to njegovati i voljeti. »Kraljice« su, prema njegovom riječima, sačuvali ono najvrjednije, a svojim pjesmama imaju priliku bogatstvo baštine prenijeti onima koji dolaze, a koji su glavni zalag za budućnost.

ska ciklusa – jedan predstavlja tradicijsku kulturu i povijesno naslijeđe Vojvodine, kroz secesiju, običaje i narodno graditeljstvo, a drugi lica ljudi. Prigodom otvorenja izložbe »Kraljice Bodroga« otpjevale su i nekoliko pjesama te uveličale umjetnički dojam cijeloga događaja.

PROMOCIJA CD-A

Nakon izložbe, prisutni su se pridružili mnogobrojnim posjetiteljima okupljenim u Domu

manifestacije.

Želju i volju za očuvanjem tradicije i izvornog pjevanja izrazili su i članovi dječje pjevačke skupine KUDH-a »Bodrog«, izvođeci nezvaničnu šokačku himnu – »Naši stari«.

Urednica i recenzentica CD-a »Alaj piva Šokica« Tamara Štricki izrazila je zadovoljstvo što je imala prigodu sudjelovati u izdavanju ovoga nosača zvuka i surađivati s pjevačicama, ističući da joj je ovo prvi

očuva izvorna narodna pjesma monoštorskih Šokaca. Značaj ovih pjesama je i u jezički dijalektalnoj izvedbi, cjelovitosti u izvođenju, specifičnim tonalitetima i preokretima prilikom pjevanja, ocijenila je ona.

Prisutne je pozdravila i konzulica-viša savjetnica Republike Hrvatske u Subotici Vesna Njikoš Pečkaj, istaknuvši kako ova glazbena baština predstavlja neizmjereno bogatstvo, posebno zbog značaja koji ima za buduće generacije, te iskazala spremnost za potporu u budućim sličnim projektima.

O značaju snimljenoga glazbenog materijala u očuvanju tradicijske kulture, ponešto je rekao i Mata Matarić, predstavnik DSHV-a, Hrvatskoga nacionalnog vijeća te pokrajinski zastupnik. Pri tom je naglasio da o drugama kakva je KUDH »Bodrog« i pjevačka skupina »Kraljice Bodroga«

Predstavljanje CD-a u Subotici

Predstavljanje nosača zvuka »Alaj piva Šokica« izvorne pjevačke skupine »Kraljice Bodroga« iz Monoštora, bit će održano u iduću petak, 6. srpnja, u dvorištu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Harambašićeva 14) u Subotici.

Nakon uvodne riječi ravnatelja Zavoda Tomislava Žigmanova, nosač zvuka predstaviti će etnomuzikologinja Tamara Štricki i prof. glazbe Vojislav Temunović. »Kraljice Bodroga« će potom pjesmom uživo predstaviti skladbe s nosača zvuka. Glazbena večer završit će prigodnim domjenkom za sudionike i goste. Početak je u 20 sati.

Mladi tamburaši iz Subotice

TRI GODINE PORTALA KULTURE HRVATA U VOJVODINI (VI. DIO)

Izazovi daljnjeg razvoja

Piše: Ljiljana Dulić-Mészáros

U prošlom nastavku započeli smo analizu statistika posjećenosti web portala ZKVH-a – rečeno je, među ostalim, da podatke o tome dobivamo korištenjem programskog paketa Webalizer i pojasnili smo što znače pojedini parametri. Program inače daje više od 30 različitih parametara koji se odnose na aktivnosti posjetitelja na web stranicama, no mi ćemo se ovom prigodom osvrnuti samo na neke.

Prema svim pokazateljima praćenja statistike pristupa i ponašanja posjetitelja na našem web portalu tijekom posljednjih godinu dana, stranice su bile najposjećenije tijekom studenog i prosinca 2011. godine, kada je i najveća količina podataka preuzetih s portala. Posljedica je to, vjerojatno, brojnih aktivnosti unutar hrvatske zajednice u tom vremenskom razdoblju, o čemu je na našem portalu objavljeno stotinjak članaka. Ipak, broj posjeta tijekom prve polovice 2012. godine, nakon stanovitog pada u siječnju i veljači u odnosu na kraj 2011. godine, nastavio je rasti.

STATISTIKA POSJEĆENOSTI

Također je zanimljivo istaknuti kako je tijekom posljednje godine prosječno po jednom posjetu zabilježeno otvaranje 22 stranice, što je iznimno visok broj koji ukazuje na zanimljivost sadržaja na portalu, a posredno i na činjenicu da se posjetitelji dulje na njemu zadržavaju. Ta se brojka kretala različito tijekom posljednjih godinu dana, od 11 do 33, no unatoč manjem broju otvorenih stranica primjerice, tijekom travnja 2012. godine, broj posjeta se praktički udvostručio u odnosu na svibanj prošle godine, što znači da se proširio krug naših čitatelja.

Program za praćenje statistika posjećenosti daje nam i informacije o najčešćim web stranicama s kojih su posjetitelji došli

i iz kojih su zemalja i to putem praćenja imena domena. Najveći broj posjeta realizira se preko komercijalnih stranica (.com) – oko 50 posto, oko 15 posto posjetitelja je iz Hrvatske, dok za dvadesetak posto nije utvrđena domena – pretpostavljamo da su tu uključeni i posjeti iz Srbije, potom s kombiniranim nazivom domena, primjerice .org.rs i slično. Bilježimo i posjete iz gotovo svih država regije, ali i iz europskih zemalja, pa i prekomorskih – Australije, Brazila, Argentine, Kanade, pa čak s Britanskog Indijskooceanskog teritorija.

KONTINUIRANI RAST

Iz svih prethodnih analiza možemo zaključiti da su posjećenost web portala kulture Hrvata u

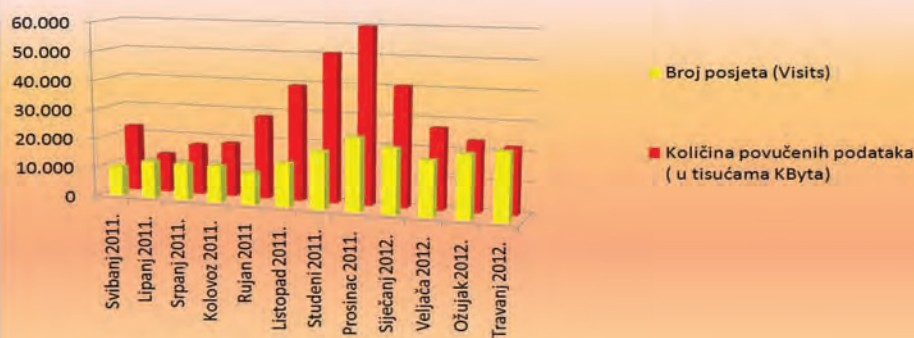
Vojsvodini i čitanost sadržaja u razdoblju od pojavljivanja web portala u javnosti 30. travnja 2009. do 30. travnja 2012. godine, bili u kontinuiranom rastu, da je vremenom proširen krug posjetitelja, da su se najviše čitali napisi vezani za Zavod kao instituciju, kao i za kulturne organizacije i manifestacije vojvodanskih Hrvata, ali i tekstovi koji se odnose na neki od segmenata kulturne baštine vojvodanskih Hrvata. Iako svakodnevne vijesti o događajima u području kulture u vojvodanskim Hrvata, koje produciraju Zavod i hrvatske kulturne udruge, zauzimaju značajno mjesto na portalu i dobro su čitane, čime možemo biti zadovoljni, ipak je iz ove analize razvidno da najviše nedostaju sadržaji o nama samima, o našoj povijesti, tradicijskoj kulturi,

jeziku, znamenitim osobama... i to objavljeni na jednome mjestu – na portalu kulture Hrvata u Vojvodini, što nas upućuje da se u budućnosti više posvetimo tim sadržajima. Naravno, ono iziskuje daleko više rada i stručnosti, pa je i razumljivo zašto je do sada takvih sadržaja manjkalo.

Na koncu, treba reći kako je internetska stranica Zavoda ispunila svoju temeljnu svrhu – kultura vojvodanskih Hrvata postala je kako vidljivija tako i dostupnija zainteresiranoj javnosti! Ono što nam predstoji jest pokušati redoviti donositi vijesti o kulturnim događajima, povećati broj tekstova koji imaju stalnu vrijednost, što ćemo pokušati objavom u pdf. formatu dijela naših publikacija, te dalje raditi na afirmaciji i popularizaciji same stranice. Vjerojatno bi trebalo razmisliti i o objavi dijela sadržaja na nekim od svjetskih jezika, što daleko premašuje financijske resurse i ljudske kapacitete institucije sa samo tri zaposlena djelatnika.

(kraj)

Pregled mjesečne statistike posjeta i količine preuzetih podataka s web stranica ZKVH-a u razdoblju svibanj 2011. – travanj 2012. godine

Pregled prosječnog dnevnog pristupa web portalu ZKVH-a po mjesecima od svibnja 2011. do travnja 2012. godine

Mjesec	Broj zahtjeva za stranicom (Hits)*	Broj otvorenih fajlova (Files)	Broj otvorenih stranica (Pages)	Broj posjetitelja (Visits)	Broj otvorenih stranica po posjetu
Svibanj 2011.	14.967	13.881	8.767	327	27
Lipanj 2011.	11.170	9.251	4.419	420	11
Srpanj 2011.	12.749	10.280	6.904	401	17
Kolovoz 2011.	13.163	11.184	7.038	400	18
Rujan 2011.	17.798	16.425	11.501	362	32
Listopad 2011.	23.271	21.815	15.923	477	33
Studenj 2011.	30.285	28.637	21.351	650	33
Prosinac 2011.	34.930	33.252	26.509	800	33
Siječanj 2012.	26.211	24.489	17.134	709	24
Veljača 2012.	21.338	19.868	11.474	643	18
Ožujak 2012.	16.124	14.655	8.854	693	13
Travanj 2012.	15.544	14.072	8.047	763	11

* Pojmovi korišteni u tablici objašnjeni su u prethodnom, V. nastavku.

Novi broj časopisa »Klasje naših ravni«

Iz tiska je ovih dana izašao novi broj časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni«. Časopis, među ostalim, donosi priče *Stjepana Bartoša* (»Doba bombonijera«) i *Milivoja Prčića* (»Tako je bilo«), te ulomke romana »Damin gambit« *Tomislava Ketiga* i »Mađarica« *Lazara Franciskovića*.

U rubrici poezija možete pročitati pjesme *Tomislava Marjana Bilosnića* (»Molitve pred ogledalom«), *Anke Petričević* (»Sakrij me od pogleda«) i *Josipa Cvenića* (»Samo smo plahi«), a »Klasje« donosi i novi dramski tekst *Ivana Andrašića* naziva »Sol vridnija od zlata«.

U rubrici »Istraživanja«

tekstove potpisuju *Sanja Sekulić* (»U potrazi za kaj i ča od Ogulina do Modruša«) i *Jasminka Dulić* (»Nacionalni i europski identitet vojvođan-

skih Hrvata«), a u rubrici »Gledišta«, *Milovan Miković* (»Hrvatski pjesnički izričaj u Bačkoj s kraja XIX. i početka XX. stoljeća«) i *Mirela Lenković* (»Poveznice o hrvatskom nacionalnom identitetu u radovima Bele Čikoša Sesije«).

U novom broju »Klasja« tiskani su i prikazi knjiga kao što je primjerice »Biografski leksikon Hrvata istočnoga Srijema«; *Vladan Čutura* piše o zbirci pripovijedaka »Deran s očima« *Ivana Kujundžića*, *Sanja Vulić* o dijalektalnoj prozi Hrvata u Bačkoj koja je objavljena u okviru produkcije NIU »Hrvatska riječ«, a *Naco Zelić* potpisuje tekst posvećen NIU »Hrvatska riječ« kao najplodnijem nakladniku

knjiga vojvođanskih Hrvata.

Rubrika »Baština« čitateljima donosi tekstove *Stevana Mačkovića* (»Sportske, nogometne i ostale igre, u povodu četvrt stoljeća Bačke (1926.)«) i *Antonije Čota Reketye* (»Naše novine, politički, gospodarski i društveni list 1943. – 1944. (Zombor/Sombor) – Bibliografija«).

Časopis za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« izlazi u sunakladništvu Ogranka Matice hrvatske u Subotici i NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Cijena časopisa je 150 dinara, a može se kupiti u subotičkim knjižarama »Danilo Kiš«, »Nova školska knjiga« i »Limbus«, kao i u tajništvu NIU »Hrvatska riječ«.

D. B. P.

IZLOŽBA SPARTAKA DULIĆA U SOMBORU

Spoj geometrijske apstrakcije i urbanog arta

U Galeriji Kulturnog centra »Laza Kostić« u Somboru, u petak 22. lipnja otvorena je izložba akademskog slikara-grafičara iz Subotice *Spartaka Dulića*. Ovo je Dulićeva prva izložba u Somboru, a na njoj se predstavio s dvanaest radova velikog formata – 140x100 i 200x140 cm.

»Nisu u pitanju klasične slike nego crteži u boji koji su rađeni flomasterima i autolakom na platnu«, kazao je Spartak Dulić. »Ova su djela nastala u razdoblju od 2008. do 2012. godine. Radovi su proizašli iz kombinacije geometrijske apstrakcije i urbanog arta. Slike iz ovoga ciklusa bile su izložene u Pančevu, Subotici i sada u

Somboru. Osjećam da će ovaj ciklus uskoro biti završen, a što će biti novo još ne bih otkrivao«, pojasnio je autor.

Klasičnog otvorenja izložbe nije bilo, ali su posjetitelji mogli porazgovarati s umjetnikom. Ugođaj je upotpunio somborski gitarist *Igor Stupin*. Izložba je priređena u sklopu »Green Town Jazz Festa« koji je trajao od 22. do 24. lipnja.

Spartak Dulić diplomirao je 1998. godine na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi prof. *Ante Kuduza*. U Hrvatskoj je živio i stvarao od 1992. do 2006., a u Suboticu se vratio 2007. godine. Imao je više samostalnih izložbi u Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji.

Radi i kao ravnatelj i kustos Zavičajne galerije dr. Vinka Perčića u Subotici.

Izložba Spartaka Dulića u

Galeriji Kulturnog centra »Laza Kostić« može se pogledati do 9. srpnja.

Z. V.

DRUŽBA KĆERI MILOSRĐA – ŽUPA SV. ROKA – VRTIĆ »MARIJA PETKOVIĆ«

O BLAGDANU BL. MARIJE PROPETOG PETKOVIĆ 2012.

u Subotici, u crkvi sv. Roka, od 1. do 9. srpnja 2012. priređuju

DEVETNICU

PROGRAM PROSLAVE

NEDJELJA - 1. 7. – DAN OBITELJI - DAN BEBA I DJECE – DAN ŽIVOTA

9 sati: SVETA MISA za djecu i obitelji

16, 30 sati: Krunica BDM – Slavna otajstva uz meditacije bl. Blažene Marije Petković

17 sati: Sv. misa za BEBE i njihove obitelji

(na ovu misu pozivamo osobito one obitelji koje su bile na blagoslovu trudnica)

* Poslije mise u 9 i 17 sati blagoslov djece u kapeli bl. Marije Petković (djeca u kapelici iskazuju štovanje Blaženičinim moćima)

PONEDJELJAK - 2. 7. – DAN NEZAPOSLENIH

17 sati: Krunica BDM - Radosna otajstva uz meditacije bl. Blažene Marije Petković

17,30 sati: Misa za one koji traže posao

UTORAK - 3. 7. – DAN MILOSRĐA

17 sati: Krunica BDM - Žalosna otajstva uz meditacije bl. Blažene Marije Petković

17,30 sati: Sveta misa za siromahe (*pod misom sakupljanje darova za siromahe*)

SRIJEDA - 4. 7. – DAN MISIJA I NOVE EVANGELIZACIJE

17 sati: HVALE, ZAZIVI I KANTICI BL. MARIJE PETKOVIĆ (Sestre i mladi)

17,30 sati: Sveta misa za misije i misionare i za uspješno promicanje nove evangelizacije

ČETVRTAK - 5. 7. – DAN DUHOVNIH ZVANJA

8 – 24: EUHARISTIJSKO KLANJANJE za duhovna zvanja u Družbi Kćeri Milosrđa

17 sati: LITANIJE u čast bl. Marije Petković – molitve za duhovna zvanja (*Sestre*)

17,30 sati: Sveta misa duhovna zvanja u Družbi Kćeri Milosrđa

PETAK - 6. 7. – DAN TEŠKIH BOLESNIKA

17 sati: KRIŽNI PUT BL. MARIJE PETKOVIĆ

17,30 sati: MISA ZA BOLESNIKE s podjelom Bolesničkog pomazanja

SUBOTA - 7. 7. – DAN MOLITVE ZA DUŠE U ČISTILIŠTU

7, 30 sati: Krunica BDM – Slavna otajstva uz meditacije bl. Blažene Marije Petković

8 sati: SVETA MISA ZA DUŠE U ČISTILIŠTU

NEDJELJA - 8. 7. – DAN NEPLODNIH BRAČNIH PAROVA

16,30 sati: Molitva za život

– za neplodne bračne parove i za trudnice s rizičnom trudnoćom

17 sati: Sveta misa za BRAČNE PAROVE KOJI ŽELE A NE MOGU IMATI DJECE

PONEDJELJAK - 9. 7. – BLAGDAN BL. MARIJE PETKOVIĆ – DAN SESTARA I VRTIĆA

17 sati: PRIGODNI PROGRAM U ČAST BL. MARIJE PETKOVIĆ

17,30 sati: Koncelebrirana Sveta misa – predvodi vlč. Marijan Vukov, povjerenik za mlade Subotičke biskupije

* Poslije mise iskazivanje štovanja Blaženičinim moćima u njezinoj kapelici

Blažena Marijo Petković, moli za nas

Zavjetni dan u župi Petrovaradin 3

Vjernici župe svetog Roka u Petrovaradinu proslavili su svoj zavjetni dan na spomendan svetog Alojzija Gonzage, redovnika. Euharistijsko slavlje predvodio je srijemski biskup *Đuro Gašparović*, koji je svetog Alojzija Gonzagu okupljenim vjernicima prikazao kao uzor vjere i molitve, te svećeničkog i redovničkog života.

Župnik preč. *Marko Loš* zahvalio je svima koji su došli na ovo euharistijsko slavlje. Osvrnuo se na povijesni trenutak zavjeta koji su preci ove župe dali svome svecu. Prije 200 godina zavjetni dan se slavio na spomendan svetih Sebastijana i Fabijana zajedno sa župom svetog Jurja Mučenika u Petrovaradinu 1, dok se nisu dogodile okolnosti da je tuča četiri puta zaredom udarila po usjevima ove župe. Tako su 1815. godine vjernici ove župe svetog Roka Hodočasnika s tadašnjim župnikom odlučili imati svoj zavjet i zavjetovali se svetom Alojziju Gonzagi. Kasnije je i župa Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu 2 izabrala svoj zavjetni dan na svetkovinu Presvetog srca Isusova.

T. M.

Redenje u Mitrovici

Na svetkovinu Rođenja svetog Ivana Krstitelja u nedjelju, 24. lipnja, svečanim misnim slavljem u katedrali – manjoj bazilici svetog Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici, polaganjem ruku i posvetnom molitvom srijemskog biskupa *Đure Gašparovića* sveti red prezbitera-ta primio je *Željka Štimca*, dakona Srijemske biskupije. »Veliki je to dar i vrlo odgovoran stupanj službe na koji će on biti uzdignut. On je toga svjestan, on se za to spremao. Bit će okrijepljen darom Duha Svetoga i tako će se uključiti u službu riječi u naviještanju, u službu oltara u posvećivanju, upravljanju u ljubavi vjernicima s kojima će i za koje će raditi«, rekao je biskup Gašparović.

T. M.

Kirbaj i obnova križa u Vašici

U nedjelju, 24. lipnja, u mjestu Vašica, selu šidske Općine, u katoličkoj crkvi posvećenoj rođenju Ivana Krstitelja, proslavljen je crkveni god, kirbaj. U ovom malom mjestu, koje je ime, prema predanju, dobilo po čovjeku koga su zvali mali Vašica, prije rata živjelo je 25,57 posto Hrvata. Danas ih ovdje živi oko 7,22 posto. Iako ih je mali broj, svi su podjednako aktivni u duhovnom životu i poštuju svoje crkvene blagdane. Na dan proslave blagdana Rođenja Ivana Krstitelja, u maloj crkvi u tom mjestu, koja je za vrijeme posljednjeg rata srušena a potom obnovljena, okupili su se vjernici, kako iz Vašice tako i iz Šida i ostalih mjesta šidske općine, ali i iz Hrvatske, kako bi zajedno proslavili na misnom slavlju ovaj blagdan. Svetu misu predvodio je vlč. *Nikica Bošnjaković*, koji je tom prilikom izrazio zadovoljstvo zbog velikog broja nazočnih, ali i zbog još jedne velike radosti toga dana, dva krštenja, malog Nenada Bertića i male Tine Bertić.

Nakon svete mise vlč. Nikica Bošnjaković blagoslovio je križ koji je u nesretnim ratnim vremenima bio polomljen i odnešen, tako da se godinama nije znalo gdje je. Međutim, poslije toliko godina ponovno je vraćen. Bio je oštećen i polomljen, ali je ponovno popravljen i vraćen na svoje mjesto. Svu sadašnju ljepotu tog križa povratio je jedan župljanin iz Gibarca koji ga je obnovio.

S. D.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 29. lipnja do 5. srpnja

29. LIPNJA 1890.

Rođen je *Pere Tumbas Hajo*, virtuoz na tamburici, skladatelj, kapelnik Tamburaškoga orkestra Radio Beograda uoči II. svjetskoga rata i glazbeni pedagog. Autor je više desetina kola, valcera i marševa, te oko 140 skladbi inspiriranih narodnim melosom. Umro je 5. ožujka 1967.

29. LIPNJA 1919.

Samo dan nakon osnutka »Sokolskog saveza Jugoslavije« (u Novom Sadu), u Subotici je održan prvi slet na kojemu sudjeluje preko tisuću članova ove udruge iz Subotice, Vojvodine, Srbije, Hrvatske i Slovenije.

29. LIPNJA 2001.

Prema službenim podacima subotička Gradska biblioteka druga je u Vojvodini s fondom od 274.710 knjiga. Tijekom prethodne godine dana 5.804 člana posudilo je 104.381 knjigu i zatražilo uvid u 42.250 primjeraka različita periodika.

30. LIPNJA 1941.

Mađarske okupacione vlasti započele su s dovođenjem Sekelja (iz Bukovine, odnosno Erdelja) u Žednik i druga subotička naselja iz kojih su prognane obitelji kolonista naseljene nakon I. svjetskog rata. U ovoj kampanji naseljeno je oko 13,5 tisuća Sekelja, koje su iste vlasti u jesen 1944. premjestile u Baranjsku i županiju Tolna.

30. LIPNJA 1997.

Okružno javno tužilaštvo u Subotici podiglo je optužnicu protiv sedmostrukog ubojice *Josipa Vujića* (1965.), za zločine počinjene u ožujku 1995. u Subotici i okolici. *Vujić* je u Mađarskoj ubio jednog taksista, gdje je i uhićen i osuđen na 20 godina robjice.

1. SRPNJA 1889.

Pod naslovom »Bogopsovač učitelj« u listu »Neven« objavljena je sljedeća vijest: »U Subotici je 1. srpnja bila održana istraga u gimnaziji protiv *Julija Benedeka* učitelja tilovježbe, koji je tužen da je pod zvaničnim satom Boga psovao dicama. Tako čujemo da se ova tužba posvidočila. Znatiželjni smo što će biti od bogopsovača?«

1. SRPNJA 1913.

Ponovno izlazi mjesečnik »Tánítószövetség/Savez učitelja«, glasilo učitelja Bačko-bodroške županije, kojega uređuju *Ferenc Göndör* i *Ernest Parčetić*. Prvi put je pokrenut 1909. godine.

1. SRPNJA 1989.

Zbog snažne, nekontrolirane erupcije zemnoga plina iz probne naftne bušotine u blizini subotičke Gradske bolnice, hitno su evakuirani pacijenti i osoblje. Povrijeđenih nije bilo, ali je nastala znatna materijalna šteta.

2. SRPNJA 1972.

Umro je dr. *Matija Evetović*, pjesnik, znanstvenik, kulturni i javni djelatnik Hrvata. Rođen je u Bačkom Aljmašu, 24. veljače 1894. Evetovićeva se obitelj preseljava u Suboticu gdje *Matija* pohađa pučku školu i šest razreda gimnazije, a zatim poput mnogih svojih sunarodnjaka nastavlja školovanje u Travniku gdje svršava sedmi i osmi razred s maturom. Studij na Filozofskom fakultetu svršio je u Zagrebu 1921. godine gdje je obranio i doktorsku disertaciju 31. siječnja 1923. godine. Između dva svjetska rata je dogradonačelnik i savjetnik za kulturu, a kasnije gimnazijski profesor i čelnik Gradskog muzeja. Pjesme i druge radove objavljuje u »Književnom severu«, »Subotičkim novinama«, »Klasju naših ravni«, »Subotičkoj Da-

nici« i drugim glasilima. Među ostalim, napisao je: »Život i rad Ivana Antunovića« (1935.); »Život i rad Paje Kujundžića« (nepotpuno objavljen rukopis u Subotičkim novinama) i kapitalno djelo »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« (2010.), objavljeno sedam desetljeća nakon što je završio rukopis u izdanju NIU »Hrvatska riječ«.

2. SRPNJA 1992.

Uspostavljena je redovita autobusna linija Subotica – Zagreb i obratno, koju zajednički, odnosno naizmjenice održavaju »Suboticatrans« i »Eurotours«.

3. SRPNJA 1913.

U Osijeku je rođen *Dragutin Franković*, novinar, urednik, nakladnik, leksikograf. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, pisao za napredne listove, sudjelovao u NOB-u, na području Srijema. Od jeseni 1944. je glavni urednik »Slobodne Vojvodine«, a potom »Hrvatske riječi«. Nakon odlaska iz Subotice obranio je doktorat iz pedagogije i u cijelosti joj se posvećuje, te uređuje više časopisa i zbornika iz ove oblasti. Objavio je preko 400 znanstvenih i drugih radova u zemlji i inozemstvu, te više knjiga i udžbenika. Bio je jugoslavenski izaslanik pri OECD-u u Parizu, te član nacionalnoga komiteta Jugoslavije za UNESCO, predvodio je pregovore sa SAD o znanstvenoj i tehničkoj suradnji i dr. Prevodio je s engleskoga, francuskog i ruskog. Dobitnik je više visokih nagrada i odlikovanja. Umro je u Zagrebu 12. veljače 2002.

3. SRPNJA 1982.

Preminula je *Ivanka Rackov*, profesorica jezika i književnosti, spisateljica, ugledna teatrologinja, autorica desetak udžbenika za osmogodišnje i srednje škole.

Dugogodišnja je članica uredništva književnoga časopisa »Rukovet«. Zapažena su joj djela »Iz pozorišnog albuma« i zbirka pripovjedaka »To je onaj život«.

4. SRPNJA 1948.

Rođen je *Lazar Francisković*, pjesnik, romanopisac i esejist, knjižničar Gradske biblioteke. Objavljuje u časopisima »Rukovet«, »Uznet«, »Polja«, »Dometi«, »Klasje naših ravni« i dr., uspostavljajući dijalog s ravnicom, rasutim salašima, samocom i tradicijskim reliktima predaka. Objavio: »Zov reči – Mrginj« (1977.); »Utva bez krila« (1980.); »Biblioteka, Gradska kuća, Fontana« (1998.); »Stara crkva« (2000.); »Skaska o vatri« (2003.); »Hodočasnici« (2003.); »Hodočasnici II.« (2006.); »Prelistali smo za vas« (2007.); »Graal« (2008.) i dr.

4. SRPNJA 1997.

Nakladom NIP »Subotičke novine« i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« objelodanjen je djelo prof. dr. *Tome Vereša* »Bunjevačko pitanje danas«.

5. SRPNJA 1931.

Rođen je *Bela Duranci*, povjesničar umjetnosti, likovni kritičar i kroničar, spisatelj i publicist, kustos Gradskog muzeja i djelatnik Međuopćinskoga zavoda za zaštitu spomenika kulture. Objavio je desetak zapaženih djela iz navedenih oblasti kao i dnevnčkih zabilješki.

5. SRPNJA 1968.

U Bajmoku, nadomak kojega je rođena, poznatoj skulptorici *Ani Bešlić* (1912. – 2008.), otvorena je izložba radova. Pripadala je skupini umjetnika koja se nakon 50-ih smjelo i dalekosežno otisnula izvan vladajućih strujanja, izazivajući pozornost likovne kritike u nas i u inozemstvu.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Kopar i njegove moći

Tko ga nosi uza se na goloj koži, vjerovali su naši stari, bit će zaštićen od djelovanja čarolija

Svježi kopar kupuje se ljeti na tržnici i obično je vezan u vezice koje nakon kupnje stavite u vodu da vam ostanu svježije, a mogu se održati i nekoliko dana. Sušeni kopar dostupan je tijekom cijele godine, kao i njegove sjemenke.

Kopar *Anethum graveolens* je mediteranska biljka. Pradomovina kopra su Perzija i istočna Indija, ali se uzgaja u južnim dijelovima Europe.

Dobro poznata biljka svim starim civilizacijama, pa i Egipćanima kod kojih je pronađena u grobnicama kod Tebe iz vremena 1500 g. pr. Kr. u glinenoj posudi zrna žita i grančica s plodom kopra. Gajili su ga i stari Židovi u Palestini te se spominje i

u Novom zavjetu. Grci su ga koristili kao lijek i začim, isto kao i Arapi i Rimljani.

Karlo Veliki 812 g. pr. Kr. preporuča uzgoj kopra. U staroj pučkoj medicini kopar je bio sastavni dio terijaka ili eteričnih ulja protiv raznih trovanja te niza drugih bolesti.

O kopru postoji niz starih izreka koje govore o njegovoj moći – onima koje noću muče strašni snovi, koji nemirno spavaju, hrču ili u polusnu skaču iz kreveta, treba pod glavu staviti svežanj lišća od kopra. Tko ga nosi uza se na goloj koži, vjerovali su naši stari, bit će zaštićen od djelovanja čarolija. Smatralo se da će muž žene koja ima kopra u cipeli, raditi što mu žena želi.

DINJA S FETA SIROM I KOPROM

Za zdravo ljetnje osvježanje!

Potrebni sastojci:

100 g feta sira
1 ananas dinja oko 1 kg
kopar

Priprema:

Dinju oljuštiti, očistiti od sjemenki i isjecati na kockice. Dodati feta sir izrezan na kockice i posuti isjeckanim koprom.

Tako su mladenke, kada su išle u crkvu na vjenčanje, obavezno stavljale lišće kopra u cipelu.

Kopar je jednogodišnja biljka koja raste u visinu do 120 cm, tankih, cjevastih listova. Na vrhu stabljike nalaze se sitni cvjetovi izrazito žute boje, a plodovi su jajoliki i rebrasti, smeđe boje.

Uspijeva u toplijim krajevima pa se kao samonikla biljka pojavljuje u svim krajevima, a u nas se uzgaja u Slavoniji. Kopar je jednogodišnja samonikla biljka, ugodna mirisa i nježnih listića, nalik iglicama. Svježi kopar kupuje se ljeti na tržnici i u vezicama koje nakon kupnje stavite u vodu da vam ostanu svježije, a mogu se održati i nekoliko dana. Kopar možete i sami sušiti i čuvati u staklenim posudama s poklopcem i dulje od godinu dana, ali podalje od dnevnoga svjetla.

PRIPREMA JELA S KOPROM

Kopar prvenstveno pojačava aromu, potiče metabolizam na bolju probavu, a k tomu i poboljšava apetit. Biljka ima pomalo gorak, no svjež i slatkasto aromatičan okus. Sjemenke imaju ljući okus koji djelomice nalikuje kimu. Obično se upotrebljavaju listići, a ukoliko želite oštriju aromu jela onda upotrijebite sjemenke. Aroma i okus kopra izuzetno se dobro slažu s jelima od ribe i plodova mora, prvenstveno s lososom, haringama, rakovima, škampima i školjkama. Također se lijepo slaže i sa slatkovodnim ribama, poput šarana, pastrve, u vegetarijanskim jelima sa špinatom, kupusom, ciklom, grahom i krumpirom, te jelima s rižom, a osobito s jajima.

Kod začinjavanja hladnih jela čest je sastojak bio u oćenim umacima, umacima na bazi majoneze ili dresinzima kao što je jogurt dressing. Neizostavan je dodatak kod kiseljenja povrća, osobito krastavaca.

Osim dekorativnog efekta, kopar u listu jelima daje svježinu kao u domaćem kruhu, koji se poslužuje s povrćem, juhama, kao što su juha od mrkve i juha od rajčice, ili pak domaćom povrtnom maneštrom.

Kopar susrećemo u turskim, grčkim, ruskim, gruzijskim, baltičkim i ostalim sjevernoeuropskim kuhinjama. Svježi kopar u jela umiješajte tek pred kraj kuhanja, jer eterična ulja kopra brzo izhlape.

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI

Ljekoviti dijelovi kopra su listovi i cvjetovi. Najčešće ga se vezuje uz iznimno

PILETINA U UMAKU OD KOPRA

Potrebni sastojci:
 1 pile (oko 1 kg)
 50 ml ulja
 1 žlica nasjeckanog luka
 200 ml kiselog vrhnja
 1 žličica Gussnela
 1 povrtna kocka
 1 žlica svježe nasjeckanog kopra

Priprema:
 Pile narežite na manje komade, posolite i na ulju popecite sa svih strana. Dodajte nasjeckani luk, povrtnu kocku i lagano pirjajte oko 30 minuta uz povremeno podlijevanje vodom. Pred kraj dodajte kiselo vrhnje u koje ste umiješali Gussnel, nasjeckani kopar i još kratko prokuhajte. Služite s kuhanim tikvicama i rižom!

KOPAR UMAK

Potrebni sastojci:
 20 g brašna (velika žlica)
 20 g maslaca (ili neka druga masnoća)
 1 puna žlica sjeckanog kopra
 2,5 dl juhe ili voda
 0,5 dl kiselog vrhnja
 1 mala žlica jabučnog octa ili limunovog soka
 malo šećera (po potrebi)
 sol, papar

Priprema:
 Na zagrijanom maslacu zažutite brašno, podlijte tekućinom, malo posolite, kada se ugusti nakon 5 minuta dodajte vrhnje i ocat (limunov sok). Na kraju dodajte sitno sjeckani kopar, možete povećati količinu prema okusu, dotjerajte okus solju, paprom i, ako treba, s malo šećera.

JUHA OD JOGURTA S KOPROM

Potrebni sastojci:
 800 ml tekućeg jogurta / 2 žlice narezanog kopra / 200 g krastavaca / 1 češanj češnjaka / 1 žličica vegete / bijeli papar / sol

Za posluživanje:
 2 žlice sjemenki suncokreta
 2 žlice sjemenki sezama
 100 g sira mozzarella

Priprema:
 Tekući jogurt ulijte u porculansku ili staklenu zdjelu. Dodajte kopar, oguljeni krastavac narezan na kockice, protisnuti češnjak, vegetu za posipavanje i papar. Sve dobro izmiješajte, prema potrebi posolite i stavite u hladnjak. Sjemenke sezama i suncokreta kratko popecite u tavi bez masnoće, a mozzarellu narežite na kockice. Hladnu juhu poslužite sa sjemenkama sezama i suncokreta te kockicama sira!

povoljno djelovanje na zdravlje probavnog sustava. Često koprom obogaćujemo mnoga jela, međutim konzumiranjem organizmu osiguravamo i izvor esencijalnih ulja koja potiču apetit i izlučivanje probavnih sokova, pospješuju izlučivanje stolice i urina. Tvari djeluju protiv nadi-

manja i vjetrova te na taj način ublažavaju i smiruju razne probavne tegobe kao što su grčevi u želucu i crijevima. Kopar se preporuča za smirivanje proljeva. Može se koristiti i kao čaj. Topli čaj od kopra s medom smiruje i opušta organizam te pomaže kod nesаницe i stresa. Ublažava

respiratorne probleme, pomaže kod alergije ili kašlja u pročišćavanju dišnih puteva. Hlapive komponente kopra pomažu kod zdravlja usne šupljine, uklanjaju loš zadah. Flavonoidi koje sadrži smatraju se antioksidansima koji služe zdravlju srca.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Stiglo je proljeće, a snjim cvijeće, pelud i alergije!

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

	VRSTA PITE	JEZERO U FINSKOJ (NARI)	KIDNAPI-RANJE	MOURINHOV KLUB	NIKOS GALIS ILI SOKRAT	ITALIJA	ARSEN DEDIĆ	ARKTIČKI PAS ZA VUČU SAONICA (FON.)	JUNAKINJA MARINKO-VIČEVA KIKLOPA	GLUMICA U FILMU MOJE GRČ. KO VJENČANJE	KLIZAČKA PODLOGA	ELANOVE SKIJE (RAZG.)	ANGLO-AMERIČKA MJERA ZA DUŽINU (JARD)
GLUMI LUCY PEVENSIE U KRONIKAMA IZ NARNIJE													
KLUB MASSIMA MORATTIJA						TV VODITELJICA TRBOVIĆ RIBA KOMARČA							
GLAVNI GRAD MALIJA							ALBANSKI GRAD (JEZERO!) MEĐUOBROK JELA						
OVOJNICA BILJNOG SJEMENA (ARILLUS)					DIO KOŠULJE ILI KAPUTA GLUMICA DAVIDOVICH						NEODIM ANTIKVARIJAT		
MREŽA U TENISU (NET)				NEISTINE ZAŠTIĆEN IZUM					BLANKIN KLUB THOMAS ... EDISON				LISICA ODMILA
ITALIJA		BEZNOŠCI (ZOO) DJELATNOST ALKEMIČARA						RUSKA ZADRUGA TVAR U ZAGORJELOJ MASTI					
KALCIJ			GLUMAC U AVLIJACARU FR. GRAD (obrnuto: SARRA)									"IMPULS" MJERICA POLITRA, POLIC	
PRIBOR ZA RAD (MNOŽ.)						POSUDA ZA RIBICE SIDRO, KOTVA							
NAJVEĆI GRČKI OTOK							GRTALICA ZA SNIJEG HRAST						
POPULARNA INTERNETSKA KOMUNIKACIJSKA MREŽA													
AUTOMOBILIST ALONSO									ON I ... MINERAL OOLIT				BIVŠI AUSTRIJSKI SKIJAŠKI SKAKAČ, WALTER
LJUBO U ITALJI					UKRAS POZORNICE NAJUGLEDNIJI PJESNIK							SUMPOR ISPIJANJE "NA EKS"	
POVIŠEN TON C				ŽELJKO IZ EX BIJELOG DUGMETA BRAT DINA DVORNIKA						ČOVJEK IZ RECJE NAČIN PO-NAŠANJA (ALLURE)			
ERICA JONG			POKLON LISTOPADNO DRVO				PERZIJANKE GLAVAR AJANLUKA						
STROJ ZA ISKOPAVANJE PIJESKA ILI SLJUNKA						GUŠTER IZ PORODICE LEGVANA (MNOŽ.) STRAGA							
OKRUGLO SLOVO		KEMIJSKI ELEMENT (ZNAK: Ra) VUKOVAR					MOSTARSKI GLUMAC, ANTE DO, RE, ...						
MUŽJAK OVCE					UMARANJE, PREMARANJE DEUTERIJ								
TREĆA POTENCIJA U MATEMATICI				VENERA (ZVJEZDA ...)							ERBIJ		

georgia henley, inter, daniela, barnako, skadar, art, rukav, nd, nec, lazi, ask, i, apodi, artef, ca, alan alda, i, alati, akvarij, kreta, rali-
-ija, er

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Ova fotografija, snimljena daleke 1941. godine, iz obiteljskog je albuma Pavke Domić, rođene Šokac. Na snimci su četiri generacije članova stare sončanske obitelji Šokac, u selu znane i zvane prema obiteljskom nadimku Šunkini. Obitelj je ovjekovječena prigodom vjenčanja Pavkinih roditelja, oca Pavla i majke Mande, rođene također u staroj sončanskoj obitelji Silađev, zvane Gundurovi.

Ni dah zahuktaloga II. svjetskoga rata nije spriječio ono što se među mladima oduvijek odvijalo. Srodne duše bi se pronalazile, u kolu na »ćošu« pogledi bi se ukrštali, ruke jače stezale, srca brže kucala. »Podviknilo« bi se veselije, »fćinilo« bi se glasnije. Sve bi vodilo nečemu za čim su mladi tada žudjeli, zov ljubavi utirao je stazu koja je vodila svijanju obiteljskoga gnijezda. Ustreptala srca čekala je još »kapara« i »svatovi«, a onda sve po redu – kuća, djeca, borba za opstanak, radosti i tuge svakodnevice. Kada bi se mladi već svojom mimikom, riječima i srcima o svemu sporazumjeli, na scenu su stupali oni koji su bili dio tradicionalne procedure.

Kako bi se poslije kapare dogovorilo, svatovi bi se održavali u jednoj od nekoliko prikladnih sala u selu, najčešće »Kod Wolfa«. Na dan vjenčanja uzvanici bi se prije podne okupljali u sali. Ukoliko su bili iz imućnijih kuća, po staroga svata i kuma, a potom i po đuegiju išli bi svatovi sa svircima, a ako su bili siromašniji, okupljali bi se u sali sa ostalim svatovima. Stari svat bi danas bio drugi kum, a to počasno zvanje pripadalo bi đuegijinom ujaku. Kumstvo

se često prenosilo s generacije na generaciju, tako da i danas u Sonti imamo obitelji u kojima se taj običaj održao 5-6, pa i više generacija unatrag. Prije ručka svatovi bi sa svircima išli po đuegiju. »Enge« (op. aut. mladine prijateljice i djevojke iz rodbine) nisu ostajale na objedu u sali, nego bi uz pratnju harmonikaša odlazile k mladenki doma. Tamo bi za njih bio priređen ručak, a poslije bi skupa s domaćinima dočekivali svatove. Svatovi bi dolazili uz bečarac »Otvarajte kapiju i vrata/evo idu gosti iz Banata«. Inače, u ovom stihu Banat nije zemljopisna odrednica, nego se misli na veliku razdaljinu (op. aut. negdašnji nadničari zimi su išli kositi trsku gdje god im se pružila prilika, a u Banatu su bile njihove najudaljenije destinacije). Svatove bi vodio »buklijaš«. Domaćini bi pred ulaz u kuću postavili drveno korito, koje je simboliziralo vodu koju treba prijeći kako bi se došlo do mladenke. Nakon šaljivog »pogađanja« buklijaša i predstavnika domaćina, svatovi bi platili prijelaz i darivali mladu. Kum bi darivao pijeveca, kako bi mladencima prvi potomak bio muškoga roda, a kuma kolače, kako bi im život bio sladak. Svekruva bi darivala granu s orasima, napravljenu od vitla za namatanje vune,

uz riječi: »Evo, snajo moja, bila mi zdrava i rodna k'o ova grana«.

U najljepšem dijelu dvorišta bi se »bešte-lovalo« (fotografiralo) s mladencima, a za to vrijeme igralo bi se i pjevalo, malo i popilo, pa bi se po nalogu buklijaša i postrojilo u parovima. Uz zvuke oproštajne pjesme, koju bi pjevale enge, mladenka bi se oprašala s roditeljima, ljubeći im ruke. Na koncu pjesme, razbila bi se boca vina i pošlo bi se na obred vjenčanja, najprije svjetovnoga, a poslije i crkvenog. Po izlasku iz crkve, na platou bi se odigralo šokačko kolo, a potom bi se odlazilo u salu na zabavu. Prije večere većina svatova bi odlazila kućama, kako bi »namirili« stoku i perad, a i preodjenuli se u komotnije ruho. Mladenci bi svo vrijeme ostajali sjediti na pročelju. Za dolazak na večeru po kuma i kumu bi odlazili svirci njihovoj kući, a staroga svata i starosvaticu svirci bi dočekali na ulazu u salu. Svekruv i svekruva mladenici bi također dočekali na ulazu u salu, a svekruva bi mladenku »posvetila« i predala joj tortu, koju bi ova odnijela za stol. Večera bi išla prema protokolu, a u pol dvanaest bi se »igralo s mladom«. Svaki ples bi se plaćao, nekada davno u naturi, a u novija vremena u novcima. Buklijaš bi novce prikupljao između dvaju tanjura i istresao ih u okićenu korpu koju bi držala svekruva, a ples bi se završio razbijanjem tanjura za sreću. Mladenci bi se tada otišli preodjenuti, a do njihova povratka igrale bi maškare, odnosno ekipa s lažnom mladenkom. Prikupljeni bi se novci predavali svircima. Po povratku, preodjenu-ta u crvenu haljinu, mladenka bi »ljubila« svatove pojedinačno. Ovo »ljubljenje« bi se također plaćalo. Uslijedio bi paprikaš oko dva sata po ponoći, a ujutro bi mladenici, uz pratnju sviraca, te momaka i djevojaka iz svatova, odlazili u budući dom, gdje se, nekada i do ručka, veselje nastavljalo. Na veliku žalost mnogih, ovakve svadbe su ostale tek u sjećanjima rijetkih Sončana.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Učenci koji su postigli odličan uspjeh s prosjekom 5,00

USPJEŠNI UČENICI HRVATSKIH ODJELA

Podijeljene nagrade najuspješnijim učenicima

Broj i vrsta nagrada koje su učenici hrvatskih odjela protekle školske godine osvojili najbolja su potvrda da se obrazovanje na hrvatskom jeziku odvija na najvišoj razini, te da imamo dobre predavače i, što je najvažnije, dobre učenike! - opći je zaključak sa svečane akademije za najuspješnije učenike u nastavi na hrvatskom jeziku održane u utorak, 26. lipnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Svečanost su organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata uz potporu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, a posvećena je učenicima koji su pohađajući nastavu na hrvatskom jeziku postigli zapažene rezultate na općinskom, zonskom, pokrajinskom i republičkom natjecanju iz različitih predmeta, kao i na natjecanjima u Republici Hrvatskoj.

Bila sam jako ponosna na sve vas, dragi moji sadašnji, ali i bivši (zbog godina, mada mislim da ih još uvijek čitate) čitatelji Hrckovih stranica, kao i vaši roditelji, učitelji, nastavnici, profesori i svakako ravnatelji škola. I pokraj brojnih poteškoća, što naslijeđenih, što onih koje smo sami proizveli našim nestašlucima, protekla školska godina bila je lijepa, vrijedna i plodna u svakom smislu te iza nje ostaju brojni uspjesi koje smo s razlogom proslavili.

Proslavili smo i stasanje još jedne izvrsne, točnije druge generacije učenika koji su prateći nastavu na hrvatskom jeziku izašli iz gimnazijskih klupa. Našim maturantima zaželjeli smo puno uspjeha u daljnjem školovanju i životu.

Najuspješniji učenici na pokrajinskoj razini

Pobjednici zonskih i okružnih natjecanja

Svojom izvrsnom interpretacijom »Slavujevog poja« obogatili su nas članovi Dječjeg tamburaškog orkestra subotičke Glazbene škole, koji su pod ravnanjem profesorice Mire Temunović osvojili I. nagradu na IX. vojvođanskoj smotri tambure u Pančevu i I. nagradu na Festivalu glazbenih škola Srbije u Knjaževcu. Na klaviru svirala je Leona Matković, učenica 2. razreda OŠ »Matko Vuković« i 2. pripremnog razreda u Glazbenoj školi u klasi profesorice Kristine Mate, koja je, kao i njena starija sestra Kristina, osvojila 1. mjesto na Međunarodnom natjecanju pijanista »Josip Slavenski«. Predstavili su nam se i recitatori Donna Karan, učenica drugog, i Davorin Horvacki, učenik šestog razreda Osnovne škole »Matko Vuković«, koji su kao pobjednici Pokrajinske smotre recitatora sudjelovali na Republičkom natjecanju u Valjevu. Program je bio prekrasan, a osmijesi na licima svih nazočnih odati su dobro raspoloženje u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

A onda je uslijedila dodjela nagrada najuspješnijima.

Pobjednici Likovnog natječaja na temu »Moj lijepi zavičaj«

29. lipnja 2012.

Učenici koji su ostvarili najveće uspjehe na republičkoj razini

Maturanti druge generacije učenika u nastavi na hrvatskom jeziku Gimnazije »Svetozar Marković«

Leona Matković

Najprije je generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg nagrade uručila onima koji su postigli odličan uspjeh s prosjekom 5,00 i njih je bilo najviše. Potom je profesorka Katarina Čeliković iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata darovala knjigama najbolje na općinskoj razini. Nakon

Nagrađeni učenici na općinskoj razini

U povodu Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ« raspisali su literarni i likovni natječaj na temu »Moj lijepi zavičaj« za učenike osnovnih i srednjih škola. Na natječaj je prispjelo nešto više od stotinu radova iz: Srijemske Mitrovice, Vajske, Đurđina, Starog Žednika, Lemeša, Tavankuta, Male Bosne te Subotice, iz škola »Sveti Sava«, »Matko Vuković« i »Ivan Milutinović«.

Povjerenstvo za likovne radove, u sastavu - Jasmina Vidaković Jovančić, Olga Šram i Ljubica Vuković Dulić, odlučilo je da prvo mjesto pripada Josipi Dulić, III. r., OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin, drugo mjesto Regini Dulić, IV. r., OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin, dok je treće mjesto osvojila Matea Evetović, I. r., OŠ »Sveti Sava«, Subotica.

Povjerenstvo za literarne radove, u sastavu - Vladan Čutura, Bernadica Ivanković i Katarina Čeliković, za najbolji rad proglasilo je uradak Damira Katića, učenika III. r. Biskupijske klasične gimnazije »Paulinum« u Subotici, inače rodnom iz Petrovaradina. Drugo mjesto je osvojio Josip Stantić, V. r., OŠ »Ivan Milutinović«, Mala Bosna, dok je treće mjesto pripalo Sari Vuković, II. r., OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Nagrađene likovne i literarne radove imat ćete prilike vidjeti i pročitati u nekom od idućih brojeva.

Svi su nagrađeni knjigom, a prvonagrađenima je Hrvatsko nacionalno vijeće darovalo besplatno ljetovanje u Novom Vinodolskom.

Autori nagrađenih literarnih uradaka na temu »Moj lijepi zavičaj«

toga je uslijedila dodjela nagrada najboljima na zonskoj i okružnoj razini, što je učinio Darko Sarić Lukendić, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, da bi nakon toga Pero Horvacki, dogradonačelnik Subotice, darivao najuspješnije na pokrajinskim natjecanjima. Kao posljednji, ali ne i manje bitni, knji-

ge su primili oni s najviše osvojenih nagrada, točnije najbolji na republičkoj razini. Njima je čestitao dr. Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Gotovo bi bilo nemoguće ponoviti sva imena djece koja su nagrađena te večeri, stoga i mi ovdje svima čestitamo. Bila je ovo još jedna uspješna godina za sve nas. Za vas djeco osobno, vaše obitelji, ali i cijelu hrvatsku zajednicu. Draga djeco, vi ste naš ponos! Na vas računamo i vama se dičimo! I ne zaboravite: Znanje je najveće bogatstvo i ima veliku moć, zato vam svima želimo puno uspjeha u daljnjem školovanju, a do nove školske godine ugodno ljetovanje uz puno igre i zabave uz Hrckove stranice!

PETAK
29.6.2012.

06:12 Najava programa
06:17 Trenutak spoznaje (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Divlji plamen 3, serija
09:44 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
11:05 Prirodni svijet 4: Majke i mladunci u divljini, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:35 Moć sudbine, telenovela
13:20 Kapsula za spašavanje, američki film
15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Gorsi liječnik 3, serija
17:00 Vijesti u pet
17:25 Hrvatska uživo
17:55 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Početak rata i konačnog raspada Jugoslavije, dokumentarna serija
18:30 Dr. Oz, talk show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Odabrao Đelo H.: Mona Lisino prokletstvo, dokumentarni film
21:00 Ciklus hrvatskog filma: H-8
23:20 Vijesti iz kulture
23:35 Seks i grad, humoristična serija
00:10 Filmski maraton: Mislim da volim svoju ženu, američki film
01:40 Filmski maraton - ciklus hrvatskog filma: H-8 (R)
03:20 Kapsula za spašavanje, američki film (R)
04:50 CSI: Las Vegas 11, (R)
05:35 Skica za portret
05:52 Divlji plamen 3, serija

06:35 Najava programa
06:40 Moć sudbine, telenovela
07:25 Teletubbies, serija
07:50 Mala Tv (R)
08:20 Fantastični prijatelji 2, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 2
09:10 Patak Frka
09:30 Pipi Duga Čarapa

10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:05 Idemo na sjever s Goranom Milićem
13:45 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Zveckanje oružjem, dokumentarna serija
14:15 Ljubav u zaleđu, telenovela
15:00 Glazba, glazba...
15:10 Edgemont 2, serija
15:30 Obična klinka, serija
15:50 Dharma i Greg 4, humoristična serija
16:15 Briljanteen (R)
16:55 Tajne velikog Mekonga, dokumentarna serija
17:50 Top Gear 10: Bocvana Specijal, dok. serija
18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
19:30 Teletubbies
20:00 Euro 2012., emisija
21:00 Zločinci u odijelima 1
21:45 CSI: Las Vegas 11, serija
22:30 Mučke 1A, humoristična serija
23:00 Bitange i princeze 2, humoristična serija
23:35 Političareva žena, mini-serija
01:35 Retrovizor: Kalifornikacija 3, humoristična serija
02:05 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
02:50 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
03:35 Noćni glazbeni program

05:40 I tako to..., serija
06:05 Neustrašivi Scooby-doo, crtana serija
06:30 Beba Felix, crtana serija
06:55 Kad lišće pada
07:45 TV izlog
08:00 Strasti Orijenta
09:45 TV izlog
10:00 Walker, teksaški rendžer
11:55 Zauvijek susjedi
13:05 IN magazin R
13:55 Walker, teksaški rendžer
15:50 Zauvijek susjedi
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:45 Iznad zakona, igrani film
23:40 Dugi oproštaj, igrani film
02:00 Urbana legenda 3: Krava Mary, igrani film
03:30 Magazin MMA Lige
03:55 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV
06:00 Kraj programa

06:15 RTL Danas
06:55 Dragon Ball Z
07:40 PopPixie
07:55 Moji džepni ljubimci
08:10 Kismet - okovi sudbine
09:20 Vatreno nebo
10:25 Ekkluziv Tabloid
11:05 Večera za 5
11:55 Krv nije voda
13:05 Poroci Miamijsa
14:05 Poroci Miamijsa
15:05 Ezel
16:05 Ezel
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Večera za 5
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Kismet - okovi sudbine
21:00 Skakač - TV premijera, igrani film
22:40 Punisher, igrani film
00:30 Izuzetna hrabrost, igrani film
02:25 Astro show, show, emisija uživo
03:25 RTL Danas

SUBOTA
30.6.2012.

06:37 Najava programa
06:42 Drugo mišljenje: Zaštita oka (R)
07:12 Međimurska zlatarija, emisija pučke i predajne kulture
07:55 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Moja draga Klementina, američki film
09:50 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Narodna medicina: Svaki čovjek ima uza se tri osnovna lijeka, dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine
13:15 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:30 Loša vjera, belgijsko-francuski film
16:05 Madagascar, dokumentarna serija
17:00 Vijesti u pet
17:15 Alpe Dunav Jadran
17:45 Reporteri - izbor: Invazija na Lampedusu
18:50 Najbolje od Globalnog sijela
19:20 Loto 7/39

19:25 Najava programa
19:30 Dnevnik
20:10 Maršal Žukov, dokumentarni film
21:00 Danova prava ljubav, američki film
22:40 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:20 Goyini duhovi, američko-španjolski film
01:15 Filmski maraton: Trijaža, irsko-belgijsko-francuski film
02:50 Filmski maraton: Noćni čuvar, danski film
04:35 CSI: Las Vegas 11, serija
05:20 Prizma, (R)
06:05 Alpe Dunav Jadran (R)

07:15 Najava programa
07:20 Moć sudbine, telenovela
08:05 Majstori svirači: Vrbovec
08:35 Animanijaci 1, crtana serija
09:00 Priče u slikama 2, serija
09:15 Mala Tv (R)
09:45 Kućni svemirci
10:15 Superbrat, danski film za djecu
11:45 Filmska matineja: U ropstvu: Istinita priča o Fanny Kemble, američki film
15:35 Odabrao Đelo H.: Mona Lisino prokletstvo, dokumentarni film (R)
16:25 Među nama: Što znamo o ljudskom mozgu (R)
16:55 Ružiona (R)
17:25 Na rubu znanosti: Biostanovanje (R)
18:15 Boje turizma (R)
19:05 Teletubbies
19:30 Garaža (R)
19:55 Večeras
20:00 Euro 2012., emisija
21:00 Novalja: MIK - Melodije Istre i Kvarnera, prijenos
22:30 CSI: Las Vegas 11
23:15 Mučke 1A, humoristična serija
23:45 Bitange i princeze 2, humoristična serija
00:20 Johan Falk, serija
01:50 Novalja: MIK - Melodije Istre i Kvarnera, snimka proglašenja pobjednika
02:10 Judita (R)
03:25 Noćni glazbeni program

06:00 Bijele udovice, zabavna emisija
07:25 TV Izlog
07:40 Dodir s neba, serija

08:40 Ptica trkačica, serija
09:05 Lego Ninjago, crtana serija R
09:30 Gormiti, crtana serija R
09:55 Pokemoni, R
10:20 Pokemoni, crtana serija
10:45 Klub otpisanih, serija
11:15 Sestra Hawthorne, serija
12:15 Hitna Miami, serija
13:15 Igra života, igrani film
15:05 Mravator, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:10 Periferija City, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Od kolijevke pa do groba, igrani film
22:00 Kartel, igrani film
00:10 Iznad zakona, film R
02:00 I moje dijete bi to moglo, igrani film
03:30 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Sestra Hawthorne, serija R
06:30 Hitna Miami, serija R
07:15 Kraj programa

04:45 RTL Danas, (R)
05:20 Dragon Ball Z, animirani film
06:50 PopPixie, crtani film
08:10 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
08:35 Učilica, kviz za djecu
09:10 TV prodaja
09:25 Colombo, kriminalistička serija
11:20 TV prodaja
11:35 Poroci Miamijsa, serija
12:40 Poroci Miamijsa, serija
13:45 TV prodaja
14:00 Zaljubljeni do ušiju, igrani film, romantična komedija
15:45 Skakač - TV premijera, film, znanstveno-fantastični/avanturistički (R)
17:25 Discovery: Preživjeti divljinu - Aljaska, dokumentarna serija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, (R)
20:00 Hrabri Pero, igrani film
21:40 Policajac s Beverly Hillsa 3, igrani film, akcijska komedija
23:35 Na zmajevom putu, igrani film, akcijski
01:30 Astro show, emisija uživo
02:30 RTL Danas, (R)
03:05 Discovery: Dagerman - Unutar kratera, avanturistička dok.serija
03:50 Kraj programa

NEDJELJA
1.7.2012.

06:35 Najava programa
 06:40 Duhovni izazovi, (R)
 07:20 Normalan život, emisija
 08:00 Zlatna kinoteka: Gola džungla, američki film
 09:35 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 ni DA ni NE: Besplatno visoko obrazovanje
 11:00 Poirot 5, serija
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mary Higgins Clark: Voli glazbu, voli ples - američki film
 17:00 Vijesti u pet
 17:15 Mir i dobro
 17:55 Vrtlara (R)
 18:30 Ljepom našom: Split
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 U registraturi, TV serija
 21:10 Festival zabavne glazbe Split 2012. - prijenos finalne večeri
 22:45 Dnevnik 3
 23:10 Vijesti iz kulture
 23:25 Pošteno i prema zakonu 1, serija
 00:10 Festival zabavne glazbe Split 2012., snimka proglašenja pobjednika
 00:30 Dr. Oz 1b, talk show
 01:20 Nedjeljom u dva
 02:20 Mary Higgins Clark: Love Music, Loves to Dance - američki film
 03:50 Euro 2012., snimka finala (R)
 05:35 Skica za portret
 05:40 Najbolje od Globalnog sijela (R)

06:55 Najava programa
 07:00 Judita (R)
 08:15 Prijatelji 3
 09:10 Vesele trojke
 09:35 Silvestrovi i Čičijevi tajne, crtana serija
 10:00 Merlin 3, serija za djecu
 10:48 Biblija
 10:58 Trviž: Misa, prijenos
 12:00 Duhovni velikani: Diva Grabovčeva, dokumentarni film
 12:35 Filmska matineja: Umrstva u ulici Morgue, američko-francuski film
 15:55 Škrinja: Kina
 16:40 Olimpijci, dok. serija
 17:10 Strani igrani film
 19:05 Teletubbies
 19:30 Glazbeni specijal
 20:00 Euro 2012., emisija
 20:35 Euro 2012., prijenos finala
 22:35 Euro 2012., emisija
 23:20 Euro 2012., sažetak
 23:35 Filmski boutique: Bijeli

pas, američki film
 01:05 Noćni glazbeni program

07:15 Klub otpisanih, serija R
 07:45 TV Izlog
 08:00 Dodir s neba, serija
 08:55 Ptica trkačica
 09:20 Lego Ninjago
 09:45 Gormiti, crtana serija
 10:15 Pokemoni, crtana serija R
 10:40 Pokemoni, crtana serija
 11:05 Bijele udovice, zabavna emisija
 12:30 Teritorij Apača, igrani film
 13:50 Luda podmornica, film
 15:55 Vragolasti Denis, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Vragolasti Denis, igrani film - nastavak
 18:00 Nad lipom 35, show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Periferija City, serija
 21:00 Neženja, igrani film
 22:55 Red carpet, showbiz magazin
 00:15 Od kolijevke pa do groba, igrani film, R
 02:00 Gospodari iluzija, show
 02:50 Red Carpet, showbiz magazin R
 04:00 Dodir s neba, serija R
 04:50 Dnevnik Nove TV R
 05:40 Kraj programa

05:10 RTL Danas, (R)
 05:45 Dragon Ball Z
 07:20 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 08:30 Ben 10: Ultimate Alien
 08:55 TV prodaja
 09:10 Columbo, kriminalistička serija
 10:50 TV prodaja
 11:05 Poroci Miamijsa, serija
 12:05 Poroci Miamijsa, serija
 13:05 TV prodaja
 13:20 Zaljubljeni do ušiju, igrani film, romantična komedija
 15:00 Hrabri Pero, igrani film, animirani (R)
 16:35 Budva na pjenu od mora, humoristična serija (R)
 17:45 Ekkluziv Vikend, zvjezdani magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
 20:00 Budva na pjenu od mora, humoristična serija
 21:00 Raskrižje, film, drama
 22:55 CSI: Miami, serija
 23:50 CSI: Miami, serija
 00:45 CSI: Miami, serija
 01:35 Astro show, emisija uživo
 02:35 RTL Danas, (R)
 03:10 Discovery: Dangerman

HRT2 04.07.2012. 13:00

Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
 Godina proizvodnje: 2006.; Epizoda: 1

U prvoj emisiji ciklusa »Idemo u Ameriku« Goran Milić nam predstavlja New York. Atraktivnim snimkama iz broda, neboderskih visina i s ulica, susretima s taksistima, policajcima, homoseksualcima, glazbenicima, ortodoksnim Židovima, Milić nam otkriva velike promjene u

američkoj metropoli u posljednjih dvadesetak godina. New York nije više grad kriminala, droge i prostitucije, ali stanarina za jednosobni stan dostiže 4000 dolara mjesečno. Mladi crnac, šetajući pse, zarađuje 200 dolara za dva sata. Medaljon koji daje pravo na bavljenje taksi prijevozom stoji 400.000 dolara!

Kamera: Dragutin Ramadža
 Redatelj: Željko Musić
 Produkcija: HTV
 Urednik: Goran Milić

- Vulkan, avanturistička dokumentarna serija
 03:55 Discovery: Dangerman - Unutar kratera, avanturistička dokumentarna serija
 04:40 Kraj programa

**PONEDJELJAK
 2.7.2012.**

06:12 Najava programa
 06:17 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Divlji Plamen 3, serija
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
 11:05 Prirodni svijet 4: Crna mamba - smrtonosna opasnost, dok. serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Moć sudbine
 13:15 Inside the Osmonds, američki film
 15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Gorski liječnik 3, serija
 17:00 Vijesti u pet
 17:20 HAK - Promet info
 17:25 Hrvatska uživo
 17:55 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Hrvatska u ratu, dokumentarna serija
 18:30 Dr. Oz, talk show
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Puls Hrvatske

21:40 Ciklus europskog filma: Državni neprijatelj br. 1, francuski film (1. dio)
 23:35 Dnevnik 3
 00:05 Vijesti iz kulture
 00:20 Ciklus ljubica - R.Pilcher: Ljubav bez straha, TV film
 01:50 Dr. Oz 1b, talk show
 02:35 Zločinci u odijelima 1, serija
 03:35 CSI: Las Vegas 11
 04:20 Skica za portret
 04:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Velike utakmice Dinama i Hajduka - Dinamo-Hajduk 3:3, 1987. i Hajduk-Dinamo 2:3, 1990. (R)
 05:25 Divlji Plamen 3, serija

06:55 Najava programa
 07:00 Moć sudbine
 07:45 Teletubbies
 08:10 Na kraju ulice: Vjetar
 08:35 Fantastični prijatelji 2
 09:00 H2O Uz malo vode! 2
 09:25 Jura Hura: Dobročinstvo
 10:00 Gradić Wakkaville, crtana serija
 10:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Velike utakmice Dinama i Hajduka - Dinamo-Hajduk 3:3, 1987. i Hajduk-Dinamo 2:3, 1990.
 11:25 Gorski liječnik 3, serija
 12:10 Plodovi zemlje
 13:00 Idemo na sjever s Goranom Milićem
 13:45 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Početak rata i konačnog raspada Jugoslavije, dokumentarna serija
 14:15 Ljubav u zaleđu
 15:00 Glazba, glazba...
 15:15 Edgemont 2, serija
 15:40 Obična klinka, serija

16:05 Dharma i Greg 4, humoristična serija
 16:30 Mijenjam svijet: Operacija Opera 26' (R)
 17:00 Euro 2012., snimka finala (R)
 17:50 Top Gear 10, dokumentarna serija
 18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
 19:30 Teletubbies
 20:00 Dražesni pupoljci svibanjski 1, serija
 20:45 Zločinci u odijelima
 21:45 CSI: Las Vegas 11
 22:30 Mučke 1A
 23:00 Opera pod zvijezdama
 00:45 Retrovizor: Kalifornikacija 3, humoristična serija
 01:15 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
 02:00 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
 02:45 Noćni glazbeni program

05:40 I tako to..., serija
 06:05 Neustrašivi Scooby-doo, crtana serija
 06:30 Beba Felix, crtana serija
 06:55 TV izlog
 07:45 Kad lišće pada, serija R
 08:00 TV izlog
 08:50 Strasti Orijeanta, serija R
 10:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
 11:55 Zauvijek susjedi, serija R
 13:05 IN magazin R
 13:55 Walker, teksaški rendžer, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Strasti Orijeanta, serija
 22:00 Večernje vijesti
 22:20 Potkupljivač, film
 00:30 Neženja, igrani film, R

02:20 Živa meta, serija
03:10 Seinfeld, serija
03:55 Ezo TV, tarot show
04:50 Dnevnik Nove TV R
05:40 Kraj programa

06.10 RTL Danas, (R)
06.45 Dragon Ball Z
07.35 PopPixie, crtani film
07.45 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
08.00 Ezel, dramska serija
08.55 Ezel, dramska serija
09.40 TV prodaja
09.55 Kismet - okovi sudbine, dramska serija
10.50 TV prodaja
11.05 Vatro nebo, telenovela
12.05 Ekkluziv Vikend, zvjezdani magazin (R)
12.45 TV prodaja
13.00 Večera za 5, (R)
13.55 Poroci Miamijsa, kriminalistička serija
14.50 Poroci Miamijsa, kriminalistička serija
15.50 Ezel, dramska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Ezel, dramska serija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5, (R)
20.00 Kismet - okovi sudbine, dramska serija
20.50 Hawaii Five-0, serija
21.45 Hawaii Five-0, serija
22.35 Odstrel, akcijska serija
23.30 RTL Vijesti
23.45 CSI: Miami, serija
00.35 CSI: Miami, serija
01.25 Astro show, emisija uživo
02.25 CSI: Miami, serija
03.10 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

**UTORAK
3.7.2012.**

06:09 Najava programa
06:14 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
09:05 Divlji Plamen 3, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
11:05 Prirodni svijet 4: Rajske ptice, dok. serija
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine, telenovela
13:15 The Man from Left Field (Igrač iz lijevog

polja), američki film
15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 3, serija
17:00 Vijesti u pet
17:25 Hrvatska uživo
17:55 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Previranje u Bosni i Hercegovini, dokumentarna serija
18:30 Dr. Oz, talk show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Boje turizma
21:00 Michelle Vaillant, francuski film
22:35 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:20 Seks i grad, serija
23:50 Ciklus ljubica - R.Pilcher: Novi početak, TV film
01:20 Dr. Oz 1b, talk show
02:05 Zločinci u odijelima 1, serija
02:50 CSI: Las Vegas 11, serija
03:35 Skica za portret
03:45 Najbolje iz povijesti HTV-a: Hajduk seli u Poljud, dok. film (R)
05:00 Vrtlarica (R)
05:25 Divlji Plamen 3, serija

06:55 Najava programa
07:00 Moć sudbine, telenovela
07:45 Teletubbies
08:10 Na kraju ulice: Bicikl
08:35 Fantastični prijatelji 2, serija za djecu
09:00 H2O Uz malo vode! 2, serija za mlade
09:25 Jura Hura: Konjski dan
10:00 Gradić Wakkaville, crtana serija
10:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Hajduk seli u Poljud, dok. film
11:25 Gorski liječnik 3, serija
12:15 Rijeka: More
12:45 Hrvatska kronika BiH
13:00 Idemo na sjever s Goranom Milićem
13:45 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Hrvatska u ratu, dok. serija
14:15 Ljubav u zaleđu, telenovela
15:00 Glazba, glazba...
15:15 Edgemont 2, serija
15:40 Obična klinka, serija
16:05 Dharma i Greg 4, humoristična serija
16:30 Rekonstrukcija: Elemental
17:00 Napjevi naroda San - Plesni festival u pustinji Kalahari, dok. film
17:50 Top Gear 10, dokumentarna serija
18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija

19:30 Teletubbies
20:00 Družesni pupoljci svibanjski 1, serija
20:45 Zločinci u odijelima 1, serija
21:30 CSI: Las Vegas 11, serija
22:15 Mučke 1A, serija
22:45 Bitange i princeze 2, serija
23:20 Ružiona
23:50 Šaptačica duhovima 5, serija
00:35 Retrovizor: Kalifornikacija 3, humoristična serija
01:05 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
01:50 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
02:35 Noćni glazbeni program

05:40 I tako to..., serija
06:05 Neustrašivi Scooby-doo
06:30 Beba Felix, crtana serija
06:55 Kad lišće pada, serija R
07:45 TV izlog
08:00 Strasti Orijenta, serija R
09:45 TV izlog
10:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:55 Zauvijek susjedi, serija R
13:05 IN magazin R
13:55 Walker, teksaški rendžer, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Muljator, igrani film
00:05 Potkupljivač, film R
02:05 Živa meta, serija
02:55 Seinfeld, serija
03:40 Ezo TV, tarot show
04:40 Dnevnik Nove TV R
05:30 IN magazin R
05:40 Kraj programa

06.15 RTL Danas, (R)
06.55 Dragon Ball Z
07.40 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci, crtani film (R)
08.10 Ezel, dramska serija
09.10 Ezel, dramska serija
09.55 TV prodaja
10.10 Kismet - okovi sudbine, dramska serija
11.05 TV prodaja
11.20 Vatro nebo, telenovela
12.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.45 TV prodaja
13.00 Večera za 5, (R)
13.55 Poroci Miamijsa, serija
14.50 Poroci Miamijsa, serija
15.50 Ezel, dramska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Ezel, dramska serija

18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5, (R)
20.00 Kismet - okovi sudbine
20.50 Baš kao ona, igrani film
23.10 Zakon i red, serija
00.00 Zakon i red, serija
00.55 RTL Vijesti
01.10 Hawaii Five-0, serija
02.00 Astro show, emisija uživo
03.00 Hawaii Five-0, serija
03.45 RTL Danas, (R)
04.20 Kraj programa

**SRIJEDA
4.7.2012.**

06:12 Najava programa
06:17 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Divlji Plamen 3, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
11:05 Prirodni svijet 4: Crni medvjedi iz North Woodsa, dok. serija
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine, telenovela
13:15 Plainsong, američki film
15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 3, serija
17:00 Vijesti u pet
17:25 Hrvatska uživo
17:55 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Rat u Bosni i Hercegovini, dokumentarna serija
18:28 Dr. Oz, talk show
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:03 Cern: U potrazi za božjom česticom, popularnoznastveni film
20:33 GSS - spas u planini, dokumentarna serija
21:03 Baci mamu iz vlaka, američki film
22:35 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:20 Seks i grad, serija
23:50 Glava u oblacima, britansko-kanadski film
01:50 Vrijeme je za jazz: Gerald Clayton Trio (R)
02:50 Zločinci u odijelima 1, serija
03:35 CSI: Las Vegas 11
04:20 Skica za portret
04:40 Idemo u Ameriku
05:25 Divlji Plamen 3, serija

06:53 Najava programa
06:58 Moć sudbine, telenovela
07:43 Teletubbies
08:08 Na kraju ulice: Tjelovježba
08:35 Fantastični prijatelji 3
09:00 H2O Uz malo vode! 2
09:25 Jura Hura: Mali kralj, veliki lov
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:00 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
13:45 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Previranje u Bosni i Hercegovini, dokumentarna serija
14:15 Ljubav u zaleđu
15:00 Glazba, glazba...
15:15 Edgemont 2, serija
15:40 Obična klinka, serija
16:05 Dharma i Greg 4, serija
16:30 City folk 2012: Prag
17:00 Bikini - otoci iz snova u zabranjenom području, dokumentarni film
17:50 Top Gear 10, dokumentarna serija
18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
19:30 Teletubbies
20:00 Družesni pupoljci svibanjski 1, serija
20:45 Zločinci u odijelima 1, serija
21:30 CSI: Las Vegas 11
22:15 Mučke 1A, serija
22:45 Bitange i princeze 2
23:20 Šaptačica duhovima 5
00:05 Retrovizor: Kalifornikacija 3, serija
00:35 Retrovizor: Dobra žena 1
01:20 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
02:05 Noćni glazbeni program

05:40 I tako to..., serija
06:05 Neustrašivi Scooby-doo
06:30 Beba Felix
06:55 Kad lišće pada, serija R
07:45 TV izlog
08:00 Strasti Orijenta, serija R
09:45 TV izlog
10:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:55 Zauvijek susjedi, serija R
13:05 IN magazin R
13:55 Walker, teksaški rendžer
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Za ljubav je potrebno dvoje, igrani film
00:15 Oglas donosi smrt, film
02:15 Živa meta, serija
03:05 Seinfeld, serija
03:50 Ezo TV, tarot show
04:50 Dnevnik Nove TV R

05:40 Kraj programa

06.10 RTL Danas, (R)
 06.50 Dragon Ball Z
 07.35 PopPixie, crtani film
 07.50 Moji džepni ljubimci, crtani film (R)
 08.05 Ezel, dramska serija
 09.10 Ezel, dramska serija
 09.55 TV prodaja
 10.10 Kismet - okovi sudbine
 11.00 TV prodaja
 11.15 Vatro nebo, telenovela
 12.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
 12.45 TV prodaja
 13.00 Večera za 5, (R)
 13.50 Poroci Miamijsa, serija
 14.50 Poroci Miamijsa, serija
 15.45 Ezel, dramska serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Ezel, dramska serija
 18.00 Upoznaj Hrvatsku - specijalna emisija Hrvatske turističke zajednice, informativna emisija
 18.15 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5, (R)
 20.00 Kismet - okovi sudbine
 20.50 Zaboravljeni zločin, igrani film, kriminalistička drama
 22.55 Luda vožnja, igrani film, triler/ horor
 00.45 RTL Vijesti
 01.00 Zakon i red, serija
 01.50 Astro show, emisija uživo
 02.50 Zakon i red, serija
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

ČETVRTAK 5.7.2012.

06.09 Najava programa
 06.14 Riječ i život: Tko nas i kako treba?, religijska emisija
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 Vijesti
 09.05 Divlji Plamen 3, serija
 09.50 Vijesti iz kulture
 10.00 Vijesti
 10.10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
 11.05 Prirodni svijet 4: Venezuelanski orao majmunožder, dok. serija
 12.00 Dnevnik
 12.30 Moć sudbine, telenovela
 13.15 Riding the Bus With My Sister, američki film
 15.00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 15.15 Ponos Ratkajevih, serija
 16.05 Gorski liječnik 3, serija
 17.00 Vijesti u pet
 17.25 Hrvatska uživo
 17.55 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Kraj rata u Hrvatskoj, dokumentarna serija
 18.30 Dr. Oz, talk show
 19.12 20pet, kviz
 19.30 Dnevnik
 20.10 Kratki susreti
 20.35 Moć boja, dok. serija
 21.00 F.I.S.T., američki film
 23.25 Otvoreno
 00.15 Dnevnik 3

00.45 Vijesti iz kulture
 01.00 Seks i grad, serija
 01.30 Riding the Bus With My Sister, američki film
 03.05 Zločinci u odijelima 1, serija (R)
 03.50 CSI: Las Vegas 11, (R)
 04.35 Skica za portret
 04.55 Kratki susreti (R)
 05.25 Divlji Plamen 3, serija

06.55 Najava programa
 07.00 Moć sudbine, telenovela
 07.45 Teletubbies
 08.10 Na kraju ulice: Vrijeme
 08.35 Fantastični prijatelji 3
 09.00 H2O Uz malo vode! 2
 09.25 Jura Hura: Kad odra stem, bit ću...
 10.00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.00 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
 13.45 Jugoslavija - država za jedno stoljeće: Rat u Bosni i Hercegovini, dokumentarna serija
 14.15 Ljubav u zaleđu
 15.00 Glazba, glazba...
 15.15 Edgemont 2, serija
 15.40 Obična klinka, serija
 16.05 Dharma i Greg 4, serija
 16.30 Traumatologija
 17.00 Povratak gline - zaboravljenog materijala, dokumentarni film
 17.50 Top Gear 10
 18.45 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
 19.30 Teletubbies

20.00 Dražesni pupoljci svibanjski 1, serija
 20.45 Zločinci u odijelima 1, serija
 21.30 CSI: Las Vegas 11
 22.15 Mučke 1A, serija
 22.45 Bitange i princeze 2
 23.20 Šaptačica duhovima 5
 00.05 Retrovizor: Kalifornikacija 3, serija
 00.35 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
 01.20 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
 02.05 Noćni glazbeni program

05.40 I tako to..., serija
 06.05 Neustrašivi Scooby-doo
 06.30 Beba Felix
 06.55 Kad lišće pada, serija R
 07.45 TV izlog
 08.00 Strasti Orijenta, serija R
 09.45 TV izlog
 10.00 Walker, teksaški rendžer, serija R
 11.55 Zauvijek susjedi, R
 13.05 IN magazin R
 13.55 Walker, teksaški rendžer
 15.50 Zauvijek susjedi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.05 Kad lišće pada, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Strasti Orijenta, serija
 22.00 Večernje vijesti
 22.20 Provjereno
 23.20 Bijeli prah, igrani film
 01.45 Magazin MMA Lige
 02.15 Melissa P., igrani film
 03.45 Glupost nije zapreka, serija

04.05 Ezo TV, tarot show
 04.50 Dnevnik Nove TV R
 05.40 Kraj programa

06.15 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.55 Dragon Ball Z
 07.40 PopPixie, crtani film
 07.55 Moji džepni ljubimci, crtani film (R)
 08.10 Ezel, dramska serija
 09.10 Ezel, dramska serija
 10.00 TV prodaja
 10.15 Kismet - okovi sudbine
 11.10 TV prodaja
 11.25 Vatro nebo, telenovela
 12.35 Ekkluziv Tabloid, (R)
 12.50 TV prodaja
 13.05 Večera za 5
 13.55 Poroci Miamijsa
 14.55 Poroci Miamijsa
 15.55 Ezel, dramska serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Ezel, dramska serija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5, (R)
 20.00 Kismet - okovi sudbine
 20.50 Prsten Nibelunga, mini serija, fantastični/ epsko-povijesni TV event
 00.10 RTL Vijesti
 00.25 Luda vožnja, igrani film, triler/ horor
 02.00 Astro show, show, emisija uživo
 03.00 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.35 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izrazno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18.30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14.40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

alan ford

PRVI NASTAVAK DRUGOG POKUŠAJA KAMPANJE DA »ALAN FORD« UDE U OBVEZNU ŠKOLSKU LEKTIRU

Junaci svačije knjižnice

Našu akciju da Ministarstvo rasvjete i prosvjete »Alana Forda« uvrsti kao obvezno školsko štivo danas nastavljamo opisom još tri lika iz ovoga stripa. Riječ je o osobama koje po godinama i tjelesnim sposobnostima najviše sliče, ali i o osobama koje, kao i svaka osoba, imaju svoju prepoznatljivu osobnost. Prvoj je, iako ničim to ne zaslužuje (ili upravo stoga),

Šef u boljem izdanju Magnusa i Bunkera

povjereno formalno upravljanje grupom TNT. Uloga druge je misterij za sve čitatelje, ali valjda je u tome i bit biti tajnim agentom. A treća? O toj je Bob Rock jednom (u knjižici naslova »Kad srce radi bi-bim, ba-bam«) rekao da bi im svima u grupi TNT mogao biti i otac i djed i šukundjed i još dalje od toga. Iako vjerujemo da ste pogodili o koje tri osobe je riječ, krenimo redom s odgonetanjem. Najprije odgovor na pitanje iz prethodnog broja »Hrvatske riječi«.

BOLESNO TIJELO I POSPANI DUH

Da, da, poštovani čitatelji. Ako ste pomislili da je osoba koja je u »Alanu Fordu«, najavljujući veličanstveni spektakl, rekla: »Djeco, plaćite, pa će vas majke povesti u cirkus«, ista ona koja je, nakon što je pozvonila na vrata Kluba milijardera rekla: »Kako je ovdje lijepo! Dođe mi da se i ja tu učlanim«, dobro ste pomislili. Da, da. Pogodili ste da je riječ o Šefu u čijoj osobnoj iskaznici, ako je ima, piše Gervasius Twinklenminklensson.

Magnus i Bunker ovome su liku namijenili sve značajke kakvim podređeni doživljavaju nadređene, pa i još neku više. Vječito pospan, Šef je oličenje lijenosti; nepotrebno strog, on demonstrira svoju moć; debeo i teško pokretan, primjer je nesposobnosti. Riječju, teško da se kod Šefa može pronaći i jedna pozitivna osobina. Pa ipak, i kao takav, Šef je kao i svi likovi »Alana Forda« u biti simpatična osoba. U kombinaciji sa svojim vječito bolesnim drugom i Skvikijem predstavlja najslabiji dio grupe TNT, kojega je, zarad sigurnosti uspjeha, bolje izostaviti iz zadatka negoli mu ga povjeriti. Stoga je i teško sjetiti se kada je ostatak ekipe njemu mogao zahvaliti na uspješno riješenom zadatku, ali je svakako detalj vrijedan pažnje onaj iz epizode »Bradati pljačkaši« kada je, nakon što su Sir Oliveru, lopovi opljačkali ono što je na prijevaru zaradio, Skviki izgrickao novac grupe TNT zaraden u cirkusu.

Sam lik Šefa, kao i svih u grupi TNT, mijenjao se tijekom 75 epizoda i svojim izgledom i karakternim osobinama. S početka nešto mršaviji, okretniji i odlučniji Šef je vremenom bivao sve deblji, sporiji i nesposobniji, doživljavajući svoje vrhunce u epizodama »Ljekovita voda« i »Pukovnik Kattycat«.

Pa ipak, i od Šefa u grupi TNT postoji nesposobniji agent. Riječ je o onom kojemu je jednom prigodom rekao kako ne bi živio kada ne bi vječito umirao. Kada bi i ovo bilo uvršteno u rubriku pitanja, lakšeg odgovora vjerojatno ne biste mogli zamisliti.

Riječ je o uvjerljivo najbeskorisnijem članu grupe TNT koji je prava enciklopedija bolesti. Čir na dvanaestopalačnom crijevu, azijske boginje, kostobolja, upala uha i magareći kašalj, samo su

Jeremija daje svoj maksimum u borbi protiv zla

29. lipnja 2012.

Broj Jedan u svojim poznim godinama u vrijeme Trojanskog rata

dio bogatog repertoara bolesti koje su sa svih kontinenata zakačile Jeremiju.

U grupu TNT, pod imenom Jeremija Lešina, stigao je kao bolesni prodavač limuna kojemu se zdravstveno stanje nakon toga samo pogoršavalo. Istina, kao i u slučaju Šefa, Jeremija je prvih desetak epizoda u »Alanu Fordu«, i likom i tijelom, proveo kao prilično vitalni starac, ali su mu Magnus i Bunker nakon toga namijenili značajke po kojima je, ako je još živ, kod čitatelja ostao upamćen do danas. Bolesti su se iz broja u broj nagomilavale, pa je stoga opadala i njegova radna sposobnost. Jedino što blagotvorno djeluje na njegovo zdravlje su novac, hrana i pomisao na sanatorij s bogatim izborom lijekova. Međutim, kako u grupi TNT ničega od toga nema, Jeremija je dosadan kao i priča o njemu. Stoga vam preporučamo da do sljedećeg broja »Hrvatske riječi« uzmete u ruke neku od epizoda »Alana Forda« i usredotočite se na ovaj lik. Možda od njega nešto i naučite. Ako vam to dosadi, pozabavite se odgovorom na pitanje – tko je autor sentence u filozofiji dosad neopovrgnute istine koja glasi: ako kaniš pobijediti, ne smiješ izgubiti?

VRIJEME ZA ŠUTNJU, ŠUTNJA ZA NOVAC

Odgovor na ovo pitanje dugo nisu znali ni najvjerniji čitatelji »Alana Forda«. Razlog je jednostavan: nisu ni znali za njegovo postojanje, jer su ga Magnus i Bunker u strip uveli tek u 11. epizodi. Do tada je bio prisutan samo u naznakama.

Pravo ime, kao i mjesto njegova rođenja nikomu nije poznato i baš u tome i jest caka. Vrhunac crnog humora predvidio je da Mozak i Spiritus movens grupe TNT bude paralizirani poznat pod imenom Broj Jedan. Riječ je o osobi koja u biti personalizira Vrijeme i ujedno opovrgava tvrdnju kako se sve mijenja. Ne, u

slučaju Broja 1 ništa se suštinski nije promijenilo od Homera i Nelsona, kojemu je i dao onaj besmrtni savjet o pobjedi i porazu, pa do današnjih dana. Gledano s tamnije, u slučaju Magnusa i Bunkera realnije strane ljudi su prije svega sebljubivi, škrti, zavidni, gramzivi, osvetoljubivi, opaki, zli i pokvareni. Broj Jedan, kao sudionik svih značajnih događaja od postanka svijeta do danas, najmanje je poželjan svjedok svakom ljudskom biću. On je zrcalo njihovih nemirnih savjesti, a individualna povijest svakoga od njih nalazi se u crnoj knjižici u kojoj se nalaze i detalji poput onoga o policajcu broj 1234 Joeu Miracollou iz Detroita koji se oženio osamdesetšestogodišnjom staricom, a koja je nedugo nakon toga izvršila samoubojstvo skočivši sa šestog kata, ostavivši svom mužu cijelo nasljedstvo. Otežavajuća okolnost u toj priči jest ta što je starica bila uzeta.

Osim što sve zna, Broj Jedan zna i kada svoje znanje treba iznijeti u javnost, pa je stoga tajnost daleko poželjnija njegova osobina, za svakog čovjeka.

Kao takav, Broj Jedan rukovodi grupom TNT, držeći svoje podanike taman toliko gladnima i žednima koliko je dovoljno da ne umru. Skrovište ne dijeli u cvjećarnici s ostalim članovima grupe TNT nego mu je adresa negdje u metrou New Yorka u koje najčešće odlazi Grunf kao njegov posilni. Broj 1 lak je na štapu, kojega s posebnim zadovoljstvom isprobava na Bobu Rocku ili Šefu, iskazujući na taj način osobine pravoga vođe kojega se svi plaše i stoga i poštuju. Omiljeni hobiji su mu novac – kojega ima u milijunskim iznosima i kojega svojim podređenima dijeli na cente – i priče. Nezaboravne su epizode u kojima Broj Jedan, pričajući o Cezaru, Bijesnom Orlandu, Napoleonu ili Prevrtljivom Laffiteu, zapravo ispisuje povijest ljudskog roda, lišenu patetike i hiperboliziranih junaštava i dobrote. Upravo suprotno: svaki je od tih i mnogih drugih povijesnih likova prikazan kao karikatura, u biti mnogo više onakvim kakvim stvarno i zaslužuju biti opisani. Ovaj dio posebno je bitan ukoliko se uspoređi sa sadržajima koji su u osnovnim školama izučavaju u okviru književnosti i povijesti. Prava bi poslastica za čitatelje »Alana Forda« bila da je Broj Jedan kojim slučajem opisao glavne aktere Kosovske bitke, Seljačke bune ili Prvog srpskog ustanka. Stoga se Broj 1 plašeći mrze i mrzeći plaše i najviši i najniži slojevi društva, jer on predstavlja savršen spoj znanja i moći.

Konačno, od gomile različitih individua, uspio je napraviti tim u kojemu su podjednako potrebni i hrabrost i naivnost; u kojemu su upotrebljivi i kratki nervi i dugi prsti. Samo ako se njima zna upravljati. A Broj Jedan, pokazao je to u svakoj epizodi, to svakako zna.

Broj Jedan kao uvijek nepoželjan svjedok

Pitalica-stupica

S obzirom da smo u prošlom broju napravili slučajnu pogrešku, namjerno smo se odlučili za »pitalice-stupice«. Recimo prvo kako Alan svoje prijatelje nije htio napustiti ni za milijune i milijune dolara u epizodi »Žalosna priča o mladom bogatašu«, a ne u epizodi »Umro je bogati ujak«, kako smo naveli. A sad pitalica-stupica.

Epizodni lik u »Alanu Fordu« Nevid Ćoronja bio je:

- precizni mehaničar
- instruktor vožnje
- snajperist
- dirigent Simfonijskog orkestra gluhonijemih

ZAVRŠENO DRUGO EUROPSKO PRVENSTVO MANJINA U NJEMAČKOJ

Hrvati iz Srbije treći u Europi

U organizaciji Federalne unije nacionalnih manjina (FUEN) i krovne organizacije lužičkih Srba – Domovina u Njemačkoj, u gradu Bautzenu završeno je II. europsko nogometno prvenstvo manjina Europe. Inače, FUEN je savjetodavno tijelo Vijeća Europe sastavljeno od predstavnika 94 manjinske zajednice iz 32 europske države.

Reprezentacija

Stručni stožer

II. prvenstvo Europe za manjine održano je u Bautzenu i mnogo-brojnijim okolnim mjestima gdje u velikom postotku žive lužički Srbi još od VII. stoljeća. Ove godine domaćini prvenstva, lužički Srbi i njihova krovna organizacija »Domovina« proslavljaju veliki jubilej – 100 godina postojanja »Domovine«, što je ujedno bio i glavni razlog dobivanja organizacije ove važne sportske manifestacije. Za ovo natjecanje kod

domaćina je vladao velik interes, a na utakmice domaće momčadi dolazilo je i preko 3.000 navijača. Prema riječima domaćina, osim Crkve ni jedna druga institucija u posljednjih 20 godina nije mogla okupiti na jednomu mjestu toliki broj pripadnika ovog manjinskog naroda, kao netom održano prvenstvo i utakmice najbolje nogometne momčadi lužičkosrpske zajednice u Njemačkoj.

Na II. europskom prvenstvu manjina veoma uspješno je sudjelovala i nogometna vrsta hrvatske zajednice iz Srbije te je nakon osmodnevnoga razigravanja osvojila visoko treće mjesto. Nakon pobjede nad Turcima iz Grčke, Landinima iz Žitalije i Sjevernofrizijcima u grupnom dijelu natjecanja, s maksimalnim učinkom, naša reprezentacija je u četvrtfinalu pobijedila Nijemce iz Rusije. Veliki derbi, finale prije finala, odigran je 22. lipnja kada su se u polufinalu sastali finalisti prethodnog prvenstva Europe u Švicarskoj, Južni Tirol i Hrvati iz Srbije. I ovoga puta bolji takmac su bili nogometaši ove manjinske skupine u Italiji. Nakon toga, ekipa Južnog Tirola je u finalu svladala ekipu Roma iz Mađarske, a naši nogometaši su u doista dobroj predstavi pobijedili Koruške Slovence (1: 0) i osvojili treće mjesto na ovom prvenstvu.

Izbornik i trener Marinko Poljaković je na put u Njemačku poveo 18 nogometaša, među kojima su se kvalitetom tijekom prvenstva izdvojili Bojan Ušumović i Dejan Kekezović koji su izabrani u idealni tim europskih manjina.

Svoju šansu na II. europskom prvenstvu manjina iskoristili su i najmlađi članovi reprezentacije Hrvata iz Srbije, sedamnaestogodišnji Davor Poljaković, Kristijan Čorba, Dinko Kuntić, Slaven

Juriša i Marko Vujić, te se za budućnost i opstojnost reprezentacije Hrvata ne treba brinuti.

Osim nogometaša na put u Njemačku su krenuli i izbornik Marino Poljaković, liječnik dr. Zdravko Doko, tehniko i vođa puta Ivan Budinčević te predsjednik Odjela za sport Hrvatskoga nacionalnog vijeća Petar Kuntić.

Sve informacije o rezultatima svih utakmica na II. prvenstvu europskih manjina možete vidjeti na internetskom portalu www.europeada.eu.

P. K.

Mali »Dinamovci« u Beču

SONTA – Pedesetak članova nogometne škole sončanskoga Dinama boravilo je na trodnevnom gostovanju u Beču. Ugostile su ih sončanske obitelji *Hasanbašić* i *Mihaljev*, a sportski domaćin bio im je NK »Srbija 08 Wien«, s agilnim predsjednikom *Srdanom Stokićem*. U udarnom sportskom danu odigrane su četiri međusobne utakmice po dobnim skupinama. »Dinamovci« rođeni 1997. i '98. godine

poraženi su rezultatom 3:4, a najmlađi, rođeni 2003., '04. i '05. godine, rezultatom 2:7. Pobjede su zabilježili dječaci rođeni 1999. i 2000. godine, rezultatom 3:2, i 2001. godište rezultatom 4:1. Domaćini su djeci omogućili obilazak brojnih znamenitosti Beča, a na djecu su najjači dojam ostavili dvorac Marije Terezije i zabavni park Prater.

I. A.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodaje se ili izdaje garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13.

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Izdajem jednosoban komforan namješten stan – studentima ili mladom bračnom paru u Novom Sadu – blizu sportskog centra na Klisi! Tel.: 063/718-90-33.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića. Portret djevojčice s psom. Cijena 500 eura. Tel.: 061-4338-102.

Izdajem kompletno opremljen dvosoban apartman s četiri ležaja, čajnom kuhinjom, kupaonicom, velikom terasom i parkirnim mjestom 150 m od plaže, u Kraljevici na hrvatskom primorju. Tel.: 00381 63/7400209.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTŠ, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupaone, centralno grijanje (2 kombibojlera), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevnim satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

U najljepšem djelu Kertvaroša prodajem ulični odvojeni dio obiteljske kuće od cca 64 m², potrebna adaptacija. Cijena 15500 eura. Postoji sva infrastruktura. Tel.: 572-875 ili 063-8838747.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385- 51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLL. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Prodajem kolica za blizance marke PEREGO. Tel.: 064/1142257.

Hitno izdajem duplu sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlene cimerke u Novom Sadu. Tel.: 021-496-014.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važić će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- * Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

Priča je ovo o Slankamencu rođenom u Osijeku, mladom *Leonu Ajtlbezu*, studentu prava i plesaču koji je plešući dospio do zvijezda. Dakle, Leon je rođen u Osijeku, ali otac *Ivan* je rođen u Slankamenu gdje i danas živi baka *Anastazija*, a djed *Nikola* je pokojni. Mama *Melita* je Osječanka, ona i Ivan upoznali su se davnih dana u jednim svatovima, dopisivali se i zivkali telefonom, što ih je dovelo do bračne luke. Lijepa je Osječanka s Drave otplovila Dunavom, živjeli su u Slankamenu i uskoro je u Novom Sadu rođena *Ingrid* (1986.), a koju godinu potom i Leon, ali u osječkoj bolnici. Tada su već bili Osječani.

Osnovnu je školu završio u Osijeku, a potom i Opću gimnaziju, ali u vrtić nije išao, čuvala ga je baka. Sada je student na Pravnom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i vjeruje da će uskoro diplomirati, mada je zbog ljubavi prema plesu, pomalo zapostavio učenje.

Ljubav prema plesu, kako je to počelo? Još kao dječak, 11 godina, četvrti razred, zaljubio se u jednu vršnjakinju kojoj je obećao biti plesni partner na završetku druženja s učiteljicom. Obećanje je ispunio, a plesnu vještinu »pekao« kod mame, zadivio je i vršnjakinju i cijeli razred, učitelje i roditelje i ples mu se uvukao pod kožu. Bavio se tada i sportom, nogometom i vaterpolom, bio perspektivni junior osječke Olimpije i trenirao vaterpolo sa seniorima osječkog ligaša, trenirao usporedno i jedno i drugo, no ples ga je zaokupio i sportska su natjecanja otpala.

Ozbiljno se počeo baviti plesom kao srednjoškolac, tada u plesnom klubu D&D i upao u rang perspektivnih, s kojima su radili treneri iz Zagreba, *Nikolas Keno* i *Ksenija Pušćec*, s kojima je poslije nastupio u serijalu »Ples sa zvijezdama«. Napredak je bio osjetan pa je počeo uzimati i privatne sate, prvo u Osijeku, a potom i Zagrebu, ali isplatilo se. Leon i plesna par-

LEON AJTLBEZ, STUDENT I PLESAČ

Ples sa zvijezdama

nerica *Žana* postali su državni prvaci, a nakon nekoliko uzastopnih titula imali su vizu za nastupe na svjetskoj plesnoj sceni. Na prvom nastupu u Rigi, u Latviji, nisu se baš proslavili, ali led je probijen. Uslijedila su velika međunarodna natjecanja, a za njih su se počeli zanimati i sponzori, pa se lakše disalo, jer ples je veoma zahtjevan sport – obuća, odjeća, kostimi i gostovanja stoje i do 30, 40 tisuća kuna, a k tomu, po to se moralo ići najbliže u Ljubljani. Recimo, plesni turnir u Londonu, prikladna garderoba, povratna avionska karta i boravak u hotelu do tjeđan dana, stoje upravo toliko. Bilo je naporno, ali neponovljivo, i Leon je u kratkom periodu osvojio tri titule državnog prvaka, sudjelovao na dva europska i tri svjetska prvenstva, na brojnim plesnim turnirima, bio potpora nastupima brojnih glazbenih zvijezda, snimio podosta

spotova, ali u najljepšem mu je sjećanju ostao nastup na svjetskom prvenstvu u Tamporeu u Finskoj, gdje su u konkurenciji 86 ekipa uspjeli doći do polufinala.

Recesija ipak pogađa i ovako lijep sport, pa su Leon i njegova partnerica ostali bez sponzora i okrenuli se osobnom biznisu. Prešli su u plesni studio Calipso, gdje su svi imali obvezu podučavanja novih članica i članova, što su *Žana* i on s uspjehom odradili. Ponudeno im je da za studio vode školu plesa, da osiguraju nešto sredstava za klub, ali i za sebe. Radili su to od konca 2007. do konca 2008. i shvatili da od toga i sami mogu ostvariti zaradu. Od 2010. godine, Leon s djevojkom *Dijanom Šimonović* iz Jastrebarskog osniva vlastitu plesnu školu »Leon« i orijentalizirali su se na širenje plesne kulture i podučavanje svih koji za ples pokazuju zanimanje, a nije im bilo primarno

podučavati plesne parove za turnire i natjecanja. Uspjeli su, dolaze im Osječani od 7 do 77 godina, dolaze im samci koji su im zahvalni, jer čim ovladaju plesnom vještinom pronađu sebi partnera.

Leon se hvali da su jedini u Osijeku koji vode tečaj za mlade i jedini koji tim mladencima za prvi ples rade unikatnu koreografiju i mnogi su im na tome zahvalni, pa su vrlo često gosti na svadbenim svečanostima, među 200, 400, pa i 600 uzvanica.

Već pomalo nestrpljiv, pita me za zvjezdani ples, jer tako smo ugovorili susret. »To je neponovljivo, obradovao me poziv s HRT-a da sudjelujem u najgledanijem serijalu i na razgovor s g. *Sedmakom* došlo je nas 8. Već na prvom susretu dodijeli su nam i partnerice, a mene je dopala *Sandra Bagarić* i bio sam presretan. Nastupili smo u 4 emisije, presretan sam. Sandra i ja smo otvorili ples, publika nas je obožavala, ali žiri baš i ne, no u svakom sam slučaju zadovoljan. Poslije smo snimili prvi DVD s podosta poznatih lica, snimali smo za DM »Zaplešite s nama«, a partnerica mi je bila *Nikolina Pišek*. Na Festivalu Hrvatskog radija plesali smo s *Majom Šuput* i poslije snimili još dosta spotova, vrlo lijepo iskustvo«, pohvalio se Leon.

I došli smo do Vojvodine, do Slankamena. Leon tvrdi da rado odlazi s roditeljima k baki *Anastaziji*, uživaju u seoskoj idili, skoknu do Dunava na kečige i u vinogradu piju domaće vino. Odu i do Novog Sada, gdje živi stric *Mile*, oćev brat i teta, mamina sestra, pa tamo uživa u »landranju« s bratićem *Dorjanom* i sestrićnom *Irinom*. Novi Sad ga ljepotom podsjeć na Osijek, mada je nešto veći, a oduševljen je i gostoljubivošću i jednostavnošću tamošnje mladeži, dok je Slankamen za njega oaza mira i podsjeć ga na Vodicu, gdje godinama ljetuju, jer bakina je kuća podalje od turistićke vreve, u mirnoj uvali.

Slavko Žebić

Udarilo lito u pismu

Bać-Iva je bijo mirno dite. Tuć se ni voljijo, a najlipše se zno zasigrat sam, pa još kad mu mater dađe pisan-ku i klajbas. Još u škole je sastavljio pajtašma koikake pismice, pa su se oni malo pravili pametni prid curama. Još ga to drži. I dan danas više volji klajbas neg motiku, pa koikad znade i pribiližit štogoda. Iz glave. I iz duše. Bijo vi dana u jednomu selu pod Mađarckom, zvali ga da dojde međ take ko što je i on. Njegova ga lipo dotirala, a natirala ga i da se obrije. I brkove mu malo potkresala. »Pazi, neka mi puno oko žencki, još bi ti kaka mogla skobačit, pa eto mene jida«, veli mu kad ga je ispratila. Bać-Iva se samo obešenjački naškobijo i malo uvrnijo brk. Unaprid se radovo što će vidit ne što je njeve pismice samo čito. A od jednoga je još davno i knjigu dobijo. Bilo čeljadi iz cile države, od Subotice do Zemuna, a bome bili i nikaki iz prika i iz Bosne. Al još se on jednomu radovo više neg ičemu. Eto, uživo će vidit ne što su prvi kod njegovi, vada bi bijo red da dojdu pozdravit toliku čeljad. Ta čito je bać-Iva kaki su to sad dobri i spravni ljudi, eto, naj što ga svi slušu udesijo se čak na državne jasje. I još su priko novina rekli da će oni lipo otrisat sve što su uflekali ni što su bili prvi pri nji. Ko curica kad se nada momku, sve piška u gaće i čeka kaće ji vidit, kad no – šipak. Došla na gospoja što gleda na očale i svima se smeška, došo i jedan što je prija š njima sastavljio pismice, a sad nema vrimenta zoto od silne politike. Drugi nisu došli. Nemu oni vrimenta baš za svakoga paora, triba potrisat tolike fleke, pa još samo ako nema i kakigod novi. A i neće oni baš svakomu na noge. Ko im se oće klanjat, mora u njevu Varoš. I još jedno bać-Iva ne može prižalit, to ga je najviše ubolo u srce. Eto, radovo se što će ji beštelovat njeva televizija. Unaprid se sladi kad se siti kako će se samo kokošit prid materom i dadom, a još više prid komšilukom. Ni to baš ni mala stvar bit na televizije. Zovoga što sve to bešteluje i od toga divani, pišu da je mlad i da imade nikake velike škole. Misli se bać-Iva, ta šta, ni ni važno kaki je, samo nek je moj. Došo ponediljak. Čila familija i po komšiluka posidalo u tri fitalja šest prid televiziju. Bać-Iva svaj važan naljo jim katarke, nairošijo šešir, naduvo se ko čuran i samo se šeće vamo-namo. Počeli naši divanit, a on sve psst, pa psst, a baš su svi čutili. Redu se nikake zadruge, nikake vočke, bać-Iva već ne bi ni reko da su to njegovi. Malo se čudno divanu, dosta larmu ko š brda na brdo. I kažu sve lipo stoji, samo se boju da ope ne dojde kaka luja. Potli još samo rekli da će vi i ni i još nikaki sastavit Vladu ako se sporazumu i kaka će bit velika vručina vi dana. Prošli bać-Ivini, stali se niki drugi divanit, niko ji ne razumi. Bać-Iva je otrnijo televiziju i jako otpljunijo. Tako mu bilo, ko da si ga u po lita poljo ladnom vodom, od jada ni beknit ni mogo. Svi ga gledu ko malo ispod oka, al opet dađa najpamet-niji. »Znadete kako kažu, što ni bilo na televizije, to ni ni bilo. Džabe, dite, ti nama divaniš od nikaki vaši knjiga, mi smo zauvik zabardali samo ve što larmu. Sutra da ji vidim na sokaku, oma bi ji pozno međ iljadama, a koga na televizije nismo vidli, nećemo ga ni zabardat«, veli polako, ko kaki mudrac, da mu se svaka razumi. Tude se bać-Ive odjedamput srušijo svaj svit. Sad već ni marijo ni što ji je televizija priskočila. Ko zna, možda to što oni radu ni ni ništa vridno. Ko da niko drugi ne zna sastavljat koišta. A ko zna, možda ji njegovi ni ne sapu u svoje.

Piše: Ivan Andrašić

29. lipnja 2012.

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Ćiro Truhelka

Kada je i gdje rođen hrvatski arheolog i povjesničar umjetnosti Ćiro Truhelka?
 Koje je važne dužnosti obnašao?
 Gdje je vodio arheološka istraživanja?
 Čime se ponajviše bavio u istraživačkom radu?
 Koji je časopis uređivao?
 Koja su neka od njegovih djela?
 Kada je i gdje umro Ćiro Truhelka?

2. veljače 1865. godine u Osijeku.
 Kustos Strossmayerove galerije u Zagrebu, te kustos i ravatelj Zemaljskog muzeja u Sarajevu.
 Glasinac (ilirski grobovi), Donja dolina.
 Rimskim i srednjovjekovnim nalazima, novcem, stecima, albanolo-gijom.
 Glasnik zemaljskog muzeja.
 »Starobosanski pisani spomenici«, »Crte iz srednjeg vijeka«, »Starokršćanska arheologija«...
 18. rujna 1942. godine u Zagrebu.

Sedam čuda socijalizma:

1. Svatko je bio zaposlen.
2. Iako je svatko bio zaposlen, nitko nije ništa radio.
3. Iako nitko ništa nije radio, sve planove smo ispunja-vali 100%.
4. Iako su planovi bili ispunjeni 100%, trgovine su bile prazne.
5. Iako su trgovine bile prazne, svi su imali sve.
6. Iako su svi imali sve, svi su krali.
7. Iako su svi krali, nikad nam nije ništa falilo.

Došao muž u policiju, te kaže:

- Nestala mi je žena!
- Kada?
- Prije tjedan dana!
- A zašto dosad niste prijavili?
- Pa, do sada sam slavio sa prijateljima!

Pita nastavnica malog Pericu:

- Koja je oznaka za vodu?
- H₂O.
- A što znači H₂O+H₂O+H₂O?
- Hmmm... Pa poplava!

Sljedeći put kad me neka baba pita kad ću se udati pošto je red, ja ću je pitati kad će umrijeti - pošto je red.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN :: SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA * 29.6 - 2.7.2012. ***

I U VAŠEM GRADU OVOG VIKENDA SUPER PONUDA U KTC MARKETIMA

- ODGODA PLAĆANJA

ČEKOVIMA GRABANA DO 90 DANA

**Svinjska plečka bez koske
1kg**

498.504.90
498.90din

Persun veza

-13%

49.57.90
49.90din

**Pašteta 75g: jetrena,
goveđa, sa povrćem**

33.38.90
33.90din

Sok brusnica Frutti 1.75 L

81.107.90
81.90din

Sol 1Kg

29.31.50
29.90din

Tijesto fnda 250g

32.42.50
32.50din

**Sladoled Twice vanilija-
jagoda 1000 ml**

161.220.90
161.90din

**Bref Duo-Aktiv 3 X 60ml
Refill Pine**

244.388.90
244.90din

**Deterdžent za rublje Persil
Expert Regular Compact
8 KG**

1.259.1999.90
1.259.90din

NOVO

**KTC KLUB
VJERNOSTI**

**500,00 – 999,99 dinara
1.000,00 – 1.499,99 dinara
1.500,00 – 1.999,99 dinara**

**1 BOD
2 BODA
3 BODA...**

**SAKUPI I OSVOJI
opširnije
www.ktc.rs**

klasje

naših ravni 1985.

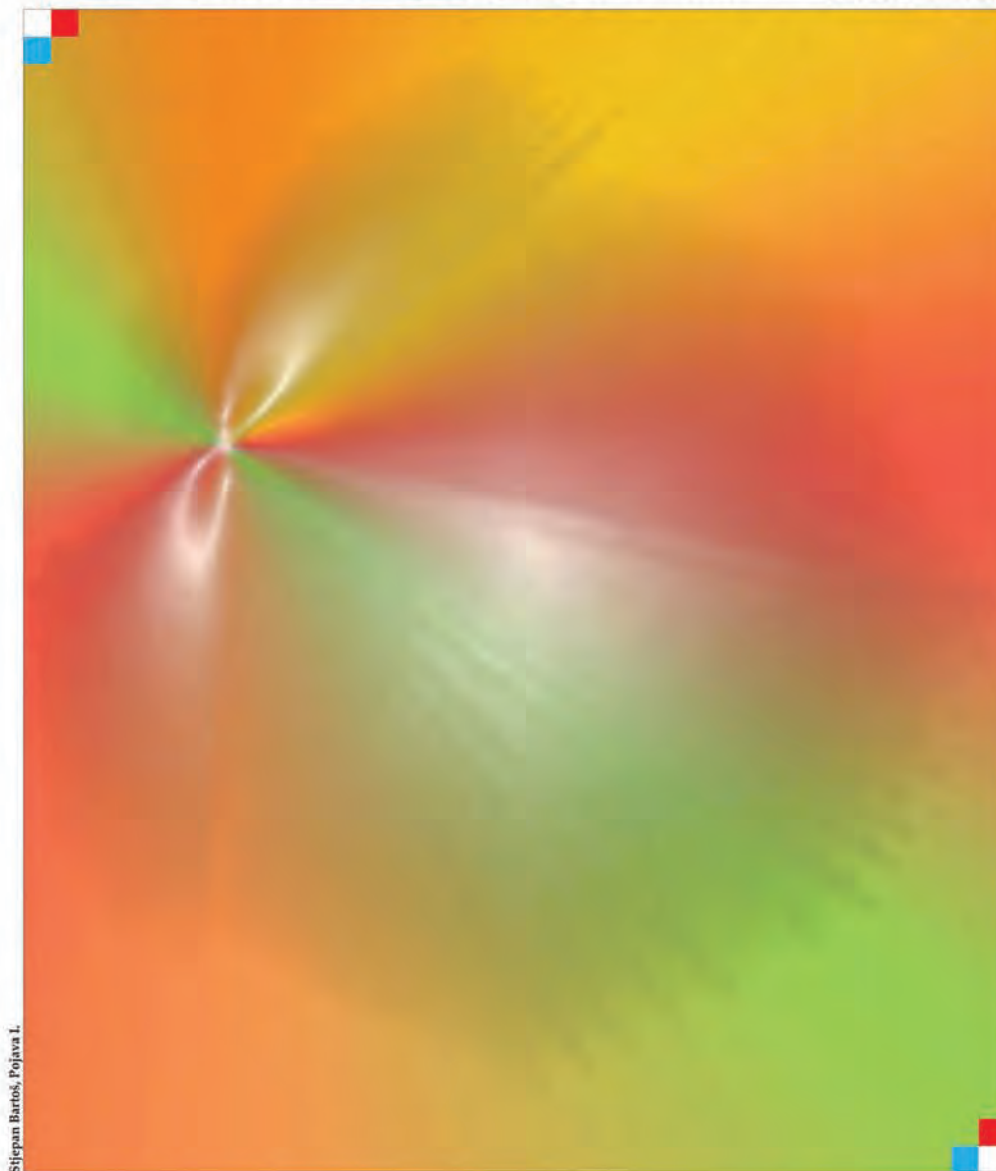
3 - 4.
2012.

ISSN 1451-2521

9 771451 252003

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

Stjepan Bartos, Pojava L.

KUPITE NOVI BROJ